Agder fylkeskommune

Skole- og tilbudsstruktur

Videregående opplæring i Agder fylkeskommune

Oppdragsnr.: NOAS-G-52404797 Dokumentnr.: 001 Revisjon: J1 Dato: 2025-01-31

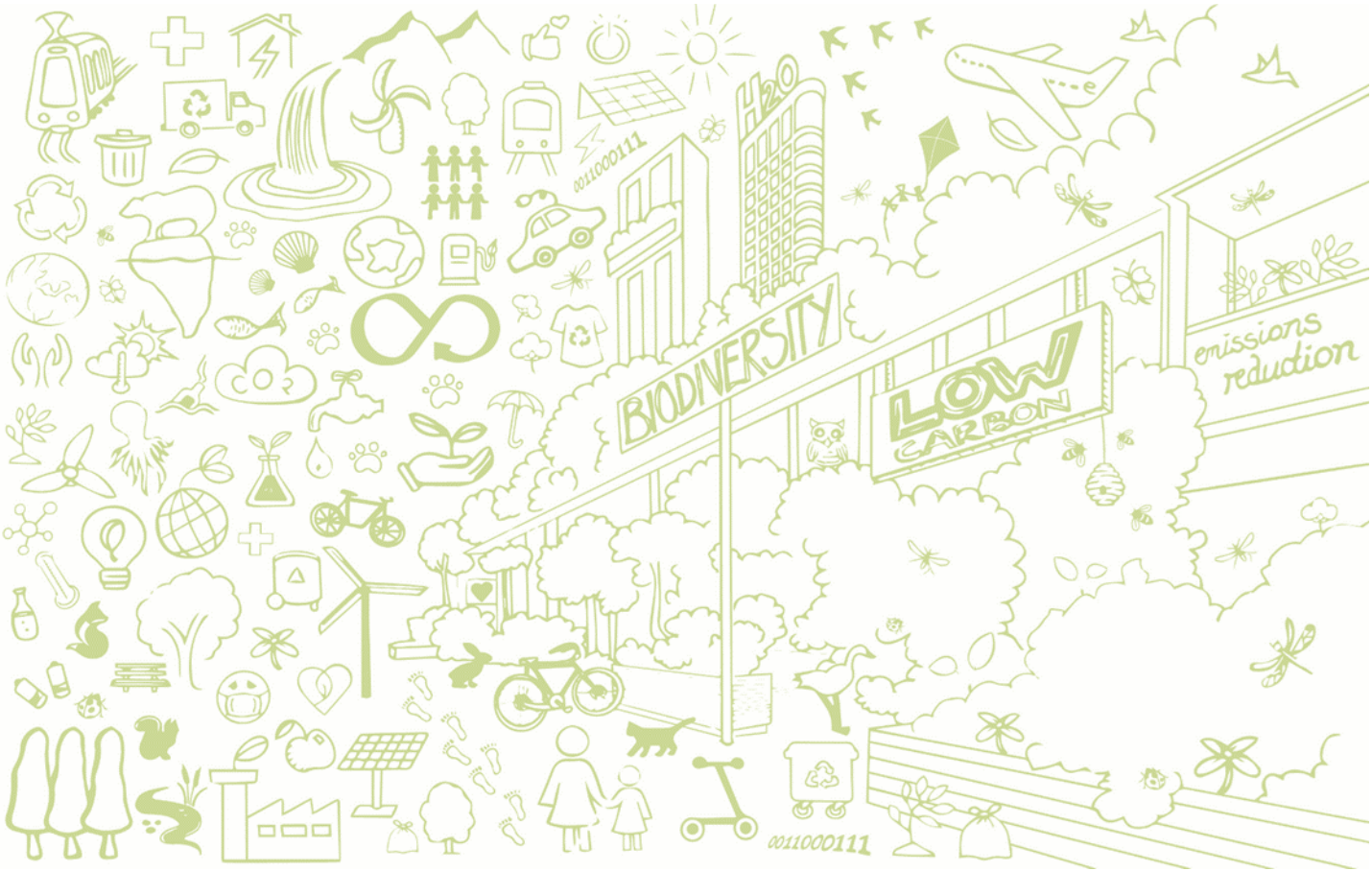

Norconsult

Norconsult

Oppdragsgiver:	Agder fylkeskommune
Oppdragsgivers kontaktperson:	Oddvar Haaland
Rådgiver:	Norconsult Norge AS, Arendal
Oppdragsleder:	Tonje Eide Kristiansen
Fagansvarlig:	Harald Høgh
Andre nøkkelpersoner:	Ida Marie Førsund

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J1	31.01.2025	Endelig rapport overlevert til oppdragsgiver.	TEKR	HAHOG	TEKR

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult Norge AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult Norge AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammendrag

Vurdering av endring i skole- og tilbudsstruktur er en komplisert øvelse med mange avhengigheter. Formålet med utredningen er å lage et kunnskapsgrunnlag som politisk nivå kan støtte seg på i sine diskusjoner og prioriteringer, samt gi faglige råd til prioriteringer.

Rapporten gir en oversikt over dagens skole- og tilbudsstruktur både med hensyn til størrelse på fagmiljø, fordeling i fylket, tilgang på læreplasser, overgang fra VG2 til lære eller påbygg, søkemønstre forrige skoleår, skyss, økonomi, samt kapasitet og arealbehov i skoleanleggene. Det er et mål for utredningen at den skal gi grunnlag for å kunne se behovene mer i sammenheng, slik at ressursene prioriteres der de gir mest og best effekt, og at feilinvesteringer unngås.

Skole- og tilbudsstruktur

Skolestrukturen beskriver hvilke videregående skoler fylkeskommunen driver og hvor disse er lokalisert. Tilbudsstrukturen er det utdanningstilbudet de ulike skolene tilbyr innen utdanningsprogram på VG1 og programområdene på VG2 og VG3.

Agder fylkeskommune har som mål at alle elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring med dokumentasjon som anerkjennes for videre studier og arbeidsliv. Skole- og tilbudsstrukturen må bygge opp om denne målsettingen og sikre kvalitet i opplæringen gjennom en bærekraftig, økonomisk og robust skolestruktur. Skole- og tilbudsstrukturen skal sikre at elevene får et utdanningstilbud innenfor sine rettigheter og at arbeidslivets og næringslivets behov for arbeidskraft dekkes.

Skolenes bygninger med sin geografiske lokalisering, bygningsmessige utforming og kapasitet danner de fysiske rammene for skole- og tilbudsstrukturen.

Fagmiljø og tilgang på kompetent arbeidskraft danner de fagressursmessige rammene for skole- og tilbudsstrukturen. Kvalitet i opplæringen krever fagmiljøer som er tilstrekkelig store for å utvikle profesjonsfellesskapet og videreutvikle det faglige tilbudet på skolene.

Elevenes ønsker og arbeidslivets/næringslivets behov er utgangspunkt for dimensjoneringen av tilbudene.

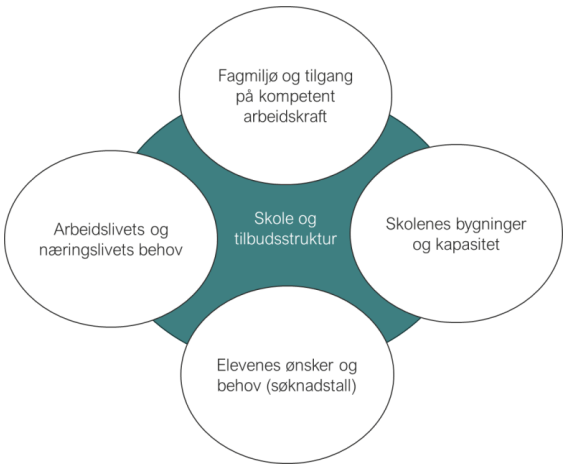

Elevtallsutviklingen i de ulike delene av fylket er et viktig premiss for fremtidig skole- og tilbudsstruktur. Det må legges til rette for robuste fagmiljø som tåler en oppskalering de nærmeste årene og deretter en nedskalering.

De økonomiske rammene påvirkes av elevtallet og ressursbruken avhenger av type utdanningsprogram, dimensjonering og organisering av tilbudene.

Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlag i foreliggende rapport og vedlegg har Norconsult noen konkrete anbefalinger for tiltak i skole- og tilbudsstrukturen:

Utdanningsprogram og tilbud

Uavhengig av skolestrukturen for øvrig er det noen utdanningsprogram som anbefales å endre tilbudsstrukturen på:

- **NA:** Samle hele tilbudet på en skole, i Tvedestrand eller Søgne. Vurdere om blått naturbruk skal videreføres i Flekkefjord.
- **MDD:** Samle hele tilbudet på Vågsbygd vgs., alternativt samle dans og drama-tilbudet på Vågsbygd vgs., mens musikk fortsetter på både Dahlske vgs. og Vågsbygd vgs.
- **Yrkesfag med studiekompetanse**: Det anbefales å avvikle tilbudet siden elevene ikke får noen formell yrkeskompetanse gjennom tilbudet, og heller tilby programfagtilbud med fokus på yrkesfaglig kompetanse på studiespesialiserende utdanningsprogram.
- **Reduksjon av antall halve grupper:** Reduksjon av antall halve grupper er et tiltak som vil kunne ha potensiale både for styrking av fagmiljø og bedre utnyttelse fag- og økonomiressurser. VG2-tilbud i små/halve grupper, med lav andel som går ut i lære fremstår som en dårlig prioritering av ressursene.

Endringer i skole- og tilbudsstrukturen

Følgende tiltak anbefales med utgangspunkt i de vurderingene som er gjort i utredningen:

Øst:

- Samle hele utdanningstilbudet på Østre Agder vgs. i Tvedestrand. Flytte VG2 Anleggsgartner til Sam Eyde vgs. og VG2 Treteknikk til Tangen vgs.
- Fordeling av utdanningsprogram mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs. BA, SSR og HO på Lillesand vgs. ST og økt TIF på Dahlske vgs.
- Flytte hele MDD, evt. kun dans/drama-delen av MDD fra Dahlske vgs. til Vågsbygd vgs.

Kristiansandregionen:

- Gjennomføre vedtatte endringer i tilbudsstrukturen.
- Redusere omfang av ID på Kvadraturen vgs.
- Evt. øke ST på Vågsbygd vgs.

Vest

- Samle tilbudet på Flekkefjord vgs. i Flekkefjord. Flytte BA til Eilert Sundt vgs. og RM til Mandal vgs. Vurdere om tilbudet innen blått naturbruk skal videreføres.
- Legge ned FBIE på Mandal vgs.

Indre Agder

- Fordele VG2-tilbudene på HO mellom Byremo vgs. og Setesdal vgs.
- Samle VG1 TIF-tilbudet på Byremo vgs.
- Flytte VG2 Transport og logistikk fra Setesdal vgs. til Vennesla vgs.
- Samle BA VG2 Tømrer på Setesdal vgs.
- Samle PB-tilbudet på Setesdal vgs.

Prioritering av investeringsbehov

Med tanke på investeringsbehov er det vesentlig at det ikke investeres i bygg og utstyr til tilbud som står i fare for å ikke bli opprettet når elevtallet reduseres. Gjennomgangen av skolene viser at det på flere av skolene er investert i læringsarealer og utstyr til tilbud som det ikke har vært grunnlag for å opprettholde over tid.

De investeringene som prioriteres, må vedtas med utgangspunkt i eiendomsstrategien og et langsiktig behov – på skoleanlegg hvor det er mulig å omdisponere arealene til andre utdanningsprogram/formål når behovene endrer seg. Investering for små utdanningsprogram på skoler med lave elevtall og en usikker fremtid er dermed ikke å anbefale.

Arealgjennomgangen og gjennomgangen av tilbudsstrukturen gir noen tydelige retninger med hensyn til investeringsbehov i skoleanleggene:

Investering som følge av skole- og tilbudsstrukturendring

- Vågsbygd vgs.: Utbygging for HO, ST og MDD, omkring 5000 m² BTA.
- Flekkefjord vgs.: Rehabilitering, ombygging og utvidelse av Flekkefjord vgs. Flekkefjord, rundt 2000 m² BTA. Kvinesdal: Finne ny bruk av skolearealene, evt. avhende bygningsmassen.
- Østre Agder vgs.: Utbygging i Tvedestrand for EL og TIF, rundt 1500 m². Risør: Finne ny bruk av skolearealene, evt. avhende bygningsmassen.

Nødvendige bygningsmessige tiltak for kapasitet og bygningstekniske behov:

- Lillesand vgs.: Rehabilitering/ombygging eksisterende bygg, evt. nybygg. Omfang avhenger av strukturtiltak mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs.
- Mandal vgs.: Erstatning for bygg H og brakke, ca. 1000 m² BTA.
- Søgne vgs.: Nye lokaler til HT-tilbudet som i dag er på Søgnetunet. Nye lokaler til VG2/VG3 Hudpleie. Omfang avhenger av dimensjonering av tilbudet.
- Sam Eyde vgs.: Økt kapasitet på idrettsflater og kroppsøvingsgarderober. Omfang ikke vurdert i denne utredningen.

Tiltak for å fase ut leide lokaler

- Lillesand vgs.: Nye arealer for BA. Omfang avhenger av strukturtiltak mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs.
- Kvadraturen VGs: Erstatning for lokaler i Elvegata 4. Omfang avhenger av tilbud og omdisponeringer i hovedbygget.
- Tangen vgs.: Permanente lokaler for FBIE, teorirom/grupperom og personalfunksjoner. Lokaler til BA.
- Setesdal vgs. Hornnes: Nye arealer for VG1 BA og VG2 Tømrer. Tiltaket programmeres arealmessig p.t. i et eget prosjekt.
- Byremo vgs.: Oppgradere arealer for VG1 BA. Areal avhenger av sambruk om mulighet for ombygging i eksisterende bygg.

Tiltak for bedring av funksjonalitet

- Dahlske vgs.: Omdisponering/lett ombygging av teorirom uten tilstrekkelig dagslys.
- KKG: Ombygging for bedre funksjonalitet i læringsarealene. Større teorirom, mer støttefunksjoner og fellesarealer.
- Arendal vgs.: Samlokalisere skoletilbudet på ett sted.

Midlertidige kapasitetsbehov

- På skoler som de nærmeste årene har for liten kapasitet, men som det er ventet vil ha tilstrekkelig kapasitet om noen år, bør midlertidige løsninger som brakker/leide arealer benyttes, fremfor å investere i permanent kapasitet som det ikke vil være behov for i et langsiktig perspektiv. Det må også vurderes å utnytte kapasitet på naboskoler ved å samle VG2-tilbud dersom det er mulig.
- Behov for økt areal til lærerarbeidsplasser midlertidig er et slikt tema, hvor midlertidige løsninger eller deling av plasser bør vurderes før utbygging og ombygging dersom behovet ikke ansees å være langsiktig.

Prioritering av tiltak på kort og lang sikt

Noen tiltak har bør prioriteres på kort sikt, mens andre på litt lengre sikt.

På kort sikt bør tiltakene i Indre Agder og i Vest prioriteres relativt raskt for å unngå feilinvesteringer. Flytting av dans/drama fra Dahlske vgs. til Vågsbygd vgs. er også et tiltak som kan gjennomføres raskt, uten at det har bygningsmessige konsekvenser. Tiltakene i Kristiansandsregionen er allerede vedtatt i den fireårige tilbudsstrukturen og utbygging på Vågsbygd vgs. må snarlig i gang.

I øst bør HO flyttes tilbake til Tvedestrand vgs. for ikke å presse kapasiteten på HO på Sam Eyde vgs. På litt lengre sikt bør det bygges ut for EL og TIF i Tvedestrand.

På litt lengre sikt kan tiltakene mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs. gjennomføres. Dette avhenger også av prioriteringen av bygningsmessige tiltak på Lillesand vgs. Tilbudsstrukturen må avklares før man setter i gang tiltak på Lillesand vgs.

På lang sikt kan samlokalisering av Arendal vgs. kan vurderes, men dette bør ikke prioriteres i første omgang.

Innhold

1 Innledning 7
1.1 Mandat for utredningen 7
1.2 Om rapporten 7
1.3 Prosessbeskrivelse 7
1.4 Utgangspunkt for vurdering av skole- og tilbudsstruktur i et langsiktig perspektiv 8
1.5 Rammebetingelser 12
1.6 Ordliste 19

2 Lokalisering av skoler og tilgjengelighet for elevene 20
2.1 Skoleskyss – avstander, reisetid og losji 21
2.2 Hvor søker elevene seg til i forhold til hvor de bor? 23
2.3 Videregående skolers betydning for lokalmiljøet 28

3 Befolkningsutvikling og elevgrunnlag for skolene 29
3.1 SSB befolkningsprognose for 16-18-åringer 2024-2040 29
3.2 Befolkningsutviklingens betydning for dimensjonering av videregående skoler 31
3.3 Oppsummering elevtallsutvikling 33

4 Økonomi og ressursbruk 34
4.1 Rammer og ressursbruk 35
4.2 Rammer for de videregående skolene 37
4.3 Oppsummering økonomi 39

5 Vurdering av dagens skole- og tilbudsstruktur 41
5.1 Oversikt over dagens skole- og tilbudsstruktur 41
5.2 Tilbudsstruktur 44
5.3 Oppsummering av mulige endringer i hvert utdanningsprogram 82

6 Fysisk læringsmiljø – areal og kapasitet i skoleanleggene 85
6.1 Arealbehov til utdanningsprogrammene 85
6.2 Oppsummering utfordringsbilde skoleanlegg 92
6.3 Oppsummering arealanalyse og bygningsmessige behov 94

7 Vurdering av endringer i skole- og tilbudsstruktur 102
7.1 Målsettinger for skole- og tilbudsstruktur 102
7.2 Vurdering av forslag til tiltak 103

8 Oppsummering og anbefaling 129
8.1 Anbefalte strukturtiltak 130
8.2 Prioritering av investeringsbehov 131
8.3 Prioritering av tiltak på kort og lang sikt 132

1 Innledning

1.1 Mandat for utredningen

Agder fylkeskommune ønsker på utdanningsnivå å vurdere behovet for eventuelle endringer i skole- og tilbudsstrukturen. Det skal jobbes frem et forberedende faggrunnlag der en ser på hvilke overordnede prinsipper og føringer som ligger til grunn for en videre prosess i fylkeskommunen når det gjelder skole- og tilbudsstruktur. Faggrunnlaget skal både være faktabasert og ta opp eventuelle prinsipielle avgjørelser og gi mulige retninger i skole- og tilbudsstrukturen i Agder.

Det er ønskelig å i større grad se Agder under ett. Politisk er det enkelt å forholde seg til enkelte prosjekter på en og en skole, men man er nødt til å se en større helhet for å klare å prioritere midlene riktig for å levere en best mulig skole for flest mulig på hele Agder.

Kvaliteten på innholdet i fylkeskommunens videregående skoler er satt sammen av mange faktorer. Størrelse på fagmiljøer og samarbeid på tvers av skolene er blant forholdene som spiller inn. Det samme gjelder byggenes utforming og egnethet. Knapphet på ressurser og en stadig trangere økonomi gjør det nødvendig å utfordre etablerte tanke- og handlingsmønster for å med større sikkerhet vite at midlene prioriteres riktig.

Det er forventninger om store investeringer i skoleanlegg ved flere skoler, hos politikere og i regioner. Fylkeskommunen må forsikre seg om at eventuelle investeringer er fattet på riktig grunnlag sett fylket under ett.

Det jobbes kontinuerlig med optimalisering av skolestrukturen i den videregående skolen i Agder. Skolestrukturen må hele tiden være best mulig tilpasset elevenes studievalg. Den må også ta inn over seg demografiske endringer og næringslivets behov.

1.2 Om rapporten

Fylkeskommunen har innhentet bistand til gjennomføring av arbeidet, samt fagekspertise på skole- og tilbudsstruktur hos Norconsult Norge AS. Rapporten består av en hovedrapport og en vedleggsrapport med arealanalyse av alle skolene i fylket.

Norconsult har utarbeidet rapporten i samarbeid med fagressurser i fylkeskommunen. Fylkeskommunen har stått for datagrunnlag mht. søkertall, elevtall, gjennomføring, tilgang på læreplasser, økonomi/budsjett og ressursfordeling, kvalitetsindikatorer m.m. Norconsult har utført arealanalyse av alle skolene, samt stått for vurderinger og anbefalinger i rapporten.

Rapporten er bygget opp med ni kapitler, hvor kapittel 1-7, med gjennomgang av rammebetingelser, utfordringsbilde, lokalisering, elevtallsutvikling, økonomi, gjennomgang av tilbudsstrukturen og arealanalysen, danner grunnlag for de vurderinger og anbefalinger som gis i kapittel 8 og 9.

1.3 Prosessbeskrivelse

Rapporten er utarbeidet i tett samarbeid mellom Norconsult og fagressurser på Utdanning, Analyse og plan og Eiendom. I forbindelse med arealgjennomgang av skolene, har Norconsult enten vært på fysisk befaring eller hatt en digital gjennomgang av rom- og arealbruk med skolene. Arealanalysene har vært til gjennomlesing og kommentar til alle skolene. Fagressursene fra Utdanning har i samme periode befart alle fylkeskommunens skoler. Det har vært gjennomført jevnlige arbeidsmøter med ressurser i fylkesadministrasjonen og Norconsult.

1.4 Utgangspunkt for vurdering av skole- og tilbudsstruktur i et langsiktig perspektiv

1.4.1 Utgangspunkt

Agder fylkeskommune har et overordnet ansvar for videregående skole til ungdommer og voksne. Opplæringsloven regulerer rettighetene til søkere og organisatoriske forordninger for voksne kandidater som ønsker mere eller ny opplæring.

Skolestrukturen i fylkeskommunen bygger på lang historikk, næringslivet behov og geografiske avstander, samt nærskole med kortest mulig reisevei for VG1 tilbudet. Tilbudet på VG2 er mer sentralisert og kan bety at elever må flytte, bo på elevheim eller hybel. Det er korte reiseavstander i Agder, med unntak av i indre Agder.

Likeverdig tilbud til elevene

Barnets beste og hensynet til elevenes opplæringsbehov står i sentrum for skole- og tilbudsstrukturen.

Kvaliteten på det faglige tilbudet på utdanningsprogrammet skal være likeverdig for alle elevene i fylket. Det vil si at faglig profesjonsmiljø og funksjonalitet i læringsarealene skal være likeverdige uavhengig av hvilken skole eleven går på.

Skolene skal være robuste og gi elevene en opplæring som har høy kvalitet. Likevel vil skolene ha ulikt tilbud og størrelse. En robust skole har godt fagmiljø med ansatte som støtter den faglige utviklingen og gir god opplæring. Skolene skal også ha gode lokaler med det utstyret som trengs og antall elever som kan gi elevene en god sosial arena.

1.4.2 Hva er skole- og tilbudsstruktur for videregående skole i Agder og hva påvirker den?

Skolestrukturen beskriver hvilke videregående skoler fylkeskommunen driver og hvor disse er lokalisert. Tilbudsstrukturen er det utdanningstilbudet de ulike skolene tilbyr innen utdanningsprogram på VG1 og programområdene på VG2 og VG3.

Agder fylkeskommune har som mål at alle elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring med dokumentasjon som anerkjennes for videre studier og arbeidsliv. Skole- og tilbudsstrukturen må bygge opp om denne målsettingen og sikre kvalitet i opplæringen gjennom en bærekraftig, økonomisk og robust skolestruktur.

Skole- og tilbudsstrukturen skal sikre at elevene får et utdanningstilbud innenfor sine rettigheter og at arbeidslivets og næringslivets behov for arbeidskraft dekkes.

Skolenes bygninger med sin geografiske lokalisering, bygningsmessige utforming og kapasitet danner de fysiske rammene for skole- og tilbudsstrukturen. De fysiske rammene gir muligheter og begrensninger, og kan endres ved ombygging, utbygging eller avhending. I henhold til eiendomsstrategien skal tiltak i bygninger veies opp mot bærekraftsmålene. Skoleanleggene må ha tilstrekkelig areal, egnet funksjonalitet for tilbudet og bygningsmessig tilstand som er iht. eiendomsstrategien.

Fagmiljø og tilgang på kompetent arbeidskraft danner de fagressursmessige rammene for skole- og tilbudsstrukturen. Kvalitet i opplæringen krever fagmiljøer som er tilstrekkelig store for å utvikle profesjonsfellesskapet og videreutvikle det faglige tilbudet på skolene.

Elevenes ønsker og arbeidslivets/næringslivets behov er utgangspunkt for dimensjoneringen av tilbudene.

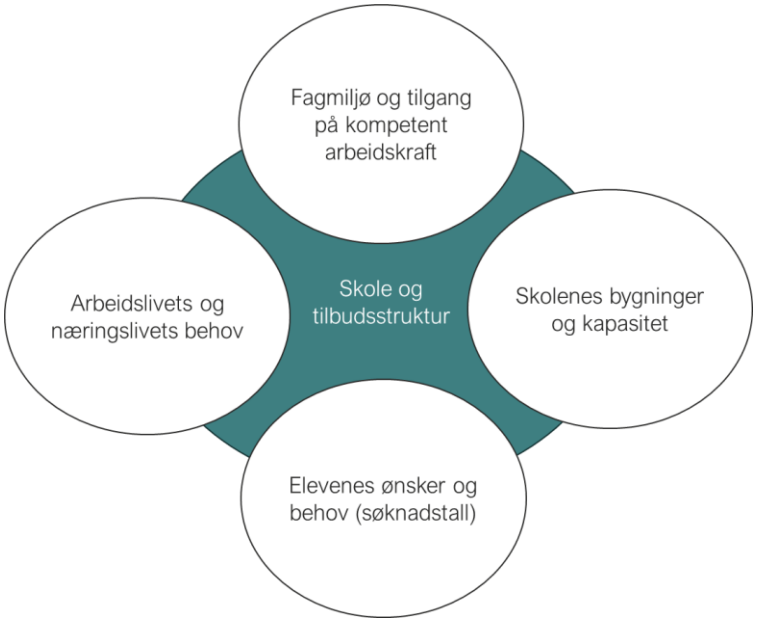

I gjennomgang av skole- og tilbudsstrukturen er det disse elementene som vurderes.

1.4.3 Utfordringer

Regionplan Agder peker på følgende utfordringer for Agder:

- Vedvarende klimaendringer
- Økende tap av naturmangfold
- **Aldrende befolkning**
- **Redusert økonomisk handlingsrom**
- Økt behov for beredskap og klimatilpasning
- Voksende sosiale og økonomiske forskjeller
- **Raskt skiftende kompetansebehov i arbeidslivet**
- Økende vedlikeholdsbehov av veinettet

Flere av disse utfordringene omfatter videregående opplæring. I gjennomgang av skole- og tilbudsstrukturen må disse utfordringene adresseres:

Elevtallsnedgang

Hovedutfordringene for skole- og tilbudsstrukturen er knyttet til at det er ventet redusert elevtall i de fleste deler av fylket det neste 10-året. Nedgangen i elevtall er ventet å fortsette også etter dette. Samtidig er det på kort sikt ventet økt elevtall på skolene i alle regioner utenom i vest.

Tilgang på kompetent arbeidskraft

Tilgang på kompetent arbeidskraft og konkurranse om tilgjengelig arbeidskraft er allerede i dag en problemstilling i flere deler av fylket. Når andel i yrkesaktiv alder reduseres, vil det bli færre tilgjengelige potensielle arbeidstagere, samtidig som behovet for arbeidskraft ikke reduseres. Effektiv utnyttelse av arbeidskraft og kompetanse, samt å ha attraktive arbeidsplasser i skolene vil ha stor betydning.

Økonomi

Redusert antall unge gir lavere økonomiske overføringer til fylkeskommunen.

Utvikling av fagmiljø og kontinuitet

Nedgang i elevtall vil gi lavere etterspørsel for utdanningsprogrammene og utfordre fagmiljøene ift. størrelse og kontinuitet. Usikkerhet rundt opprettholdelse av utdanningsprogram og størrelse på fagmiljø kan påvirke hvorvidt ansatte blir i skolen, og attraktiviteten for rekruttering i en fremtid med større konkurranse om arbeidskraften.

Bygningsmessige behov – prioritering av investeringsmidler

Med trangere økonomiske rammer vil det være behov for i større grad å prioritere investeringsmidlene.

Eiendomsstrategien legger til grunn høy arealutnyttelse på eiendomsmassen. Men redusert elevtall vil arealutnyttelsen av skolebygningene bli lavere. Lavere elevtall kan føre til behov for å redusere bygningsmassen i omfang, eller omdisponere til andre formål. Samtidig er det midlertidige kapasitetsbehov de første fem årene på flere skoler/innen enkelte utdanningsprogram.

Overgang fra VG2 til lære, påbygg eller VG3

Det er stor variasjon mellom yrkesfagene (og skolene) mht. andel elever som tar påbygg i stedet for å gå ut i lære og fullføre fagutdanningen. Kapasiteten på yrkesutdanningene er i utgangspunktet dimensjonert ut fra behovet for fagarbeidere i arbeidsliv og næringsliv, samt elevenes ønsker.

For utdanningsprogrammene med lav grad av overgang til lære, innfris ikke behovet for fagarbeidere i næringsliv/arbeidsliv i ønsket grad, samtidig som elevene søker seg bort fra det de i utgangspunktet ønsket. Av de store utdanningsprogrammene har TIF høyest overgang til lære med 75 prosent, mens HO er lavest med 24 prosent. For HO innebærer dette blant annet at antall helsefagarbeidere bli langt lavere enn omfang av plasser på utdanningsprogrammet skulle tilsi.

I tabellen nedenfor vises overgang til lære, påbygg og studieforberedende VG3 for alle yrkesfaglige utdanningsprogram:

Tabell 1 Overgang fra VG2 til lære, påbygg, studieforberedende VG3 eller annet.

Overgang Vg2 2024	Antall elever	Lære	Påbygg	Planlagt VG3	Stud.forb. VG3	Annet
Bygg- og anleggsteknikk (BA)	383,0	60 %	20 %	0 %	2 %	18 %
Håndverk, design og produktutvikling (HDP)	19,0	11 %	11 %	0 %	0 %	79 %
Elektro- og datateknologi (EL)	208,0	59 %	7 %	22 %	6 %	6 %
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE)	92,0	22 %	32 %	24 %	0 %	23 %
Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM)	87,0	48 %	32 %	0 %	0 %	20 %
Naturbruk (NA)	55,0	38 %	13 %	38 %	0 %	11 %
Restaurant og matfag (RM)	60,0	70 %	15 %	0 %	0 %	15 %
Salg, service og reiseliv (SSR)	127,0	47 %	33 %	0 %	0 %	20 %
Teknologi og industrifag (TIF)	301,0	75 %	4 %	2 %	0 %	19 %
Helse og oppvekstfag (HO)	602,0	24 %	39 %	17 %		20 %

Fullføring med studiekompetanse

Ved siste måling (2017-kullet) fullførte og bestod 89,2 % studieforberedende utdanningsprogram. I tillegg fullførte 1,9 prosent planlagt grunnkompetanse. Dette gir en samlet fullføringsgrad på 92,1 prosent på studieforberedende utdanningsprogram.

En betydelig andel elever på yrkesfag fullfører med studiekompetanse. Det finnes ikke fylkestall på dette, men tidligere rapporter viser at ca. hver fjerde elev på yrkesfag fullfører med studiekompetanse. 1 av 4 yrkesfagelever oppnår studiekompetanse - SSB -merk dette er fra 2019 – før ny tilbudsstruktur.

For 2017-kullet var det totalt 3800 elever med bostedsadresse i Agder, med hhv 2178 elever på studieforberedende og 1622 på yrkesfag. 57 % (2178 elever) gikk da på studieforberedende utdanningsprogram. 43 % (1622 elever) av elevene på yrkesfaglige utdanningsprogram. Hvis det legges til grunn at 25 prosent av elevene på yrkesfag bestod med studiekompetanse, så fullførte 2350 av 3800 elever med studiekompetanse. Dette utgjør ca. 62 %.

For elever som startet i vgs. høsten 2024 var forholdet mellom yrkesfag og studieforberedende motsatt, nå starter et flertall av ungdommene på yrkesfag.

Det har det vært en betydelig økning i yrkesfag med studiespesialiserende og påbyggsklasser, slik at det må forventes at flere enn 25 prosent av ungdommene på yrkesfag i fremtiden vil fullføre med studiekompetanse. Dette er en utfordring i tilbudsstrukturen fordi de yrkesfaglige utdanningsprogrammene er langt mer ressurskrevende enn studieforberedende utdanningsprogram, med lavere elevtall pr gruppe, og høyere arealbehov i verksteder og praksisarealer. Samtidig får elevene ikke noen formell yrkeskompetanse, men går ut med tilsvarende formell kompetanse som et studieforberedende utdanningsprogram.

Oppfylling av klasser - fagmiljø, ressursbehov og arealbehov

Det er inneværende skoleår omkring 40-50 klasser i tilbudsstrukturen, fordelt på 14 skoler, som er planlagt for halv klasse (7-8 elever), avhengig av om man teller med voksenklassene eller ikke. Omtrent halvparten av disse klassene har et lavere elevtall enn tilbudet er dimensjonert for.

Slike tilbud organiseres ofte, men ikke alltid, med to halve klasser som slås sammen i fellesfag, men krever likevel en større fagressurs og økonomisk ressurs enn en hel klasse. Fagmiljø på slike små tilbud kan være sårbare.

Innenfor noen fagretninger er det fornuftig å organisere tilbud i mindre klasser, dersom etterspørselen etter fagkompetansen i næringslivet er begrenset. Likevel gir en organisering med mange halve klasser små fagtilbud som er sårbare for lav innsøking, og bør heller samlokaliseres for å sikre bedre oppfylling.

Utnyttelse av verkstedsarealer blir dårligere når de benyttes av færre elever og klasser enn de var planlagt for. Det er derfor grunn til å være ekstra påpasselig med å planlegge for halve klasser i utdanningsprogram med høyt arealbehov, som BA og TIF.

Raskt skiftende kompetansebehov

Næringslivets og arbeidslivets behov endres raskt, og skole- og tilbudsstrukturen må være rustet til å følge med på utviklingen ved å sørge for opplæring iht. læreplanene. Skolene er avhengig av et tett samarbeid med næringslivet for å kunne dekke opplæringsbehovet ift. teknologisk utvikling og næringslivets behov.

1.5 Rammebetingelser

1.5.1 Styrende dokumenter

Vurderingene som gjøres i denne rapporten tar utgangspunkt i følgende styringsdokumenter:

- Opplæringsloven
- Læreplanverket med fagfornyelsen
- Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger
- Likestillings- og diskrimineringsloven
- Arbeidsmiljøloven
- Plan- og bygningsloven og TEK17

1.5.2 Regionale planer, strategier og vedtak som påvirker utredningen

1.5.2.1 Regionplan Agder 2030

Formålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Regionplan Agder 2030 har fem satsingsområder:

- Attraktivt og miljøvennlig Agder
- Bærekraftig verdiskaping
- Utdanning, kompetanse og deltagelse
- Mobilitet
- Kultur

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder. Den beskriver muligheter for Agder i 2030, de viktigste utfordringene, regionens strategiske mål og prioritering av regional planlegging i perioden 2024–2027. Regionplanen skal være grunnlaget for politikkutformingen i Agder og er retningsgivende for prioritering, samordnet innsats og virkemiddelbruk fra ulike offentlige aktører.

Utdanning, kompetanse og deltagelse

Tilgang til god utdanning er en grunnleggende del av samfunnets sosiale bærekraft. Med god utdanning og rett kompetanse skal vi bidra til økonomisk vekst som kommer hele regionen og alle innbyggerne til gode. Det kan bidra til å redusere den sosiale ulikheten og bedre folkehelsen. God utdanning, økt sysselsetting og mulighet for lik deltagelse i samfunnet bidrar til bedre levekår, økonomisk vekst og et godt offentlig tjenestetilbud. Hovedmål for utdanning, kompetanse og deltagelse:

Hovedmål
3.1. Det er høy grad av sysselsetting, og flere har fått en sterkere tilknytning til arbeidslivet. (2024)
3.2. Alle barnehager, skoler, høyere utdanning og arbeidsliv fremmer kultur for læring, likestilling, inkludering, helse og trivsel. (2024)
3.3. Alle elever, lærlinger og studenter fullfører grunnskole, videregående opplæring eller høyere utdanning med kompetanse som gjør dem klare for arbeids- og samfunnsliv. (2024)
3.4. Det er god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i det regionale arbeidsmarkedet og samfunnet som helhet. (2024)
3.5. Alle har like muligheter til å delta og bidra i samfunnet, uavhengig av kjønn, etnisitet, funksjonsevne, alder, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og sosial bakgrunn. Det henvises til FN-konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse CRPD. (2024)
3.6. Innbyggerne i Agder har bedre helse og livskvalitet, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn. (2024)
3.7. Barn og unge i Agder har like muligheter til å leve gode liv og det er etablert modeller for helsefremmende og forebyggende arbeid. (2024)

Figur 1 Hovedmål for utdanning, kompetanse og deltagelse i Regionplan Agder 2030

1.5.2.2 Kompetansestrategi Agder 2030

Overordnet mål for Kompetansestrategi Agder 2030 er å bidra til en attraktiv og omstillingsdyktig region ved å ha en god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i det regionale arbeidsmarkedet. Med utgangspunkt i de skisserte samfunnstrender, status, utfordringer og styrker, er fire satsingsområder løftet frem.

Satsingsområdene tar utgangspunkt i strategiens to perspektiver: 1) ønske om et konkurransedyktig næringsliv og en effektiv offentlig sektor og 2) ønske om at alle som har mulighet skal inkluderes i arbeidslivet. Vi prioriterer å utvikle regionens fortrinn. Satsingsområdene i denne strategien henger sammen med hovedsatsingsområdene *verdiskaping og bærekraft* og *utdanning og kompetanse* i Regionplan Agder

2030. Hvert av de fire satsingsområdene konkretiseres med ulike tema som vil bidra til å gjennomføre strategien.

1. Utvikle kunnskap arbeidslivet etterspør
2. Kvalifisere til arbeidslivet
3. Ta i bruk og videreutvikle kompetansen i arbeidslivet
4. **Skape et attraktivt arbeidsliv**

1.5.2.3 Mind the gap – Kvalitetsmelding for videregående opplæring i Agder 2023

Figur 2 Illustrasjon strategi for videregående opplæring

Gjennomføring, mål

- Regionplan Agder 2030, Mål mot 2030, Utdanning og kompetanse: En høyere andel elever og studenter gjennomfører videregående opplæring, fagskole og høyere utdanning.
- Overordnet mål for gjennomføring i Agder fylkeskommune: Alle elever og lærlinger som er i stand til det gjennomfører opplæringen. Skolene og lærebedriftene bruker varierte opplærings- og vurderingsformer, som møter forutsetningene til den enkelte.

Læringsmiljø, mål

Et godt læringsmiljø er et mål i seg selv og det viktigste bidraget til resultatene for den enkelte ungdom. Elevene har rett på et trygt og godt læringsmiljø, hvor de er inkludert og har medvirkning. I tillegg gir god opplæring, en god vurderingspraksis og medvirkning i egen læring grunnlaget for gode resultater.

- Regionplan Agder 2030: Mål mot 2030, Utdanning og kompetanse: Barnehager, skoler og høyere utdanning og bedrifter fremmer kultur for læring, helse og trivsel.
- Overordnet mål for læringsmiljø i Agder fylkeskommune: Alle elever og lærlinger er del av et inkluderende og mangfoldig fellesskap, opplever mestring og får faglige utfordringer. Læringsmiljøet preges av skaperglede og kritisk tenkning.

Læringsutbytte, mål

- Regionplan Agder 2030, Fremtidsbilde Agder, Utdanning og kompetanse: Trygghet, trivsel og verdsetting av mangfold gir grunnlag for at alle barn og unge får oppfylt sitt potensial til læring. De som har behov for særskilt oppfølging eller tilrettelegging blir tidlig identifisert og får kvalifisert hjelp. Det er fokus på å gi barn og unge lærelyst og kompetanse som fremmer demokrati, medborgerskap, internasjonal forståelse, god folkehelse, livsmestring og bærekraft. Ansatte i barnehage og skole har nødvendig og oppdatert kompetanse.
- Overordnet mål for læringsutbytte i Agder fylkeskommune: Alle elever og lærlinger som går ut av videregående opplæring har fag- og samarbeidskompetanse som gjør dem i stand til å mestre videre utdanning og arbeidsliv. Livsmestring, innovasjon og bærekraft er sentrale elementer i opplæringen.

Sammendrag kvalitetsmelding

Agder er en region med lave levekår. Videregående opplæring sitt viktigste bidrag for å øke levekårene, er at alle som får opplæring gjennom fylkeskommunen er kvalifisert for arbeidslivet eller videre studier. Gjennomføringsgraden for videregående opplæring i Agder har økt betydelig de siste årene. I 2023 fullførte 83,7 prosent av ungdommene videregående opplæring i henhold til planlagt kompetanse.

Ungdommene i videregående opplæring skal hver dag få mulighet til å realisere sine evner og utvikle sin kompetanse, og utfordres, inspireres og motiveres til egen læring og utvikling. Alle skal oppleve å bli løftet faglig og menneskelig, og bli møtt med høye forventninger. Fylkeskommunen har nulltoleranse for alle former for mobbing og trakassering. Alle som får et opplæringstilbud i Agder fylkeskommune, skal ha et trygt og godt læringsmiljø, og skolene og lærebedriftene skal forebygge mobbing. Elev- og lærlingeundersøkelsen viser gode resultater i Agder, sammenliknet med nasjonalt snitt.

Gjennom kvalitetsmeldingen kom det frem flere utfordringer:

- Gjennomføringsgraden på studieforberedende utdanningsprogram i Agder er lav i nasjonal sammenheng. Resultatet har gradvis gått nedover de siste fem årene. *Kommentar 2025: Dette gikk ikke nedover i 2023/24.*
- Hver fjerde ungdom på yrkesfag fullfører ikke opplæringen i henhold til planlagt kompetanse. *Kommentar 2025: Dette nærmer seg hver femte ungdom i dag.*
- Vurderes resultatene i dag, tyder mye på lavere fullføringsgrad noen år frem i tid. Utfordringene er redusert skoleårsbestått, flere ungdommer i OT og at elevenes forutsetninger fra grunnskolen er gått tilbake. *Kommentar 2025: Redusert skoleårsbestått er stabilt, men på et høyere nivå enn før pandemien. Forutsetninger fra grunnskolen er lavere enn resten av landet.*
- Omfanget av mobbing øker noe. *Kommentar 2025: Omfang av mobbing har stabilisert seg på et høyere nivå.*

1.5.2.4 Overordnet eiendomsstrategi for Agder fylkeskommune

Agder fylkeskommune forvalter en stor eiendomsportefølje med en bygningsmasse på over 300 000 kvadratmeter, som i hovedsak består av skolebygg. Samfunnsverdiene er store i kraft av verdiene i bygningsmassen, og indirekte gjennom den omfattende tjenesteproduksjonen og den mangefasetterte brukermassen som bruker byggene.

Det overordnede målet med eiendomsstrategien er å sikre at eiendomsmassen understøtter regionplanens klimamessige, sosiale og økonomiske ambisjoner på en best mulig måte, i tillegg til å understøtte virksomhetens funksjonelle behov.

Generelle føringer som omfatter alle bærekraftdimensjoner

1. **Fylkeskommunen skal basere seg på strategiske vurderinger i forvaltning, drift, vedlikehold, utvikling og service (FDVUS) av sin eiendomsportefølje**
2. **Bærekraftperspektivene skal settes i sentrum. Brukerne og deres funksjonelle behov skal veies opp mot bærekraftperspektivene i oppgaveløsningen**
3. Eiendomsarbeidet i fylkeskommunen skal være i tråd med målsetningene i vedtatte planverk, strategier og vedtak
4. Fylkeskommunens FDVUS-arbeid skal hensynta den funksjonelle/tekniske levetiden til den enkelte bygning. Dette skal legge grunnlaget for hvilke vurderinger og tiltak en skal gjennomføre innenfor FDVUS-området

5. Fylkeskommunale bygg skal understøtte likestilling, inkludering og mangfold
6. Lokalisering av eiendommer skal vurderes ut fra et tverrfaglig perspektiv med spesielt fokus på bærekraftperspektivene
7. Fylkeskommunens eiendommer skal brukes mest mulig av flest mulig
8. Digitalisering er sentralt for å realisere målsetningene i strategien

Økonomisk bærekraft

1. **En skal se investeringsbehov og driftskostnader ved ulike løsninger opp mot hverandre for å oppnå en best mulig totalkostnad for fylkeskommunen**
2. Det skal være høy grad av flerbruk og sambruk i eiendomsmassen
3. Fylkeskommunen skal ha en kompetent organisasjon som skal sikre en riktig miks av kompetanse og kapasitet for å ivareta bredden av våre oppgaver på eiendomssiden
4. Fylkeskommunen skal være en pådriver for utvikling og innovasjon i hele verdikjeden i bygg- og eiendomsmarkedet i regionen. Gjennom dette skal vi bidra til å bygge et robust bærekraftig næringsliv som kan møte konkurransen i det fremtidige markedet
5. **Fylkeskommunen skal forvalte sin eiendomsmasse etter prinsippet om verdibevarende vedlikehold, hensyntatt bygningenes funksjonelle og tekniske levetid**
6. Fylkeskommunen skal drive strategisk eiendomsforvaltning og -utvikling av sin eiendomsportefølje og gjennom dette sikre fylkeskommunens fremtidige behov og verdier
7. Fylkeskommunen skal være en attraktiv samarbeidspartner

Sosial bærekraft

1. Arbeid med den fylkeskommunale eiendomsmassen skal være preget av åpenhet, involvering, samhandling og forutsigbarhet
2. Det skal legges til rette for at en kan ta hele Agder i bruk
3. Fylkeskommunen skal tilrettelegge for økt bruk av eiendomsmassen, også utenfor ordinær åpningstid
4. Fylkeskommunen skal stille offensive krav til sosial bærekraft i sine prosjekter og skal være en pådriver i arbeidet mot sosial dumping

Klima- og miljømessig bærekraft

1. Fylkeskommunen skal søke sirkulære løsninger der dette ansees som hensiktsmessig
2. **Fylkeskommunal eiendomsmasse skal ha høy arealeffektivitet**
3. **En skal alltid vurdere gjenbruk før nybygg**
4. Fylkeskommunen skal stille offensive krav til klima- og miljø i planlegging, bygging, drift og vedlikehold av sine bygg og være en spydspiss i regionen på disse områdene
5. Eiendomsprosjekter i fylkeskommunen skal preges av en helhetlig klima- og miljøprofil og etterstrebe en kostnadseffektiv CO2 reduksjon
6. Fylkeskommunen skal kontinuerlig utvikle sine anskaffelsesprosesser for å ivareta krav om dokumentert lavt klimagassutslipp, utslippsfri anleggsplass, CO2-vennlig materialbruk, kortreiste materialer og redusert transportbehov

1.5.2.5 4-årig tilbudsstruktur for offentlige videregående skoler i Agder - skoleårene 2025/2026-2028/2029 – vedtak desember 2024

Fylkestinget vedtok 4-årig tilbudsstruktur for offentlige videregående skoler i Agder i desember 2024. Av større endringer som ble vedtatt var:

- Risør videregående skole og Tvedestrand videregående skole slås sammen til Østre Agder videregående skole fra høsten 2025. ST samles i Tvedestrand, og økes med en klasse til tre paralleller. HO med studieforberedende gjøres ikke søkbart. HO flyttes fra Tvedestrand til Risør. PB deles mellom skolestedene.
- HO flyttes fra KKG til Vågsbygd vgs. i 2026.
- PB tilbys på færre skoler.

Kriterier for planlegging av tilbudsstruktur

Følgende kriterier legges til grunn for dimensjoneringsarbeidet høsten 2024, samt justeringen av dette etter søknadsfrist våren 2025:

1. Ved planlegging av skoler og tilbudsstruktur skal kapasiteten på den enkelte skole tilpasses følgende:
   a. søkergrunnlag
   b. regionens kompetansebehov
   c. mulighetene for praksis og læreplasser
   d. økonomiske og personalmessige konsekvenser
2. Når programområdene skal fordeles, er det ønskelig med mer enn en klasse på hvert trinn på samme skole. Ønske om større avdelinger må vurderes opp mot grad av desentralisert utdanning.
3. Hovedvekten av elevene skal kunne søke sitt primære ønske i rimelig nærhet slik at det kan være mulig å bo hjemme på VG1.
4. Eksisterende bygningskapasitet skal utnyttes før det bygges nytt, med mindre reiseavstand vurderes å være for lang for et flertall av elevene.
5. Klasser med under 67 prosent primærsøkere vurderes tatt ut av tilbudsstrukturen før prøveinntak. I denne vurderingen tas det hensyn til spesielle forhold, samt bredden og oppfylling ved skolen og i regionen totalt. Ved plassutfordringer kan det vurderes å flytte klasseressursen fra tilbud med lavt søkertall til et oversøkt tilbud. Der en flytter mellom programområder må det tas hensyn til næringslivets behov og kapasitet ved skolene.
6. Klasser som etter prøveinntak står med mindre enn 67 prosent oppfylling, igangsettes ikke med mindre det er spesielle forhold som tilsier det.

Spesielle forhold tilknyttet punkt 5 og 6 kan være:

- Videreføring av VG2/VG3 tilbud på studieforberedende program.
- Elevene får ikke tilbud annet sted.
- Ved etablering av nye eller smale tilbud, som er avgjørende for rekruttering innen aktuelt fagområdet.

1.6 Ordliste

I rapporten benyttes en rekke forkortelser, blant annet for utdanningsprogram og programområder:

Videregående trinn

- **VG1** - Videregående trinn 1
- **VG2** - Videregående trinn 2
- **VG3** - Videregående trinn 3

Utdanningsprogram

- **BA** - Bygg- og anleggsteknikk
- **EL** - Elektro og datateknologi
- **FBIE** - Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign
- **HDP** - Håndverk, design og produktutvikling
- **HO** - Helse- og oppvekstfag
- **HT** - Hverdagslivstrening
- **ID** – Idrettsfag
- **IB** - International Baccalaureate
- **IM** - Informasjonsteknologi og medieproduksjon
- **KDA** - Kunst, design og arkitektur
- **MK** - Medier og kommunikasjon
- **MDD** - Musikk, dans og drama
- **NA** - Naturbruk
- **PB** - Påbygging til generell studiekompetanse. Deles i PB3 som er Pb etter VG2, og PB4 som er PB etter fullført fagprøve.
- **RM** - Restaurant- og matfag
- **SSR** - Salg, service og reiseliv
- **ST** - Studiespesialisering
- **TIF** - Teknologi og industrifag
- **VOV** - Videregående opplæring for voksne -modulstrukturert

Andre forkortelser i skolen

- **AO** - Alternativ opplæring
- **GS** – Grunnskoleopplæring / Forberedende kurs for minoritetsspråklige
- **NTA** - Nettoareal
- **TO** - Tilrettelagt opplæring

Generelle Forkortelser

- **AKT** - Agder Kollektivtrafikk
- **FDVUS** - Forvaltning, Drift, Vedlikehold, Utvikling og Service
- **FEF** – Fylkeskommunalt Eiendomsforum
- **NOAS** - Norsk Organisasjon for Asylsøkere
- **TEK17** - Byggteknisk forskrift 2017

2 Lokalisering av skoler og tilgjengelighet for elevene

Agder er et fylke med relativt korte avstander mellom tettbygde strøk og byer lang kysten, og større avstander innover i landet.

Agder fylkeskommune driver videregående opplæring på 18 skoler, fordelt på 22 skolesteder. For utredningen er det valgt å dele fylket opp i fire hovedregioner, som går delvis over i hverandre mht. elevreiser mellom skolene.

- I Øst er skolene Risør vgs., Tvedestrand vgs., Arendal vgs., Sam Eyde vgs., Dahlske vgs. og Lillesand vgs.
- I Kristiansand er KKG, Kvadraturen vgs., Tangen vgs., Vågsbygd vgs., Søgne vgs. og Vennesla vgs.
- I Vest er Mandal vgs., Eilert Sundt vgs. Lyngdal, Eilert Sundt vgs. Farsund, Flekkefjord vgs. Flekkefjord, Flekkefjord vgs. Kvinesdal og Sirdal vgs.
- I Indre Agder er Byremo vgs., Setesdal vgs. Hornnes, Setesdal vgs. Hovden, Setesdal vgs. Valle.

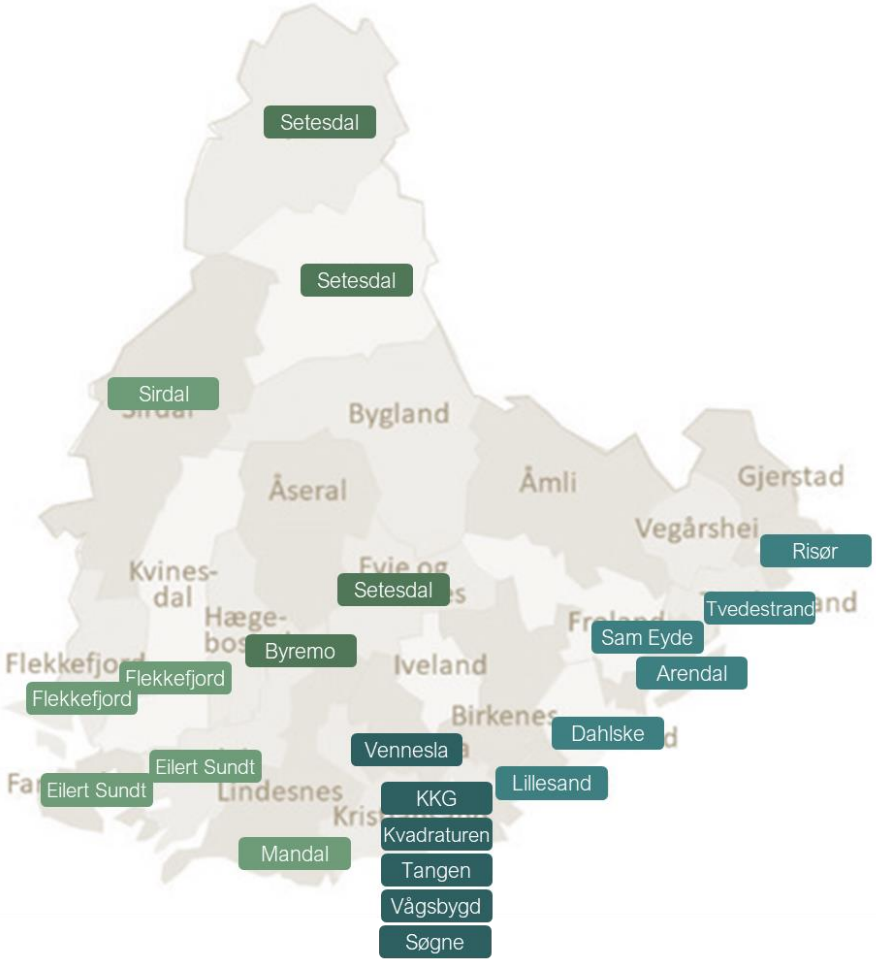

Figur 3 Kart med de videregående skolene markert. Skolenavnene er fargekodet etter region.

2.1 Skoleskyss – avstander, reisetid og losji

2.1.1 Skyssbehov

I Rundskriv om skoleskyss 01.08.2024 informerer Udir om reglene for gratis skoleskyss. Det presiseres at reglene gjelder for elever i videregående skole, og ikke for lærlinger, lærekandidater, praksisbrevkandidater eller kandidater for fagbrev på jobb. Elever i videregående opplæring har rett til gratis skoleskyss dersom:

- Skoleveien er over 6 km
- Skoleveien er særlig farlig eller vanskelig
- Skyssen er med båttransport
- Eleven har funksjonshemming eller midlertidig skade/sykdom

Elevene har alltid rett på gratis skyss dersom reisen er i forbindelse med opplæringen.

Det er AKT som har ansvar for skoleskyss i Agder. For "Ungdomskortsonen" i Kristiansand har ikke elevene som bor innenfor området markert med rødt på kartet rett på fri skyss. Elevene må der kjøpe billett selv, og de aller fleste kjøper da en periodebillett for ungdom. https://skoleskyss.akt.no/public/map

Fylkeskommunen kan gi retningslinjer for hva som er akseptabel reisetid. Reisetiden skal ifølge Rundskriv om skole beregnes fra eleven forlater hjemmet/skolen og til skoledagens start/slutt. Dermed skal gangtid og ventetid inkluderes når det vurderes hva som er akseptabel reisetid.

Figur 4 Kart som viser "ungdomskortsonene" i Kristiansandsområdet.

Antall og type skyss

Det går ca. 11 700 elever i videregående skole i Agder inneværende skoleår. Av disse går omkring 7000 elever på skoler utenfor Kristiansandsområdet.

Skole- og tilbudsstrukturen er organisert ut fra et prinsipp om regional tilgjengelighet, ikke nødvendigvis kommunal tilgjengelighet. AKT har registrert i underkant av 4200 elever med skyssrett i videregående skole for skoleåret 2024/2025. Det vil si at ca. 60 % av elevene på skolene har skyssrett. De aller fleste av elevene tar buss, noen drosje og noen får kilometergodtgjørelse for å reise på egen hånd. Det er ganske vanlig at drosje og kilometergodtgjørelse kombineres med en bussreise.

Reisetid

Reisetid er vanskelig å knytte til enkeltelever. For å kunne si noe om dette, kan det gjøres antagelser rundt bosted basert på kommune og finne en ca. reisetid fra et kommunesentrum eller busstopp.

Ikke alle reiselenker finnes, og noen lenker gir i praksis ikke mulighet til å reise fordi tidene ikke passer med start- og sluttider for skolene. For eksempel finnes lenken Åmli til Risør, men bussen er ikke fremme før kl. 08.46 og da rekker ikke eleven fram til skolestart kl. 08.15.

Mange steder er det gode muligheter for å nå flere ulike skoler gjennom et nettverk av skoleruter som korresponderer med hverandre. https://akt.travelplanner.no/

Avstand

Tabellen nedenfor illustrerer avstand mellom skolene, men er ingen fasit på reisetid for den enkelte elev. Agder har en skolestruktur med relativt kort avstand mellom skolene langs kysten, og større avstander i indre deler av fylket. Avstand og reisetid med bil mellom skolene er hentet fra google maps (i en reise fra øst mot vest). Reisetid med buss er beregnet ved hjelp av akt.travelplanner.no. Reisetid er raskeste alternativ som ankommer skolen i tidsrommet rundt kl. 8 om morgenen. Merk at reisetid med buss kan variere med rutetilbud til og fra skolene, og reisetid kan kortes ned dersom det organiseres en egen skoleskyss.

Tabell 2 Avstand mellom skolene og reisetid med bil og buss.

Fra skole	Til skole	Km mellom skolene	Reisetid med bil	Reisetid med buss
Risør vgs.	Tvedestrand vgs.	28	30 min	50 min
Tvedestrand vgs.	Arendal vgs./Sam Eyde vgs.	26	23 min	45 min
Arendal vgs./Sam Eyde vgs.	Dahlske vgs.	22	19 min	40 min
Dahlske vgs.	Lillesand vgs.	18	15 min	35 min
Lillesand vgs.	Kristiansand sentrum	30	24 min	60 min
Kristiansand sentrum	Vennesla vgs.	18	24 min	40 min
Kristiansand sentrum	Vågsbygd vgs.	6	9 min	15 min
Vågsbygd vgs.	Søgne vgs.	14	14 min	35 min
Søgne vgs.	Mandal vgs.	30	26 min	40 min
Mandal vgs.	Eilert Sundt vgs. Lyngdal	33	34 min	65 min
Eilert Sundt vgs. Lyngdal	Eilert Sundt vgs. Farsund	18	20 min	30 min
Eilert Sundt vgs. Farsund	Flekkefjord vgs. Kvinesdal	31	32 min	70 min
Flekkefjord vgs. Kvinesdal	Flekkefjord vgs. Flekkefjord	24	23 min	60 min
Flekkefjord vgs. Flekkefjord	Eilert sundt vgs. Lyngdal	39	35 min	60 min
Flekkefjord vgs. Kvinesdal	Byremo vgs.	36	42 min	60 min
Byremo vgs.	Setesdal vgs. Hornnes	32	33 min	50 min
Setesdal vgs. Hornnes	Vennesla vgs.	44	42 min	60 min

Mellom skolestedene Valle og Hovden til Setesdal vgs., samt til Sirdal vgs. er avstanden til øvrige skoler så stor at dagpendling er lite aktuelt. Disse er derfor utelatt fra tabellen ovenfor.

Kostnader

Skoleskyssen er tett sammenvevd med grunnskoleskyssen, men i byområder går vgs.-skyss ofte på ordinære linjebusser. Det er derfor en komplisert øvelse å isolere kostnader knyttet til skyss for videregående opplæring, og det er ikke prioritert å se på dette i foreliggende utredning.

2.1.2 Elevheim/hybelboere

Elevheim er et botilbud i fylkeskommunal regi, hvor fylkeskommunen eier og drifter byggene. Elevheim er et tilbud til elever som bor langt unna utdanningstilbudet, eller som av andre årsaker trenger å bo for seg selv. Det er ikke et krav om at fylkeskommunen må tilby elevheim, og på de fleste skolene må elevene ordne bolig selv i det private markedet.

Fylkeskommunen tilbyr elevheim på Setesdal vgs. Hornnes og på Tvedestrand vgs. sin praksisarena på Holt. På Holt har internatet historisk vært knyttet til gårdsdriften, mens på Hornnes gir internatet et botilbud til elever fra hele Setesdalen. På noen skoler har fylkeskommunen tilbud om hybel. Elevheimene på Sirdal vgs. og på Hovden vgs. er i privat regi.

2.2 Hvor søker elevene seg til i forhold til hvor de bor?

Hvordan elevene søker seg til de ulike skolene vil variere fra år til år. Tabellen nedenfor oppsummerer fra hvilken kommune elevene som hadde skolen som sitt første ønske ved innsøking til videregående skoler inneværende skoleår var bosatt. Figurene inneholder informasjon om innsøking til skoler i Agder pr. 5. mars 2024. Utvalget gjelder elevenes førstevalg og søkere fra Agder med ungdomsrett, og sier noe om hovedtrender på hvor elevene søkte seg til.

Tabell 3 Primærsøkertall til VG1 de ulike skolene våren 2024.

Øst

Arendal vgs.

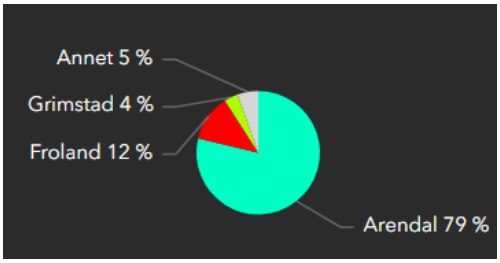

Søkere i utvalget: 221.

Andel av total: 5 %

På Arendal vgs. er hovedandelen søkere fra Arendal og Froland, men det er også noen søkere fra Grimstad og andre kommuner.

Dahlske vgs.

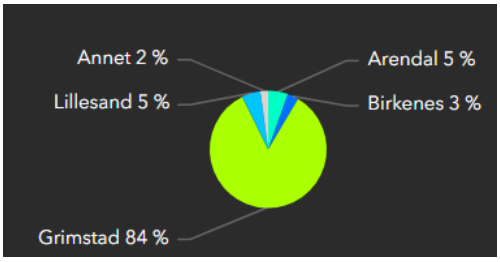

Søkere i utvalget: 328

Andel av total: 7 %

På Dahlske vgs. er hovedandelen søkere fra Grimstad, men det er også en del søkere fra Lillesand, Arendal og Birkenes.

Lillesand vgs.

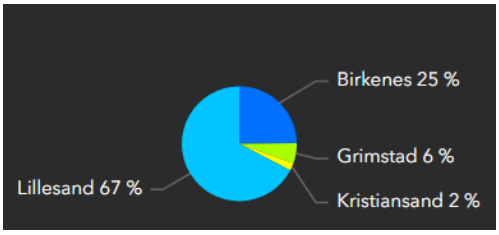

Søkere i utvalget: 141

Andel av total: 3 %

På Lillesand vgs. er hovedandelen av søkerne fra Lillesand og Birkenes, men det er også noen søkere fra Grimstad og Kristiansand.

Risør vgs.

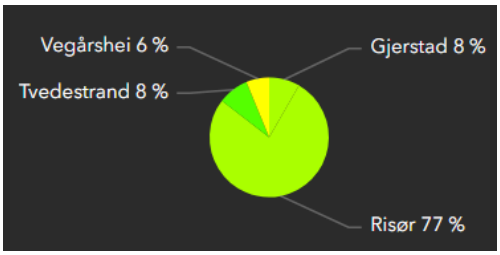

Søkere i utvalget: 48

Andel av total: 1 %

På Risør vgs. er hovedandelen av søkerne fra Risør, men det er også søkere fra Tvedestrand, Vegårshei og Gjerstad.

Sam Eyde vgs.

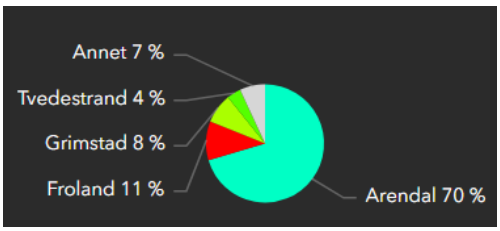

Søkere i utvalget: 676

Andel av total: 14 %

På Sam Eyde vgs. er hovedandelen søkere fra Arendal og Froland, men det er også en del søkere fra Grimstad og Tvedestrand og flere andre kommuner.

Tvedestrand vgs.

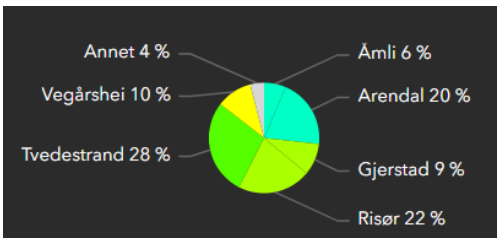

Søkere i utvalget: 172

Andel av total: 4 %

På Tvedestrand vgs. er det søkere fra mange kommuner, og skolen er et tydelig regionalt tilbud.

Kristiansands-regionen

KKG

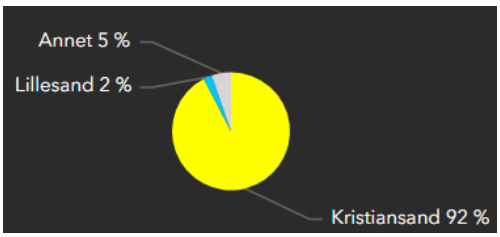

Søkere i utvalget: 563

Andel av total: 12 %

På KKG er hovedandelen søkere fra Kristiansand.

Kvadraturen vgs.

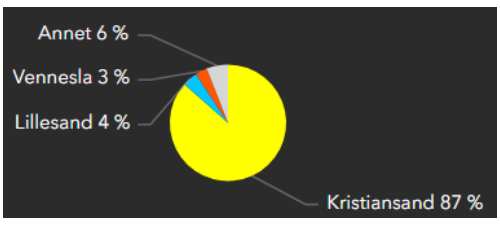

Søkere i utvalget: 453

Andel av total: 9 %

På Kvadraturen er hovedandelen søkere fra Kristiansand, men det er også en del

søkere fra Lillesand, Vennesla og andre kommuner.

Tangen vgs.

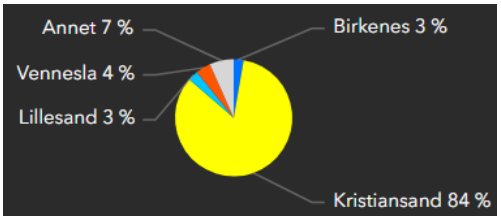

Søkere i utvalget: 586

Andel av total: 12 %

På Tangen vgs. er hovedandelen søkere fra Kristiansand, men det er også en del søkere fra Lillesand, Vennesla, Birkenes og andre kommuner.

Søgne vgs.

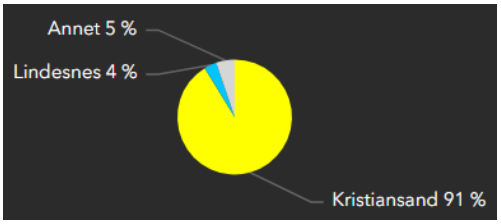

Søkere i utvalget: 114

Andel av total: 2 %

På Søgne vgs. er hovedandelen av søkerne fra Kristiansand, men det er også noen søkere fra Lindesnes og andre kommuner.

Vennesla vgs.

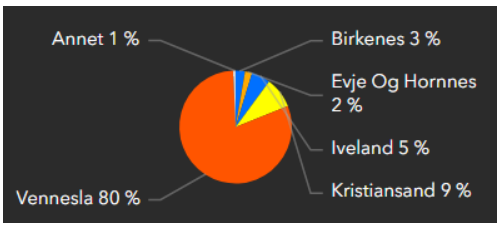

Søkere i utvalget: 148

Andel av total: 3 %

På Vennesla vgs. er hovedandelen av søkerne fra Vennesla, men det er også en del søkere fra Kristiansand, Iveland, Evje og Hornnes og Birkenes.

Vågsbygd vgs.

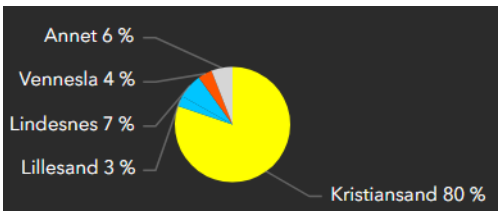

Søkere i utvalget: 101

Andel av total: 2 %

På Vågsbygd vgs. er hovedandelen av søkerne fra Kristiansand, men det er også en del søkere fra Lindesnes, Vennesla, Lillesand og andre kommuner.

Vest

Eilert Sundt vgs. Farsund

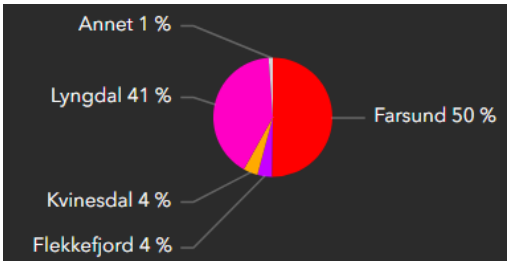

Søkere i utvalget: 179

Andel av total: 4 %

På Eilert Sundt avd. Farsund er hovedandelen av søkerne fra Farsund og Lyngdal, men det er også en del søkere fra Flekkefjord og Kvinesdal.

Eilert Sundt vgs. Lyngdal

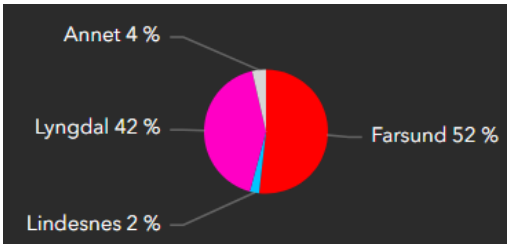

Søkere i utvalget: 80

Andel av total: 2 %

På Eilert Sundt vgs. avd. Lyngdal er hovedandelen av søkerne fra Farsund og Lyngdal, men det er også noen søkere fra Lindesnes og andre kommuner.

Flekkefjord vgs. Flekkefjord

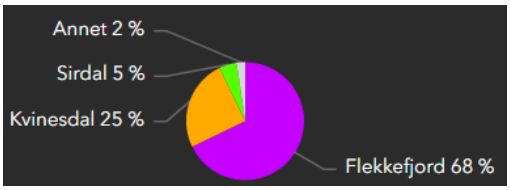

Søkere i utvalget: 168

Andel av total: 3 %

På Flekkefjord vgs. avd. Flekkefjord er hovedandelen søkere fra Flekkefjord og Kvinesdal, men det er også en del søkere fra Sirdal og andre kommuner.

Flekkefjord vgs. Kvinesdal

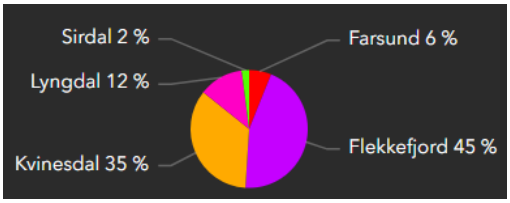

Søkere i utvalget: 49

Andel av total: 1 %

På Flekkefjord vgs. avd. Kvinesdal er hovedandelen søkere fra Flekkefjord og Kvinesdal, men det er også noen søkere fra Lyngdal, Farsund og Sirdal.

Mandal vgs.

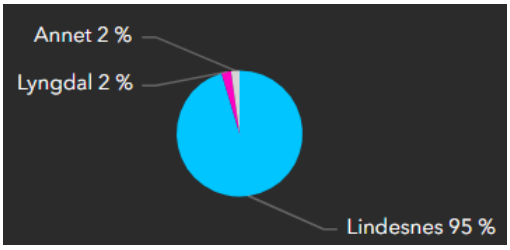

Søkere i utvalget: 324

Andel av total: 7 %

På Mandal vgs. er hovedandelen søkere fra Lindesnes kommune, samt noen fra Lyngdal og andre kommuner.

Sirdal vgs.

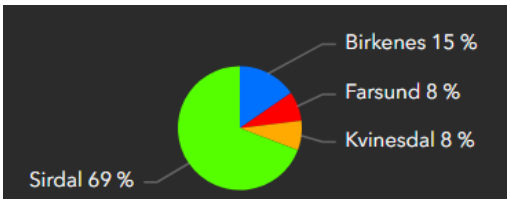

Søkere i utvalget: 13

Andel av total: 0 %

Sirdal vgs. har flere søkere som kommer fra utenfor Agder og derfor ikke er med i statistikken. Fordelingen blir derfor ikke representativ for søkertallene til denne skolen.

Indre Agder

Byremo vgs.

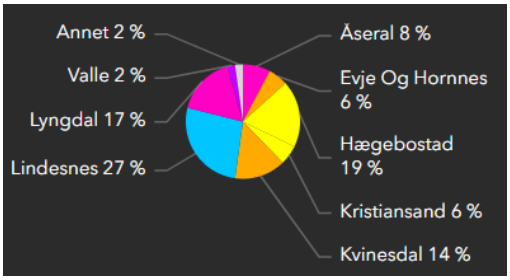

Søkere i utvalget: 90

Andel av total: 2 %

Byremo vgs. har søkere fra mange kommuner, men det er størst andel fra Lindesnes, Lyngdal, Hægebostad og Kvinesdal. Byremo har et tydelig regionalt tilbud som trekker til seg elever fra et stort omland.

Setesdal vgs. Hornnes

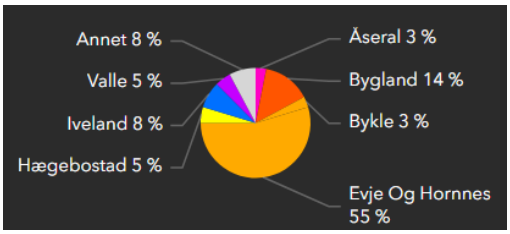

Søkere i utvalget: 64

Andel av total: 1 %

Setesdal vgs. avd. Hornnes har søkere fra en rekke kommuner i Indre Agder, men størst andel fra Evje og Hornnes.

Setesdal vgs. Hovden

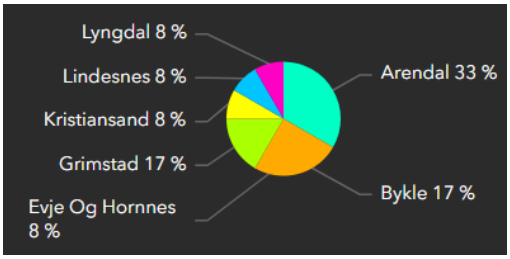

Søkere i utvalget: 12
Andel av total: 0 %. Setesdal vgs. Hovden har søkere fra en rekke kommuner. Merk at skolen har flere søkere som kommer fra utenfor Agder og derfor ikke er med i statistikken. Fordelingen blir derfor ikke representativ for søkertallene til denne skolen.

Setesdal vgs. Valle

-

Dette er VG2 og VG3

Søkertallene fra ett skoleår er ingen fasit på hvordan søkerne vil fordele seg over tid, men gir en indikasjon på hvilke skoler som hovedsakelig dekker sitt eget nærområde, og hvilke skoler som dekker et større område. Dette, sett sammen med forventet utvikling i elevtall, gir gode pekepinner på hvordan elevtallsnedgangen i kommunene vil kunne få effekt på de ulike skolene.

2.3 Videregående skolers betydning for lokalmiljøet

Videregående opplæring er først og fremst utdanningstilbud, men skolene har også betydning for lokalsamfunnene skolene ligger i, blant annet:

- De videregående skolene er viktige kompetansearbeidsplasser i vertskommunene.
- Skoleanleggene kan benyttes som ressurs utover skoletid ved å tilby utleie/utlån av lokaler.
- De videregående skolene er leietagere i kommunale idrettsanlegg.
- Det at ungdommer i videregående skole kan gå på skole i nærmiljøet/ikke ha for lang reisetid, gjør at de kan være ressurser i lokalmiljøet, (f.eks. idrett, kultur, politikk og frivillighet). Når elevene får lang reisevei, kan muligheten til å delta aktivt i lokalmiljøet reduseres.

Samtidig vurderes det at barnehage og grunnskole er viktigere for tilflytting og lokalsamfunn, og at hensynet til nærområdet skolene tilhører, utover hensyn til arbeidsliv og næringsliv, ikke bør tillegges stor vekt i vurdering av skole- og tilbudsstruktur.

3 Befolkningsutvikling og elevgrunnlag for skolene

Befolkningsutviklingen, eller mer bestemt endringen i folketallet, beror på forholdet mellom fødte og døde, og på flytting til og fra Agder. Differansen mellom antallet som blir født og antallet som dør kalles fødselsoverskudd, mens differansen mellom inn- og utflytting gir netto tilflytting. Summen av disse to faktorene utgjør folkeveksten.

Utenlands innvandring er den desidert største kilden til befolkningsvekst i Norge og Agder. Fra begynnelsen av 2000-tallet og frem til i dag skyldes langt over halvparten av folkeveksten utenlandsk innvandring. Arbeidsinnvandring har dominert begynnelsen av perioden, mens mennesker på flukt har utgjort en økende andel utover i perioden.

Hvordan innvandringsbildet vil utvikle seg framover er vanskelig å spå, og hendelser ellers i verden vil naturlig nok fortsette å påvirke dette. Arbeidsinnvandringen synes å ha hatt en fallende trend, men i 2022 førte flyktningsituasjonen i Europa på grunn av krigen i Ukraina til en så stor økning i innvandringen at Norge og Agder opplevde den sterkeste befolkningsveksten i løpet av ett år noensinne. (kilde: https://agdertall.no/befolkning/).

3.1 SSB befolkningsprognose for 16-18-åringer 2024-2040

Dimensjonering av videregående opplæring kan ikke kobles direkte opp mot befolkningsprognosene, da kun ca. 86 % av elevene som søker VG1 er ungdomsskoleelever, mens ca. 14 % er elever som søker omvalg, elever fra utenfor Agder, elever fra Oppfølgingstjenesten eller annet.. Likevel gir utviklingen i antall 16-18-åringer, som er de årskullene det er flest av i videregående opplæring, en indikasjon på hvordan behovet for kapasitet i utdanningstilbudet er ventet å endre seg over tid.

For Agder fylke er det i SSB sitt middelalternativ for befolkningsutvikling (MMMM), ventet en økning i antall 16-18 åringer de nærmeste årene, før det er ventet at antallet 16-18-åringer samlet reduseres frem mot 2040. Det må bemerkes at befolkningsprognoser generelt blir mer usikre jo lengre ut i tid man kommer, men for de 15 årene prognosen gjelder, er barna allerede født i dag. Prognosen er dermed mindre usikker enn en prognose for yngre barn mht. til antall. Dermed er flytting og innvandring usikkerheter som påvirker prognosen i størst grad.

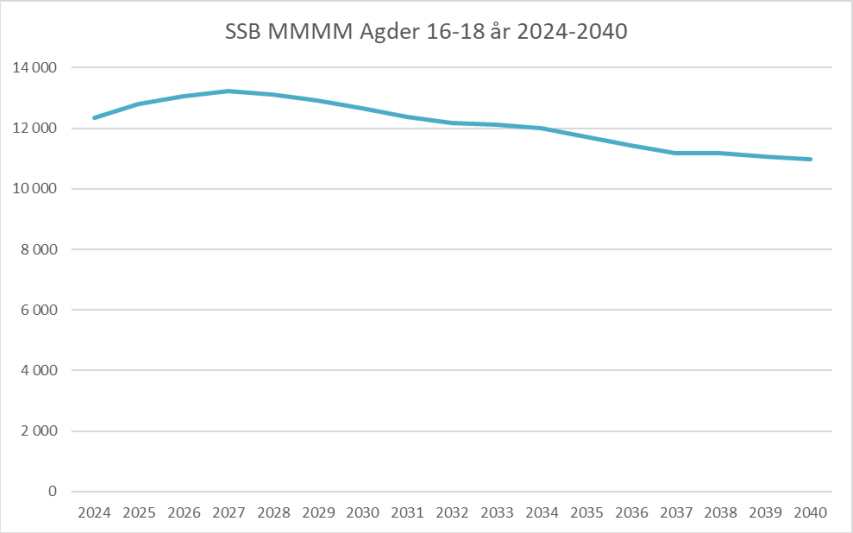

Figur 5 SSB framskriving av antall 16-18-åringer i Agder 2024-2040.

Tabellene nedenfor viser at for hele Agder er det frem mot 2034 ventet en samlet nedgang i antall 16-18 åringer på 3 % og i overkant av 300 personer. Frem mot 2040 er det ventet en nedgang på 11 %, tilsvarende i overkant av 1300 personer sammenlignet med 2024. Elevtallet utvikles forskjellig i de ulike delene av fylket:

I **Kristiansand og Vennesla** er det ventet at antall 16-18-åringer øker med 5 % og ca. 230 personer frem mot 2034. Frem mot 2040 er det ventet at antall 16-18-åringer vil være 3 % lavere enn i dag, ca. 170 16-18-åringer færre enn i dag.

Øst i fylket er det ventet at antall 16-18-åringer reduseres med 6 % og ca. 260 personer frem mot 2034. Frem mot 2040 er det ventet at antall 16-18-åringer vil være 15 % lavere enn i dag, ca. 630 16-18-åringer færre enn i dag.

Vest i fylket er det ventet at antall 16-18-åringer reduseres med 12 %, tilsvarende ca. 300 personer frem mot 2034. Frem mot 2040 er det ventet at antall 16-18-åringer vil være 20 % lavere enn i dag, ca. 521 16-18-åringer færre enn i dag.

I de **indre delene av fylket** er det ventet at antall 16-18-åringer reduseres med 5 % og ca. 20 personer frem mot 2034. Frem mot 2040 er det ventet at antall 16-18-åringer vil være omtrent som i 2024.

Tabell 4 SSB befolkningsutvikling 16-18-åringer i regioner i fylket 2024-2034

Region	Antall 16-18-åringer 2 024	Antall 16-18-åringer 2 034	Reduksjon i Antall 16-18-åringer 2024-2034	% endring 2024-2034
Øst	4 358	4 096	-262	-6 %
Kristiansand	4 975	5 207	232	5 %
Vest	2 572	2 263	-309	-12 %
Indre	425	447	22	5 %
Agder	**12 330**	**12 013**	**-317**	**-3 %**

Tabell 5 SSB Befolkningsutvikling 16-18-åringer i regioner i fylket 2024-2040

Region	Antall 16-18-åringer 2 024	Antall 16-18-åringer 2 040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
Øst	4 358	3 724	-634	-15 %
Kristiansand	4 975	4 803	-172	-3 %
Vest	2 572	2 051	-521	-20 %
Indre	425	421	-4	-1 %
Agder	**12 330**	**10 999**	**-1 331**	**-11 %**

3.2 Befolkningsutviklingens betydning for dimensjonering av videregående skoler

Ut fra prognoser for befolkningsutvikling fra SSB, vil det være behov for å redusere antall plasser på de videregående skolene i øst og i vest frem mot 2034, og med en ytterligere reduksjon frem mot 2040.

Det vil være avgjørende i et langsiktig perspektiv at tilbudsstrukturen er robust, slik at reduksjon i elevtall ikke utarmer fagmiljøene og skaper usikkerhet for de ansatte og en uheldig konkurranse mellom skolene.

Videregående opplæring er ikke knyttet direkte til kommunene. 9 av de 25 kommunene i Agder har ikke en videregående skole i egen kommune, og en del utdanningsprogram er lokalisert som regionale eller fylkestilbud. Utdanningsprogrammene må derfor forstås som regionale tilbud som elevene søker seg til avhengig av interesser og ønsker, ikke et kommunalt tilbud. Som prinsipp er det ønskelig at de store utdanningsprogrammene (ST, HO, BA, TIP, EL) er fordelt jevnt utover hele fylket, mens andre mindre utdanningsprogram er samlet på færre skoler og er mer et fylkestilbud.

Det er derfor behov for å se dimensjonering av videregående opplæring på regionnivå i fylket, og undersøke hvordan antallet personer i målgruppen utvikler seg.

3.2.1 Øst

Det er ventet nedgang i elevtall i alle kommunene øst i Agder i perioden frem mot 2040. I antall er reduksjonen størst i Arendal kommune, Lillesand kommune, Birkenes kommune og Risør kommune.

Tabell 6 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i kommunene øst i Agder

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
4201 Risør	16-18 år	237	218	191	192	-45	-19 %
4202 Grimstad	16-18 år	929	1 048	1 001	922	-7	-1 %
4203 Arendal	16-18 år	1 797	1 757	1 599	1 405	-392	-22 %
4211 Gjerstad	16-18 år	89	84	70	65	-24	-27 %
4212 Vegårshei	16-18 år	91	111	99	89	-2	-2 %
4213 Tvedestrand	16-18 år	227	221	196	205	-22	-10 %
4214 Froland	16-18 år	224	274	227	216	-8	-4 %
4215 Lillesand	16-18 år	470	500	427	386	-84	-18 %
4216 Birkenes	16-18 år	244	235	222	191	-53	-22 %
4217 Åmli	16-18 år	50	60	64	53	3	6 %
Øst	**16-18 år**	4358	4508	4096	3724	**-634**	**-15 %**

For skolene i øst vil dette få betydning for dimensjonering av utdanningsprogrammene og antall elever på skolene:

- I de fire kommunene lengt øst, Risør, Gjerstad, Vegårshei, Åmli og Tvedestrand er det ventet at samlet antall 16-18-åringer reduseres med 13 %, 90 personer frem mot 2034 og deretter fortsette å reduseres noe. Dette vil påvirke elevtallet særlig på Tvedestrand og Risør videregående skoler, samt Sam Eyde vgs.

- I Arendal er antallet 16-18-åringer ventet å reduseres med omkring 200 elever frem mot 2034 og ytterligere 200 i årene frem mot 2040. Dette vil påvirke elevtallet på Arendal vgs. og Sam Eyde vgs., samt Tvedestrand vgs.
- I Lillesand og Birkenes er antallet 16-18-åringer ventet å reduseres med ca. 65 personer frem mot 2034, og ytterligere 70 personer frem mot 2040. Dette vil blant annet påvirke elevgrunnlaget til Lillesand vgs.

Skole- og tilbudsstrukturen øst i fylket må tilpasses denne situasjonen, slik at det kan utvikles og opprettholdes stabile fagmiljøer på skolene selv om elevgrunnlaget reduseres.

3.2.2 Kristiansandsregionen

I Kristiansand og Vennesla er det ventet en økning i antall 16-18-åringer frem mot 2034 på omkring 230 personer. I perioden fra 2034 til 2040 er det ventet reduksjon i antallet 16-18-åringer med omkring 170 personer i forhold til 2024. Reduksjonen i antall 16-18-åringer fra 2034-2040 er ventet å være ca. 400 personer.

Tabell 7 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i kommunene i Kristiansandregionen

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
4204 Kristiansand	16-18 år	4 358	4 828	4 629	4 288	-70	-2 %
4223 Vennesla	16-18 år	617	641	578	515	-102	-17 %
Kristiansand	**16-18 år**	**4975**	**5469**	**5207**	**4803**	**-172**	**-3 %**

For skolene i Kristiansand og Vennesla vil dette få betydning ved at det vil være behov for flere elevplasser de nærmeste årene, men at skole- og tilbudsstrukturen må tåle en reduksjon i tilbudet i perioden etter 2034.

3.2.3 Vest

Det er ventet nedgang i antall 16-18-åringer i alle kommunene vest i Agder i perioden frem mot 2040. I antall er reduksjonen størst i Lindesnes kommune, Farsund kommune, Lyngdal kommune og Flekkefjord kommune. I Kvinesdal kommune og Sirdal kommune er antall 16-18-åringer ventet å være økende de første årene, og deretter reduseres til noe under dagens nivå.

Tabell 8 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i kommunene i vest i Agder

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
4205 Lindesnes	16-18 år	1 001	920	854	766	-235	-23 %
4206 Farsund	16-18 år	424	373	349	312	-112	-26 %
4207 Flekkefjord	16-18 år	374	367	313	313	-61	-16 %
4225 Lyngdal	16-18 år	492	450	452	393	-99	-20 %
4227 Kvinesdal	16-18 år	214	259	230	206	-8	-4 %
4228 Sirdal	16-18 år	67	83	65	61	-6	-9 %
Vest	**16-18 år**	**2572**	**2452**	**2263**	**2051**	**-521**	**-20 %**

For skolene i vest fylket vil dette få betydning for dimensjonering av utdanningsprogrammene og antall elever på skolene:

- I Flekkefjord og Kvinesdal er antall 16-18-åringer samlet antatt å reduseres med omkring 45 personer frem mot 2034 og reduseres noe også etter dette. Dette vil påvirke elevgrunnlaget for Flekkefjord vgs.
- I Lyngdal og Farsund er antall 16-18-åringer ventet å reduseres med 115 personer frem mot 2034, og ytterligere 100 personer mot 2040. Dette vil påvirke elevtallet på Eilert Sundt vgs., samt Byremo vgs.
- I Lindesnes er antall 16-18-åringer ventet å reduseres med ca. 150 personer frem mot 2034 og ytterligere 80 personer frem mot 2040. Dette vil påvirke elevgrunnlaget på Mandal vgs.
- I Sirdal er antall 16-18-åringer ventet å være stabilt, med en liten økning nærmeste år. Elevtallet på denne skolen er ikke like avhengig av utvikling i folketallet, siden mange elever er tilreisende.

3.2.4 Indre Agder

I kommunene i Indre Agder er det ikke ventet store endringer i antall personer 16-18 år. Det er ventet en økning de første årene, før antallet 16-18-åringer reduseres til noe under dagens nivå.

Tabell 9 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i kommunene i indre Agder

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring	Nedgang
4218 Iveland	16-18 år	52	67	59	56	4	8 %
4219 Evje og Hornnes	16-18 år	161	193	152	146	-15	-9 %
4220 Bygland	16-18 år	37	45	51	37	0	0 %
4221 Valle	16-18 år	45	31	35	46	1	2 %
4222 Bykle	16-18 år	30	41	40	41	11	37 %
4224 Åseral	16-18 år	32	37	30	29	-3	-9 %
4226 Hægebostad	16-18 år	68	71	80	57	-11	-16 %
Indre Agder	**16-18 år**	**425**	**485**	**447**	**412**	**-13**	**-3 %**

Endringen i antallet 16-18 åringer vil påvirke utdanningstilbudene Setesdal vgs., siden skolen har et lite elevgrunnlag i utgangspunktet.

Byremo har elever fra mange kommuner og elevtallsgrunnlaget vil påvirkes av nedgangen i antall 16-18-åringer i kommunene skolen mottar elever fra, som Lyngdal og Lindesnes.

3.3 Oppsummering elevtallsutvikling

Antallet 16-18-åringer gir ikke et eksakt tall på hvor mange elevplasser det vil være behov for i videregående skole, men peker på en trend for hvordan det totale elevgrunnlaget er ventet å utvikle seg over tid.

Det er ventet økning i antall 16-18-åringer i de fleste deler av fylket de nærmeste årene, men fra omkring 2027-2029 snur trenden og elevtallet reduseres deretter år for år. Dette angir at elevgrunnlaget for de videregående skolene blir mindre enn det er i dag.

Skole- og tilbudsstrukturen må derfor planlegges for en økning de nærmeste årene, og en struktur som kan tåle nedskaleringen i tilbudene som mest sannsynlig vil komme om få år.

4 Økonomi og ressursbruk

Elevtallet har en innvirkning på både kostnader og inntekter innen utdanning. Det forventes en økning i elevtallet i tre av fylkets fire regioner fram til 2029, før det gradvis reduseres i hele fylket. Innen 2034 vil en større andel av elevene bo i Kristiansandsområdet, mens andelen i de vestlige og østlige delene av fylket vil være lavere enn i dag.

Tabell 10 Elevtallsutvikling 2024, 2029 og 2034 (kilde: SSB)

Region	Antall 16-18-åringer 2 024	Antall 16-18-åringer 2 029	Antall 16-18-åringer 2 034
Øst	4 358	4 508	4 096
Kristiansand	4 975	5 469	5 207
Vest	2 572	2 452	2 263
Indre	425	485	447
Agder	**12 330**	**12 914**	**12 013**

Denne utviklingen gjøre at fylkeskommunens inntekter først øker og deretter reduseres. Dette fordi inntektene i statsbudsjettets[1] rammetilskudd beregnes med utgangspunkt i:

- antall 16 til 18 åringer
- primærsøkere VG1 til høykostnads utdanningsprogram (yrkesfag- og MDD elever)
- primærsøkere til læreplass

Alle ungdomselever medfører altså et tilskudd, mens primærsøkere VG1 til yrkesfag og MDD og primærsøkere til læreplass utløser et ekstra tilskudd. Elevgrupper som ikke er i aldersgruppen 16 til 18 år, altså unge voksne og voksne, medfører ikke noe ekstra tilskudd.

Sammenliknet med landssnittet har Agder i flere år hatt litt flere 16- 18 åringer, litt flere søkere til høykostnads utdanningsprogram og litt flere søkere til læreplass. Dette har medført et noe høyere rammetilskudd enn gjennomsnittet, for å kompensere for et forventet høyere utgiftsnivå.

Agder satser på utdanning og bruker mer ressurser enn økningen i rammetilskuddet skulle tilsi. Korrigert for høyere utgiftsnivå hadde Agder i perioden fra 2020 til 2023 mellom 5 % og 9 % høyere kostnader til Utdanningsområdet sammenliknet med andre fylkeskommuner, ifølge tall fra KOSTRA[2].

Tabell 11 Kostnader til Utdanningsområdet sammenliknet med andre fylkeskommuner

	2020	2021	2022	2023
Agder	8 013	8 376	7 860	8 315
Rogaland	7 432	7 558	7 455	7 783
Landet uten Oslo	7 642	7 665	7 431	7 820
Agder/ Landet u. Oslo	5 %	9 %	6 %	6 %

[1] https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/frie-inntekter/frie-inntekter-2025/id3057998/#/agder/agder-fylkeskommune
[2] Kilde: Framsikt analysemodul. Netto driftsutgift Videregående opplæring pr.innb. Utgiftsjustert. Inflasjonsjuster med deflator.

Kostnadene er høyere på de fleste områder, som for eksempel undervisning, utdanningsledelse- og administrasjon, skolebygg, fagopplæring, spesialundervisning og voksenopplæring. Agder har og har hatt mange voksne på yrkesfag i den ordinære tilbudsstrukturen, med en lagt høyere kostnader enn andre fylkeskommuner.

En av årsakene til et høyt kostnadsnivå er at Agder satser på yrkesfag. Dette påvirker både kostnaden til fagopplæring og kostnadene i undervisningen. Andelen elever som velger denne utdanningsveien har økt de siste årene, og Agders andel elever på yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram er i 2023 nærmere 5 % over landsgjennomsnittet. Yrkesfaglige utdanninger krever betydelig mer ressurser enn studiespesialiserende utdanning. Selv om rammetilskuddet øker med flere yrkesfagelever, er det ikke tilstrekkelig til å dekke de økte kostnadene. Yrkesfag har en høyere andel faste kostnader enn ST, mest på grunn av mye høyere areal og utstyrsbehov. Dette blir en stor utfordring når elevtallet faller, da de faste kostandene ikke faller i takt med inntektsreduksjonen. Kostnad pr. elev vil derfor forventelig øke fra 2029.

En annen av årsakene til et høyt kostnadsnivå er at mange skoler i Agder tilbyr et bredt spekter av fag. Dette gir lavere elevtall per klasse og høyere ressursbruk per elev. Dette forsterkes av praksisen med å opprette tilbud for halve grupper. Disse gruppene har ofte lav oppfylling, omfattende behov for verksted og utstyr, og finansieres med 30 % høyere kostnader enn ordinære grupper.

Det har også vært en sterk økning i antall elever på hverdagslivstrening og forberedende kurs for minoritetselever de siste årene. Dette er elevgrupper hvor kostnadene er mye høyere enn inntektene.

4.1 Rammer og ressursbruk

For 2024 er rammen for utdanningsområdet på rundt 2 850 millioner kroner. Omtrent 2 060 millioner kroner av disse fordeles mellom de videregående skolene basert på en budsjettfordelingsmodell. Modellen kan grovt sett deles i en skoledel og en undervisningsdel hvor tilbudsstrukturen er det viktigste grunnlaget for fordeling mellom skolene.

Bygg og eiendom, inkludert leie, drift, vedlikehold og forvaltning utgjør omtrent 200 millioner kroner. Disse kostnadene gjelder også skolene, og kommer i tillegg til skolens rammer. Økningen i elevtall fram til 2029 vil forventelig skape et nytt toppnivå i antall elevplasser og faste skole-, bygg- og eiendomskostnader. Slike kostnader er utfordrende å ta ned når elevtallet reduseres.

Skolekostnader

Kostnader gjelder ledelse, rådgivere, bibliotek, merkantilt ansatte, renhold, samt kostnader til utstyr, drift, vedlikehold, gårdsdrift og botilbud. Denne delen utgjør 510 mill. kroner av totale kostnader.

Skolekostnadene beregnes ut fra skolens størrelse og type, der antall utdanningsprogram, lærere, elever og kvadratmeter er sentrale faktorer. Totalt utgjør disse kostnadene 510 millioner kroner, fordelt på:

- **Ledelse**: 170 millioner kroner
- **Rådgivere og oppfølgingstjenesten (OT)**: 57 millioner kroner
- **Bibliotek**: 16 millioner kroner
- **Merkantilt ansatte**: 73 millioner kroner
- **Renhold**: 85 millioner kroner
- **Drift, vedlikehold og utstyr**: 102 millioner kroner
- **Gårdsdrift og botilbud**: 6 millioner kroner

Generelt har mindre skoler høyere faste skolekostnader per elev enn større skoler. Skoler med yrkesfag og hverdagslivstrening har også større arealbehov enn skoler med studiespesialiserende og påbygg, på grunn av behovet for verksted og spesialrom.

Undervisning

Undervisningskostnadene tar utgangspunkt i tilbudsstrukturen, med ordinære og tilrettelagte grupper, forberedende kurs for minoritetselever og grupper for voksne elever. Den fordeler over 1 550 millioner kroner.

Fordelingen gir et antall årsverk per gruppe til undervisning og individuell tilrettelegging, samt et beløp per elev til undervisningsrelatert drift og utstyr. Antall årsverk varierer mellom programområdene, avhengig av fag, årsramme/leseplikt[3], antall undervisningstimer per uke og behov for tilrettelegging. I tillegg er det store forskjeller i utstyrsbehov, der enkelte fagområder krever betydelig mer undervisningsrelatert utstyr enn andre.

De viktigste forhold som påvirker undervisningskostnad per gruppe, elevplass og elev er:

- **Antall elever i gruppen**: Studieforberedende utdanningsprogram har normalt 30 elever i gruppen, mens yrkesfaglige utdanningsprogram har 15 elever i gruppen. Tilrettelagte grupper har færre elever i gruppen.
- **Undervisningstimer pr. uke:** Studieforberedende utdanningsprogram har 30 undervisningstimer (45 minutter) og yrkesfaglige utdanningsprogram har 35 undervisningstimer.
- **Delingstimer:** Utdanningsprogram tildeles ekstra undervisningstimer, for å dele gruppen i for eksempel programfag til valg, matematikk, fremmedspråk eller praktiske opplæring i yrkesfag, idrett, kunst, medieproduksjon eller musikk.
- **Material- og utstyrsbehov:** Naturbruk og andre tekniske yrkesfag, studieforberedende og tilrettelagte grupper har et høyere behov enn studiespesialisering.
- **Oppfylling pr. gruppe:** Antall elever pr. klasse/ klassestørrelse fra høsten 2024. Med lavere oppfylling øker kostnaden pr. elev

Dette gir følgende forskjeller i undervisningskostnad mellom utdanningsprogram:

Tabell 12 Undervisningskostnad utdanningsprogram.

Utdanningsprogram	Elever i gruppen	Timer pr. uke	Delings-timer	Material/ utstyrs-behov	Oppfylling (estimat)	Kostnad gruppe	Kostnad elevplass	Kostnad per elev
ST, PB	30	30	Middels	Lavt	87 %	2 190 000	73 000	84 000
IB	30	30	Høyt	Lavt	61 %	3 420 000	114 000	187 000
AO (GS)	15	30	Høyt	Lavt	92 %	2 150 000	143 000	155 000
HT	3-5	30-35	Høyt	Høyt	95 %	2 400 000	600 000	632 000
KDA, MK, ID	30	35	Høyt	Middels	90 %	2 600 000	87 000	97 000
MDD	30	35	Høyt++	Middels	85 %	5 120 000	171 000	201 000
FBIE, HO, SSR, IM	15	35	Lavt	Lavt	91 %	1 890 000	126 000	138 000
BA, EL, TIF, NA, RM	15	35	Lavt	Høyt	92 %	2 030 000	135 000	147 000
TIF, BA, SSR[4]	15	35	Høyt	Høyt++	95 %	2 820 000	188 000	198 000

[3] Årsrammer pr. fag beskrevet i vedlegg til SFS 2213
[4] Yrkessjåførfag, maritime fag, anleggsteknikk og anleggsmaskinmekaniker. En del av linjene har tilskudd som landslinjer

Kommentarer til tabellen:

- Studiespesialisering (ST) og påbygg (PB) har den laveste kostnaden per elevplass, med 73 000 kroner. Med en oppfyllingsgrad på 87 % stiger kostnaden per elev til 84 000 kroner.
- Kunst, design og arkitektur (KDA), medieproduksjon (ME) og idrettsfag (ID) har en kostnad som er 20 % høyere enn ST, mens musikk, dans og drama (MDD) har en tildeling som er 130 % høyere.
- Musikk (M) har den høyeste tildelingen, med 235 000 kroner per elevplass – mer enn tre ganger høyere enn ordinær studiespesialisering. Med en oppfyllingsgrad på 85 % øker kostnaden per elev til 275 000 kroner.
- Hverdagslivstrening (HT) har med det laveste elevtallet pr gruppe den høyeste kostnaden per elev.
- Yrkesfaglige utdanningsprogram har en samlet tildeling per elevplass som er over 80 % høyere enn ST.
- Flere av de tekniske yrkesfagene har høye kostnader pr. elev. Det er også betydelige variasjoner i oppfyllingsgrad mellom skoler og trinn, hvor Vg1-klasser i gjennomsnitt har 5 % høyere oppfylling enn Vg2-grupper.

Halve grupper

En faktor som øker kostnaden per elevplass er praksisen med å opprette tilbud for halve grupper, det vil si 9 elever i en yrkesfaggruppe eller 18 elever i en studieforberedende gruppe. Fra høsten 2024 var det rundt 80 slike grupper i tilbudsstrukturen. Disse gruppene får en økonomisk tildeling som er 30 % høyere enn en ordinær tildeling, noe som øker ressursbruken per elev.

Tildelingen forutsetter at den halve gruppen i stor grad kan ha undervisning sammen med en annen gruppe, og dette bør være en betingelse for å opprette tilbudet. Hvis dette ikke er mulig, vil gruppen forbruke mer ressurser enn tildelt, ettersom elevene har rett til like mye undervisning som en hel klasse.

4.2 Rammer for de videregående skolene

For 2024 fordeles det 2 060 millioner kroner på 13 332 elevplasser og 11 825 elever[5]. Dette gir en gjennomsnittlig tildeling på 154 500 kroner per elevplass og 174 200 kroner per elev. Den faste skoledelen utgjør 40 100 kroner per elev, mens den variable undervisningsdelen utgjør 134 100 kroner.

Ressurstildelingen per elev varierer betydelig mellom skolene, fra 136 400 kroner til 315 700 kroner. Forskjellene skyldes hovedsakelig tre faktorer:

1. **Skolekostnader:** Mindre skoler har andelsmessig mer ledelse og administrasjon. Skoler med yrkesfag har større arealer og har høyere kostnader per elevplass.
2. **Undervisningskostnader:** Skoler med en høy andel yrkesfag- og HT-elever har betydelig høyere kostnader per elevplass enn skoler med studiespesialiserende og påbygg.
3. **Oppfyllingsgrad:** Lav oppfylling øker både skole- og undervisningskostnadene per elev.

[5] Det er noe avvik i antall elevplasser og elever pr. utdanning og skole mellom økonomikapittelet og kap. 6.1: Oversikt over dagens skole- og tilbudsstrukturvurdering, som i hovedsak gjelder ulike behandling av tallgrunnlag for HT, AO (GK) og voksne elever

4.2.1 Øst

Rammene for regionen totalt og pr. skole er som følger:

Tabell 13 Økonomiske rammer for regionen totalt og pr. skole

	Øst	Arendal vgs.	Dahlske vgs.	Lillesand vgs.	Risør vgs.	Sam Eyde vgs.	Tvedestr. vgs.
Budsjett (mill. kroner)	754	107	131	82,4	41	292	101
Antall elevplasser	4 785	893	848	545	240	1627	634
Estimat oppfylling	86 %	88 %	91 %	85 %	54 %	89 %	83 %
Kostnad pr. elevplass	157 600	120 100	154 400	151 300	170 500	179 300	159 400
Kostnad pr. elev	182 900	136 400	169 700	178 000	315 700	201 500	192 000
- herav skolekostnad	*43 250*	*34 650*	*40 400*	*38 100*	*116 000*	*40 600*	*54 050*
- herav undervisning	*139 650*	*101 750*	*129 300*	*139 900*	*199 700*	*160 900*	*137 950*
Antall kvm i modell	103 095	13 100	20 368	8 595	11 032	32 918	17 082
Anta kvm pr. elevplass	22	15	24	16	46	20	27

Samlet har regionen lavere oppfylling enn gjennomsnittet for fylke. Hvis økningen på 150 elever fram til 2029 får plass i den eksisterende strukturen vil oppfyllingen øke til 89 % og de faste kostnadene pr. elev vil reduseres. Fra 2029 og fram til 2034 reduseres med over 400 elever. Dette vil redusere oppfyllingen til omkring 80 % og øke de faste kostnadene pr. elev vesentlig.

4.2.2 Kristiansandsregionen

Rammene for regionen totalt og pr. skole er som følger:

Tabell 14 Økonomiske rammer for regionen totalt og pr. skole

	Kr.sand og Vennesla	KKG	Kvadratur. vgs.	Søgne vgs.	Tangen vgs.	Vennesla vgs.	Vågsbygd vgs.
Budsjett (mill. kroner)	833	208	180	81	187	81	95
Antall elevplasser	5610	1564	1127	418	1332	511	660
Estimat oppfylling	92 %	96 %	93 %	86 %	95 %	80 %	90 %
Kostnad pr. elevplass	148 400	132 900	160 000	194 700	140 200	159 000	144 600
Kostnad pr. elev	160 900	138 400	172 100	226 400	147 600	198 800	160 600
- herav skolekostnad	*34 900*	*27 200*	*41 400*	*53 900*	*30 100*	*49 300*	*31 500*
- herav undervisning	*126 000*	*111 200*	*130 700*	*172 500*	*117 500*	*149 500*	*129 100*
Antall kvm i modell	99 473	17 164	27 600	10 833	26 945	11 905	10 255
Anta kvm pr. elevplass	18	11	25	26	20	23	16

Samlet har regionen høyest oppfylling og laveste kostnad pr. elev. Med en økning nesten 500 elever fram til 2029 vil det være svært utfordrende å få plass i den eksisterende strukturen. Fra 2029 og fram til 2034 reduseres antall elever med omtrent 260, noe som kan redusere oppfyllingen slik at de faste kostnadene pr. elev øker.

4.2.3 Vest

Rammene for regionen totalt og pr. skole er som følger:

Tabell 15 Økonomiske rammer for regionen totalt og pr. skole

	Vest	Eilert Sundt vgs.	Flekkefjord vgs.	Mandal vgs.	Sirdal vgs.
Budsjett (mill. kroner)	375	109	104	149	14
Antall elevplasser	2367	668	665	944	90
Estimat oppfylling	89 %	96 %	79 %	91 %	91 %
Kostnad pr. elevplass	158 600	162 800	156 600	157 500	154 900
Kostnad pr. elev	178 200	169 500	198 300	173 100	170 200
- herav skolekostnad	*43 400*	*42 450*	*52 350*	*36 600*	*63 850*
- herav undervisning	*134 800*	*127 050*	*145 950*	*136 500*	*106 350*
Antall kvm i modell	52 941	15 550	15 327	19 750	2 314
Anta kvm pr. elevplass	22	23	23	21	26

Samlet er regionen nokså nær gjennomsnittet, både på oppfylling og kostnad pr. elev. Med en reduksjon i 120 elevplasser fra til 2029 til 2024 vil oppfyllingen reduseres og de faste kostnadene øke.

4.2.4 Indre Agder

Rammene for regionen totalt og pr. skole er som følger:

Tabell 16 Økonomiske rammer for regionen totalt og pr. skole

	Indre Agder	Byremo vgs.	Setesdal vgs.
Budsjett (mill. kroner)	97,4	36,4	61,0
Antall elevplasser	571	195	376
Estimat oppfylling	74 %	90 %	65 %
Kostnad pr. elevplass	170 800	186 500	162 600
Kostnad pr. elev	232 200	207 200	250 100
v- herav skolekostnad	*57 750*	*43 800*	*67 750*
- herav undervisning	*174 450*	*163 400*	*182 350*
Antall kvm i modell	12 027	3 618	8 409
Anta kvm pr. elevplass	21	19	22

Samlet har regionen lavest oppfylling og høyest kostnad pr. elev. Hvis økningen på 60 elever fram til 2029 får plass i den eksisterende strukturen vil oppfyllingen øke til 85 % og kostnadene pr. elev vil falle i en periode. Med reduksjon i elevtallet mot 2034 vil kostnad pr. elev forventelig øke.

4.3 Oppsummering økonomi

Den forventede elevtallsveksten vil skape økonomiske utfordringer i årene fremover. Hvis dagens tilbudsstruktur videreføres, vil kostnadene på utdanningsområdet øke mer enn inntektene. Utfordringen forsterkes av økningen i elever på forberedende kurs for minoriteter og hverdagslivstrening.

Økningen i elevtall fram til 2029 vil skape en ny topp i antall elevplasser, med et toppnivå på faste skole-, bygg- og eiendomskostnader. Disse vil det være vanskelig å redusere når elevtallet reduseres.

For å motvirke dette bør elevtallsveksten så langt det er mulig håndteres innenfor eksisterende tilbud. Økt oppfylling vil føre til en moderat økning i totale kostnader, men samtidig redusere kostnadene per elev. Det må også vurdere hvilke elevgrupper som skal prioriteres for hvilke tilbud. I dag er det for eksempel en god del yrkesfagtilbud til voksne elever i den ordinære tilbudsstrukturen. Når disse elevene er med på å skape behov for økt kapasitet, vi de i praksis få en veldig høy kostnad. Dette er et paradoks, når de samme elevene ikke har noen inntektseffekt i rammetilskuddene. Nye muligheter med videregående opplæring for voksne (VOV) i bedrift har hatt en positiv virkning på dette, og forhåpentligvis vil det være mulig å benytte denne ordningen for flere yrkesfag.

Det finnes mange andre måter å redusere kostnadene i tilbudsstrukturen. Kostnadene per elev kan reduseres dersom andelen elever på yrkesfag og studieforberedende reduseres til nærmere landsgjennomsnittet. Det må også vurderes hvor mange skoler som skal ha et bredt fagtilbud. En konsentrasjon av Vg2- og Vg3-tilbud, særlig på innen de mest kostbader tekniske yrkesfag, vil gi høyere oppfylling og lavere kostnader per elev. En reduksjon i opprettelse av halve grupper vil også gi øke oppfyllingen og senke kostnadene per elev.

5 Vurdering av dagens skole- og tilbudsstruktur

5.1 Oversikt over dagens skole- og tilbudsstruktur

Grafene nedenfor viser skole- og tilbudsstrukturen skoleåret 2024/25, sortert etter skolestørrelse. Den gule linjen viser faktisk elevtall på skolene, som er noe mindre enn elevtallet i tilbudsstrukturen. Fargefeltene på hver skole indikerer antall elever på hvert utdanningsprogram. De største skolene ligger sentralt i forhold til hvor elevene bor og har en struktur med mange elever på de fleste utdanningsprogram. De minste skolene som ligger mindre sentralt ift. hvor elevene bor, og har færre elever pr. utdanningsprogram.

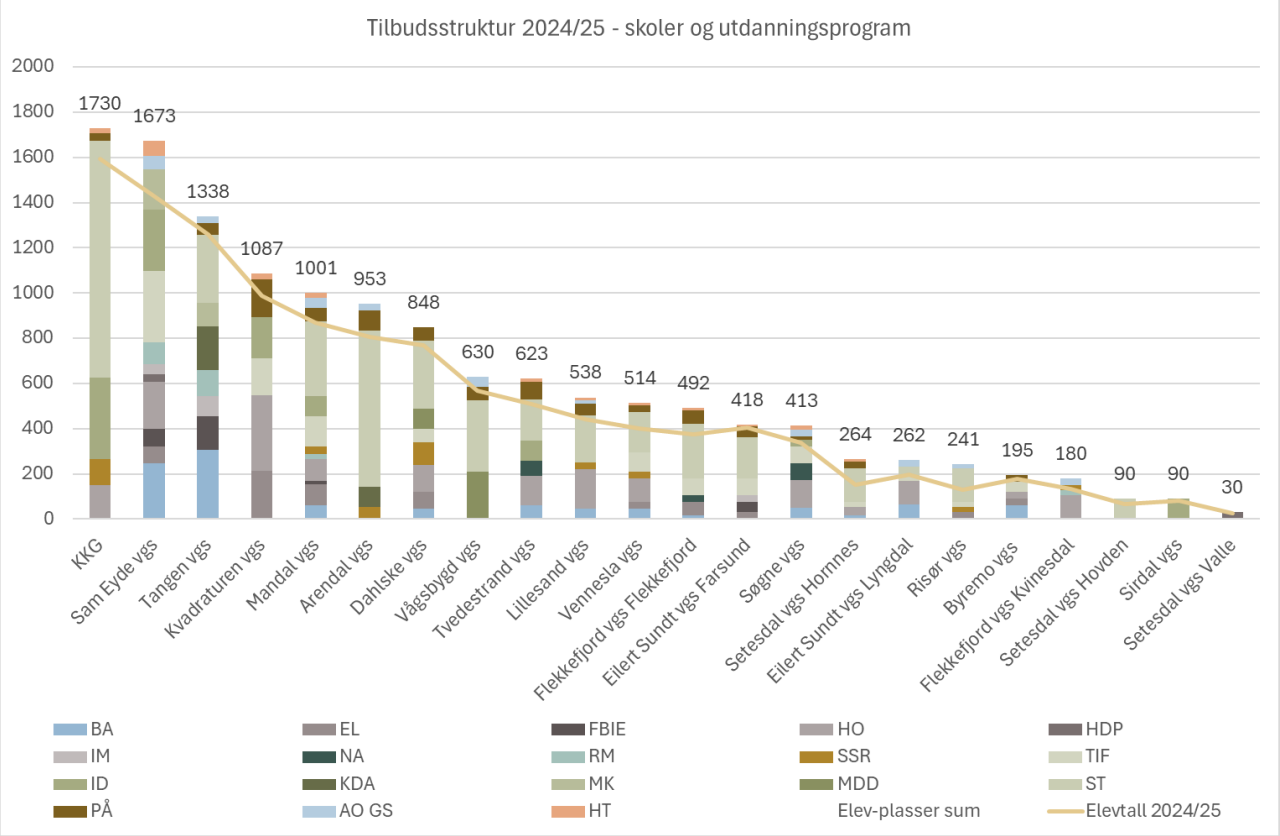

Figur 6 Grafen viser tilbudsstrukturen på skolene, sortert etter skolestørrelse. Linjen viser faktisk elevtall ved skolene inneværende skoleår.

Grafen nedenfor viser omfanget av hvert utdanningsprogram. Studiespesialiserende (ST) er det største utdanningsprogrammet, med ca. 4400 elever. Deretter kommer Helse- og oppvekstfag med ca. 1700 elever, Teknologi og industrifag (TIF), Bygg- og anleggsteknikk (BA) og Idrettsfag (ID) med 1000-1100 elever på hvert, samt Påbygg (PB) og Elektro og datateknologi (EL) med 850 og 650 elever.

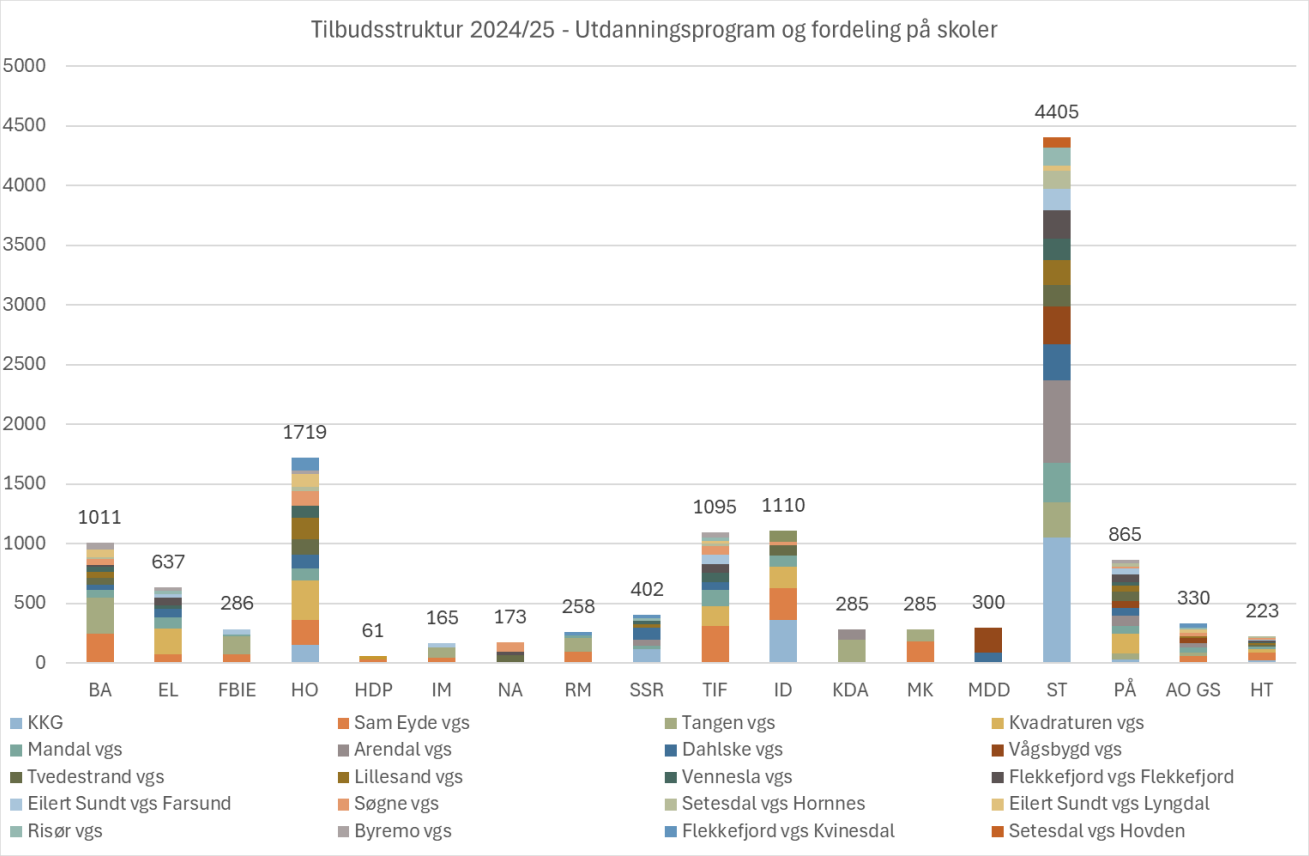

Figur 7 Grafen viser skolestrukturen for hvert utdanningsprogram.

Tabellen på neste side viser elevtall i tilbudsstrukturen skoleåret 2024/25 fordelt på utdanningsprogram. Voksenklasser er i denne tabellen registrert som en del av det ordinære tilbudet. Tabellen viser også faktisk elevtall på skolene inneværende skoleår, samt oppfyllingsgrad ift. tilbudsstrukturen.

Tabell 17 Skole- og tilbudsstruktur 2024-25, med faktisk elevtall og oppfyllingsgrad

Skolenavn	BA	EL	FBIE	HO	HDP	IM	NA	RM	SSR	TIF	ID	KDA	MK	MDD	ST	PÅ	AO GS	HT	Elev-plasser sum	Elevtall 2024/25	Diff elevtall - elevplasser	Opp-fyllings-grad
Byremo vgs	60	30		30						45						30			**195**	176	**19**	90 %
Setesdal vgs Hornnes	15			38						22					150	30		9	**264**	153	**111**	58 %
Setesdal vgs Hovden															90			0	**90**	68	**22**	76 %
Setesdal vgs Valle					30													0	**30**	24	**6**	80 %
KKG				150					115		360				1050	30		25	**1730**	1595	**135**	92 %
Vennesla vgs	45	30		105					30	83					180	30		11	**514**	402	**112**	78 %
Kvadraturen vgs		212		335						165	180					170		25	**1087**	988	**99**	91 %
Tangen vgs	305		150			90		113				195	105		300	50	30	0	**1338**	1260	**78**	94 %
Vågsbygd vgs														210	315	60	45		**630**	567	**63**	90 %
Søgne vgs	51			120			75			75	30					15	30	17	**413**	336	**77**	81 %
Mandal vgs	60	95	15	96				23	30	135	90				330	60	45	22	**1001**	868	**133**	87 %
Eilert Sundt vgs Farsund		30	45			30				75					180	50		8	**418**	404	**14**	97 %
Eilert Sundt vgs Lyngdal	63			107						22					40		30	0	**262**	196	**66**	75 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	15	52					30			75					240	60		12	**484**	373	**111**	77 %
Flekkefjord vgs Kvinesdal				104				23	23								30	0	**180**	135	**45**	75 %
Sirdal vgs											90							0	**90**	82	**8**	91 %
Risør vgs		30							23	23					150		15	0	**241**	131	**110**	54 %
Tvedestrand vgs	60			130			68				90				180	80		15	**623**	507	**116**	81 %
Sam Eyde vgs	247	75	76	210	31	45		99		315	270		180				60	65	**1673**	1428	**245**	85 %
Arendal vgs									53			90			690	90	30	0	**953**	806	**147**	85 %
Dahlske vgs	45	75		120					98	60				90	300	60		0	**848**	768	**80**	91 %
Lillesand vgs	45			174					30						210	50	15	14	**538**	443	**95**	82 %

5.2 Tilbudsstruktur

5.2.1 Bygg og anleggsteknikk (BA)

I bygg- og anleggsteknikk lærer man om produksjon og oppføring av nye bygninger og anlegg, ombygging og vedlikehold av bygninger og anlegg, om klima og teknologi, om bruk av tegninger, beskrivelser og beregninger, om kvalitet og sikkerhet og materialkunnskap (https://www.vilbli.no)

Lokalisering og elevtall/klassetall

Bygg- og anleggsteknikk er et av de seks store utdanningsprogrammene som bør tilbys i alle deler av fylket, og utdanningsprogrammet er tilbudt på 12 skoler. Det er relativt god oppfylling av de plassene som er tilgjengelig på de fleste skolene, med noen unntak.

Tabell 18 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	BA	BA VG1	BA VG	Elev-tall 24/	Oppfyllingsgrad
Byremo vgs	60	15	45	56	93 %
Setesdal vgs Hornnes	15	8	7	13	87 %
Vennesla vgs	45	30	15	43	96 %
Tangen vgs	305	135	170	285	93 %
Søgne vgs	51	30	21	47	92 %
Mandal vgs	60	30	30	51	85 %
Eilert Sundt vgs Lyngdal	63	33	30	58	92 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	15	15		16	107 %
Tvedestrand vgs	60	30	30	48	80 %
Sam Eyde vgs	247	90	157	214	87 %
Dahlske vgs	45	30	15	42	93 %
Lillesand vgs	45	30	15	40	89 %

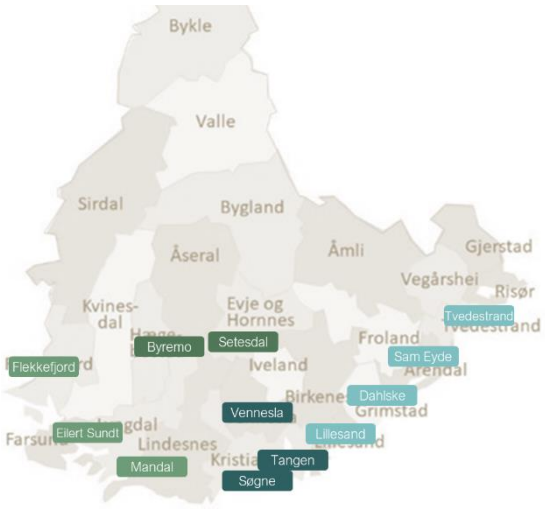

Figur 8 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr BA.

Fagmiljø

- Med unntak av Flekkefjord vgs. avd. Flekkefjord og Setesdal vgs. avd. Hornnes, har alle skolene tre-fire klasser, og grunnlag for et robust fagmiljø. Det er god tilgang på fagkompetanse og lærerkrefter. Tilbudet i Flekkefjord vgs. skiller seg ut ved at det her kun er et VG1-tilbud, og elevene må reise til andre skoler for å gå på VG2. Dette gjør utdanningsprogrammet sårbart for lav innsøking. Setesdal vgs. har halve klasser på både VG1 BA og VG2 Tømrer inneværende skoleår.
- En del av de mindre programområdene på VG2 har halve klasser, og noen av disse tilbudene har få elever, f.eks. VG2 Treteknikk, VG2 Anleggsgartner, VG2 Betong og mur og VG2 Klima, energi og miljø og til dels VG2 Rørlegger. På noen skoler organiseres tilbudene med få elever som en gruppe som deles i enkelte programfag.

Lokaler og arealbehov

BA har behov for store bygghaller med støttefunksjoner, og er et av de mest arealkrevende utdanningsprogrammene. Areal pr. elev varierer mellom skolene og mellom programområdene på VG2.

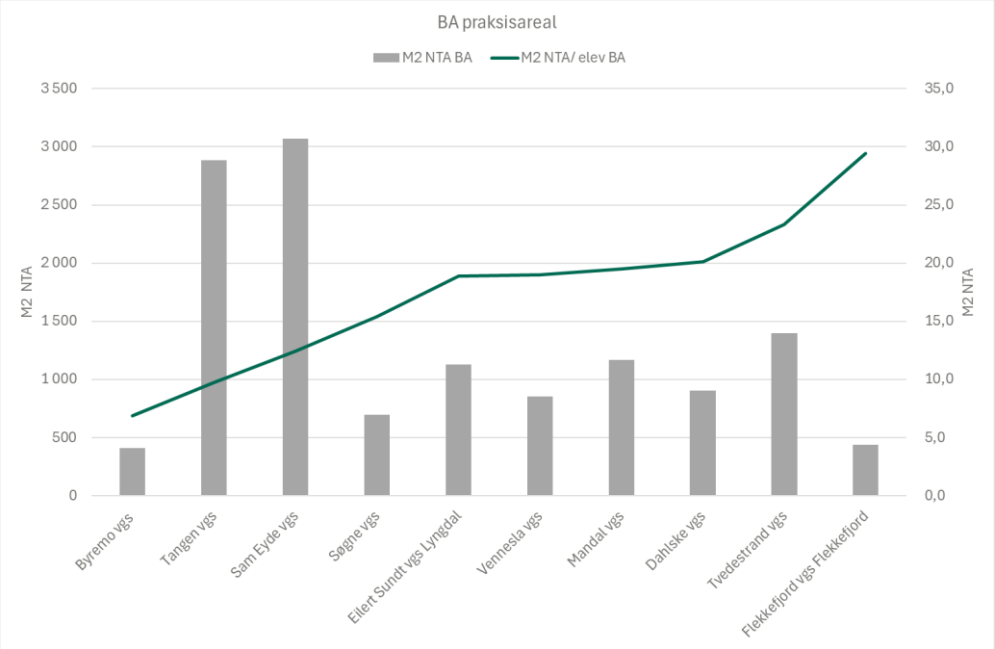

Figur 9 M2 NTA til BA på skolene, totalt og pr. elev.

- Byremo vgs. har 7 m² NTA/elev. Her er ikke planlagt hall til anleggsteknikk medregnet. Trekker man ut elever på VG2 anleggsteknikk har skolen 14 m² NTA/elev til VG1 og VG2 Tømrer.
- Tvedestrand vgs. og Flekkefjord vgs. Flekkefjord har høyest m² NTA pr elev. Begge disse skolene har ledig kapasitet i verkstedene.

Det er gode lokaler og nok kapasitet for BA-tilbudet på de fleste skolene, med noen unntak:

- På Lillesand vgs., Setesdal vgs. og Byremo vgs. er BA i leide lokaler og det er behov for nybygg.
- På Flekkefjord vgs. er BA i lokaler bygget for treteknikk/møbelsnekker i sin tid, og lokalene er ikke spesielt godt egnet for VG1 mht. takhøyde og tilgang utenfra (mangler porter).
- På Tangen vgs. er det for lite verkstedkapasitet til tilbudet i hovedbygget, men skolen benytter arealer på Dalane, Høie og i Elvegata 4.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For BA var det forrige skoleår 383 elever på VG2. Fordelingen mellom lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.), var for BA slik:

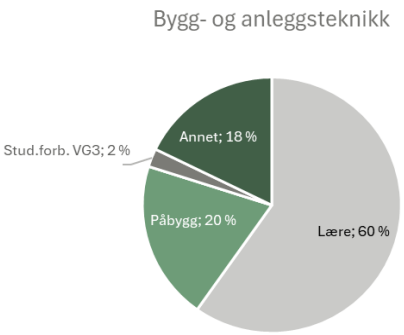

Figur 10 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Bygg- og anleggsbransjen er en konjunktursensitiv bransje hvor endringer i økonomien merkes fort. Høsten 2024 var det en del elever som ikke fikk læreplass.

Fra næringslivet/NHO er det tidligere spilt inn behov for fagarbeidere i betong og mur, og dette ble hensyntatt i tilbudsstrukturen forrige år. Det meldes nå om at det ikke bør opprettes flere Tømrer-klasser.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Tilbudsstrukturen på BA gir i stor grad robuste fagmiljøer, som kan tåle både en viss økning og nedgang i antall søkere og i etterspørsel etter fagarbeidere.

Noen skoler har små fagmiljø og behov for bedre lokaler, og dette er en kombinasjon som gjør det naturlig å vurdere tilbudsstrukturen på utdanningsprogramnivå:

- På **Flekkefjord vgs.** er det kun et VG1-tilbud i lokaler som er til dels ufunksjonelle til formålet. For Flekkefjord vgs. bør BA-tilbudet enten styrkes ved å etablere et VG2-tilbud og nye lokaler, eller så bør tilbudet legges ned og elevene i denne regionen få sitt tilbud ved Eilert Sundt vgs. avd. Lyngdal eller Byremo vgs.
- På **Setesdal vgs.** avd. Hornnes er det halve klasser på VG1 og VG2 og BA er i leide lokaler som skal erstattes. På **Byremo vgs.** er BA i leide lokaler som på sikt bør utbedres/bygges nye. Det kan vurderes om VG1 BA og VG2 Tømrer kun skal tilbys på en av skolene i Indre Agder. Om dette tilbudet legges til Setesdal vgs. avd. Hornnes vil skolen kunne få fulle klasser på begge nivåer. Anleggsteknikklinjen bør fortsatt ligge på Byremo, der forholdene ligger godt til rette for dette og skolen nå får en ny anleggshall. Det er ca. 32 km mellom Setesdal vgs. avd. Hornnes og Byremo vgs.
- På **Lillesand vgs.** er BA i leide lokaler og det er behov for nybygg til dette tilbudet. Her kan samling av BA-tilbudet på **Dahlske** vgs. og Lillesand vgs. være en mulighet for å styrke Lillesand med et stort BA-fagmiljø.
- På **Tvedestrand vgs.** er to av VG2-tilbudene svært små. Erfaringsmessig er det bedre for små programområder å ligge på en sentralt plassert skole med et større fagmiljø på utdanningsprogrammet, da det gir bedre mulighet for et fagmiljø og tilgangen på elever er større. VG2 Anleggsgartner kan derfor vurderes å flyttes til **Sam Eyde vgs**. VG2 Treteknikk kan vurderes å kun tilbys på **Tangen vgs**.

5.2.2 Elektro og datateknologi (EL)

På elektrofag lærer man installasjon og vedlikehold av elektriske og elektroniske systemer, montering, kobling og programmering av elektriske og elektroniske systemer og anlegg, reparasjon av elektrisk utstyr, om utvikling av nye elektroniske produkter, konfigurering og programmering av utstyr og komponenter, sikkerhet og dokumentasjon.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Elektro og datateknologi er et av de seks store utdanningsprogrammene som bør tilbys i alle deler av fylket, og utdanningsprogrammet er tilbudt på 9 skoler spredt i alle deler av fylket. Det er svært god oppfylling av de plassene som er tilgjengelige på elektrofag.

Tabell 19 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region. NB: VG3 på Flekkefjord vgs. Flekkefjord er et tilbud som starter høsten 2025, og er ikke summert.

Skolenavn	EL	ELD VG1	ELD VG2	ELD VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Byremo vgs	30	15	15		25	83 %
Vennesla vgs	30	15	15		30	100 %
Kvadraturen vgs	212	95	95	22	208	98 %
Mandal vgs	95	50	30	15	90	95 %
Eilert Sundt vgs Farsund	30	15	15		29	97 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	52	30	22	8	52	100 %
Risør vgs	30	15	15		31	103 %
Sam Eyde vgs	75	45	30		75	100 %
Dahlske vgs	75	30	30	15	73	97 %
Alle skoler	629	310	267	60	613	97 %
Andel av total	5 %	2 %	2 %	0 %	5 %	

Figur 11 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr EL.

Fagmiljø

Fem av skolene har fagmiljøer med to eller flere klasser på VG1 og VG2. Dette gir grunnlag for robuste fagmiljøer som i mindre grad er sårbare for nedgang i søknadstall eller etterspørsel i markedet. Fire av skolene har kun en klasse på VG1 og en klasse på VG2. Denne strukturen er mer sårbar. På elektrofag er det i større grad enn på byggfagene utfordringer med å rekruttere faglærere.

Lokaler og arealbehov

Opplæringen foregår i stor grad i kombirom, hvor elevene har både praksis og teoretisk opplæring i samme rom. Elektro og datateknologi er et utdanningsprogram med middels arealbehov. M² pr elev er dermed i praksis noe lavere enn det som fremkommer av figuren nedenfor, siden den også inneholder teoriareal som for f.eks. BA er holdt utenfor i arealvurderingen.

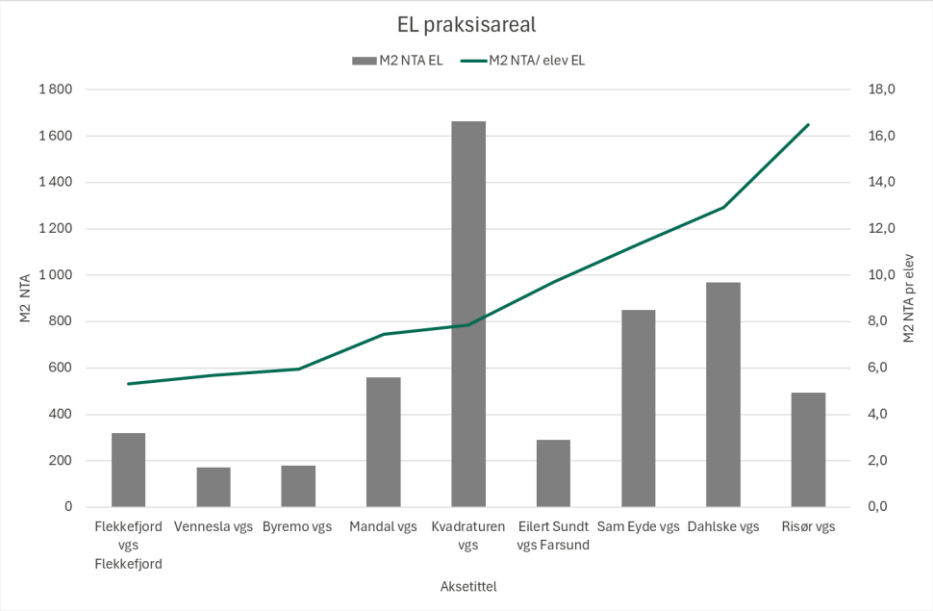

Figur 12 M2 NTA til EL på skolene, totalt og pr. elev.

Skolene har i stor grad de arealene de har behov for, og nesten alle skolene har et høyere areal enn det FEF arealmodell legger til grunn for utdanningsprogrammet.

På Flekkefjord vgs. er det etter innspill fra næringslivet opprettet en halv klasse VG2 og en halv klasse VG3 Automasjon. Dette er et programområde som krever verksteder og utstyr, og derfor har en stor etableringskostnad ift. elevtall.

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Industrien har meldt behov for lærlinger innen automasjon i Flekkefjord. Ellers er det ikke meldt inn behov for å øke tilbudet utover det som ligger i tilbudsstrukturen i dag.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For EL var det forrige skoleår 208 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var for EL slik:

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Tilbudsstrukturen på elektrofag gir tilgjengelighet over store deler av fylket og tilbudet er godt tilpasset næringslivets behov.

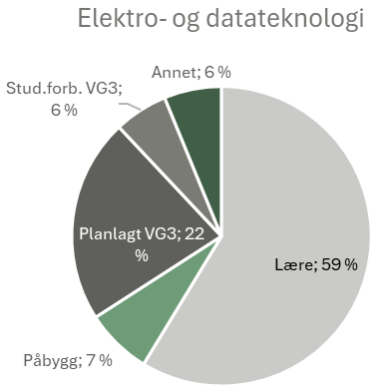

Figur 13 Overgang til lære/ PB /VG3

5.2.3 Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE)

På FBIE lærer man design og visuelle uttrykk, videreutvikling av kreative ferdigheter, utvikling og utførelse av ulike teknikker og uttrykk, om stilhistorie og trender, om kommunikasjon og kundebehandling,

Lokalisering og elevtall/klassetall

Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE) er et mindre utdanningsprogram som tilbys kun på tre skoler i fylket, en i hver region, foruten indre Agder. Det er god oppfylling av de plassene som tilbys, med unntak av i Mandal hvor det er en lavere oppfylling enn på de andre skolene.

Tabell 20 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	FBIE	FBIE VG1	FBIE VG2	FBIE VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Tangen vgs	150	60	75	15	142	95 %
Mandal vgs	15	15			11	73 %
Eilert Sundt vgs Farsund	45	30	7	8	41	91 %
Sam Eyde vgs	76	53	23		72	95 %
Alle skoler	286	158	105	23	266	93 %
Andel av total	2 %	1 %	1 %	0 %	2 %	

Figur 14 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr FBIE.

Fagmiljø

På Tangen vgs., Sam Eyde vgs. og Eilert Sundt vgs. er det flere klasser på VG1 og grunnlag for flere VG2-tilbud. På Mandal vgs. er det kun tilbud om VG1. Dette gir et lite fagmiljø som er sårbart for lavt elevtall/innsøking.

Lokaler og arealbehov

Til FBIE er det behov for en variasjon av verkstedsfunksjoner på VG1, og spesialverksted for VG2 og VG3-tilbudene. FBIE er et utdanningsprogram med middels arealbehov på ca. 10 m² pr elev ifølge FEF arealmodell. Inneværende skoleår har Mandal vgs. og Sam Eyde vgs. ledig kapasitet i verkstedene.

Tangen vgs. har gode lokaler i leid bygg i Elvegata 2. Sam Eyde vgs., Eilert Sundt vgs. og Mandal vgs. har gode lokaler som er egnet til formålet.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For FBIE var det forrige skoleår 92 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign

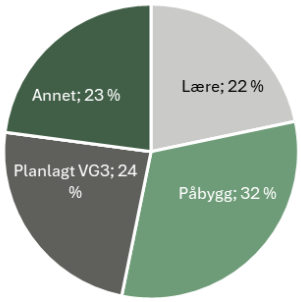

Figur 15 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

God tilgang på læreplasser for Frisør. Litt mer utfordrende på Blomsterdekoratør. Det arbeides med å få på plass et opplæringskontor til dette tilbudet.

Interiør VG2 går videre til Interiør VG3 i skole. Mange går videre til PB4 eller ut i arbeid.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

For FBIE kan det vurderes å legge ned tilbudet på Mandal vgs.

5.2.4 Helse- og oppvekstfag (HO)

På helse- og oppvekstfag lærer man om helsefremmende arbeid, fysisk og psykisk helse, hvordan kroppen er oppbygd, om kommunikasjon og samhandling, om barn og unges utvikling, og om kost, ernæring og hygiene.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Helse og oppvekstfag er et av de seks store utdanningsprogrammene som bør tilbys i alle deler av fylket, og utdanningsprogrammet er tilbudt på 13 skoler. Det er noe ledig kapasitet på en del av skolene.

Tabell 21 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	HO	HO VG1	HO VG2	HO VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Byremo vgs	30	15	15		32	107 %
Setesdal vgs Hornnes	38	23	15		33	87 %
Vennesla vgs	105	45	45	15	89	85 %
KKG	150	75	75		144	96 %
Kvadraturen vgs	335	145	160	30	315	94 %
Søgne vgs	120	60	30	30	86	72 %
Mandal vgs	96	52	44		88	92 %
Eilert Sundt vgs Lyngdal	107	50	57		95	89 %
Flekkefjord vgs Kvinesdal	104	52	52		71	68 %
Tvedestrand vgs	130	65	65		121	93 %
Sam Eyde vgs	210	90	113	7	178	85 %
Dahlske vgs	120	60	60		109	91 %
Lillesand vgs	174	75	76	23	137	79 %
Alle skoler	1719	807	807	105	1498	87 %
Andel av total	13 %	6 %	6 %	1 %	11 %	

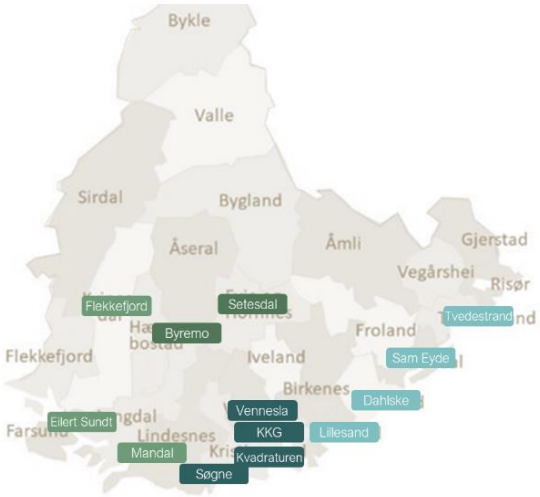

Figur 16 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr HO.

Fagmiljø

Med unntak av de skolene som har et lite elevgrunnlag som følge av geografi og bosettingsmønster, har alle skolene flere klasser på VG1 og dermed grunnlag for flere klasser og programområder på VG2. Det er god tilgang på lærerressurser til utdanningsprogrammet over hele fylket.

Lokaler og arealbehov

Det er varierende kvalitet i lokaler for helse- og oppvekstfag mellom skolene, men alle skolene har praksisarealer og teorirom/kombirom til tilbudet. Standarden og utformingen varierer, fra svært funksjonelle praksisarealer som er bygget til formålet på Tvedestrand vgs. og Søgne vgs., til praksisrom etablert i kjellerarealer på Flekkefjord vgs. avd. Kvinesdal og KKG. Begge deler kan fungere som praksisareal, men det er en kvalitetsforskjell i utformingen og funksjonaliteten av lokalene.

Figuren nedenfor angir arealbruk og areal pr elev for HO på skolene. Lillesand vgs., som er den skolen som har høyest areal pr. elev, har i stor grad kombirom med teori og praksis i samme rom, og praksisarealet er dermed 2-2,5 m² pr elev lavere enn det som fremkommer her. Nesten alle skolene har mindre areal til HO

enn det FEF angir til tilbudet. Dette kan komme av at mye av undervisningen foregår i generelle teorirom, og kan også si noe om omfang av praktisk opplæring på skolen.

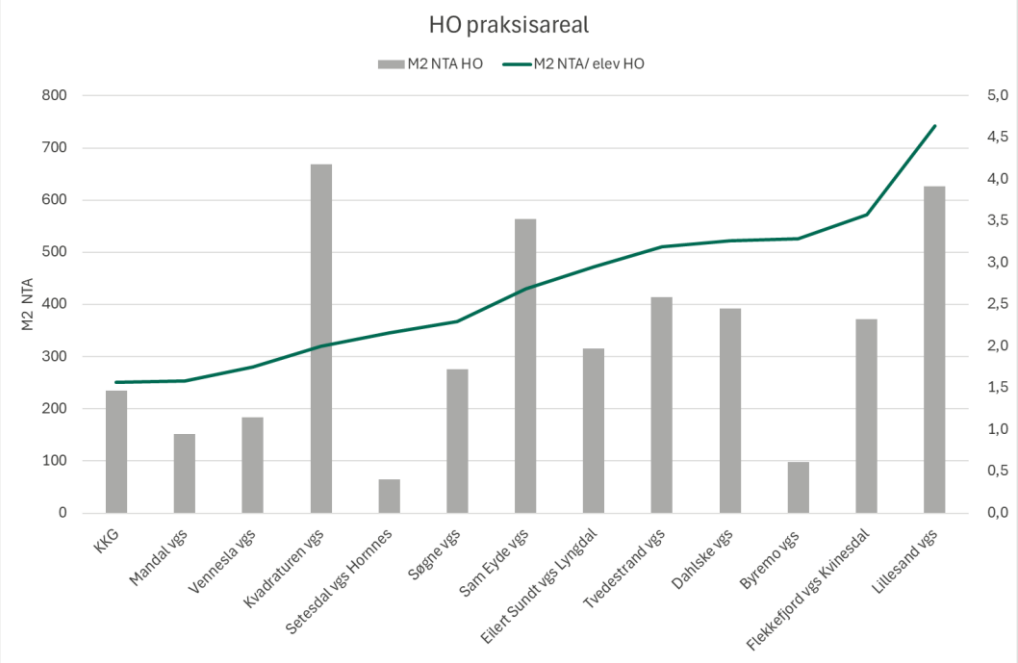

Figur 17 M2 NTA til HO på skolene, totalt og pr. elev.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For HO var det forrige skoleår 602 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

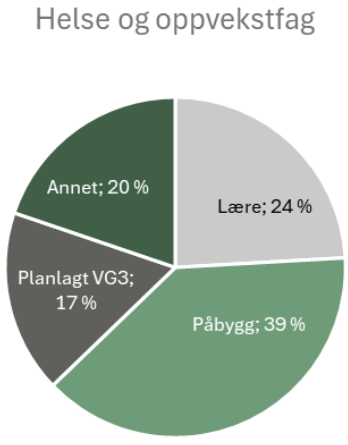

Figur 18 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Det har vært utfordringer knyttet til læreplasser innen barne- og ungdomsarbeiderfag, siden kommunene benytter fagarbeidere i skolen i mindre grad enn tidligere. Det er også en utfordring i helsevesenet mtp. kapasitet til oppfølging av alle som skal ut i lære.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

- Størrelsen på fagmiljøene er i hovedsak gode, men det kan vurderes endringer i fordeling av programområder.
- I Kristiansand er det vedtatt å flytte HO fra KKG til Vågsbygd vgs., for å avhjelpe kapasitetsutfordringer på KKG og styrke Vågsbygd vgs.
- Det kan vurderes om det skal gjøres endringer i fordeling av programområder på HO mellom Lillesand vgs. og Dahlske vgs.
- Det er ikke tilbud om VG2 fotterapi i Agder. Det kan vurderes å etablere dette ved en av skolene som har VG2 hudpleie – Kvadraturen vgs. eller Søgne vgs.

5.2.5 Håndverk, design og produktutvikling (HDP)

I Håndverk, design og produktutvikling lærer man håndverksteknikker, om ulike materialer, om bærekraftig design og produktutvikling, om bruk av skisser og produksjonstegninger, og om håndverks- og kulturhistorie.

Lokalisering og elevtall/klassetall

HDP er et lite utdanningsprogram som kun tilbys på to skoler. Sam Eyde vgs. har VG1-tilbud, VG2 Søm og tekstilhåndverk og VG3 Kjole og draktsyerfaget. Setesdal vgs. avd. Valle har landslinje i VG2 Gull- og sølvsmedhåndverk og VG3 Gullsmedfaget. Søkertallene har vært redusert de senere årene på Sam Eyde vgs.

Tabell 22 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	HDP	HDP VG1	HDP VG2	HDP VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Setesdal vgs Valle	30		15	15	24	80 %
Sam Eyde vgs	31	15	8	8	27	87 %
Alle skoler	61	15	23	23	51	84 %
Andel av total	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	

Figur 19 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr HDP.

Fagmiljø

HDP består av mange håndverksyrker, som har små fagmiljøer. Utdanningsprogrammet er svært sårbart for variasjon i søknadsmønster. Fagmiljø og elevmiljø på Setesdal vgs. Valle er svært lite, særlig når det er lokalisert på et skolested for seg selv.

Lokaler og arealbehov

Det er gode og egnede lokaler til tilbudet både på Sam Eyde vgs. og Valle vgs. Begge skoler har omkring 11 m²/elev i praksisarealer iht. elevtall i tilbudsstrukturen.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For HDP var det forrige skoleår 19 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

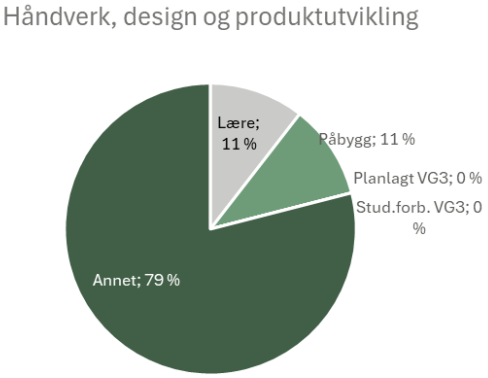

Figur 20 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Det er utfordrende å få læreplass innen gull- og sølvsmed. Det er noen læreplasser innen bunadstilvirker.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Små fagmiljø kan samlokaliseres for å sikre et tilstrekkelig stort elevmiljø og fagmiljø. I Oslo har det vært en strategi å samle marginale fag på en skole, hvor tilgangen til søkere er større og fagmiljøene innen håndverksfag samlet blir noe større. Dette kan vurderes også i Agder. Det kan vurderes å flytte HDP-tilbudet på Setesdal vgs. Valle til Sam Eyde vgs., hvor det også er et VG1-tilbud i HDP.

5.2.6 Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM)

På Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM) lærer man idéutvikling og kreativ problemløsning, om brukerstøtte, nettverk, IT-sikkerhet og programmering, om innholdsformidling og historiefortelling, om foto, film og grafisk design og om kommunikasjon og markedsføring.

Lokalisering og elevtall/klassetall

IM er et lite utdanningsprogram som tilbys kun på tre skoler, en i hver region, foruten indre Agder. VG2 Medieproduksjon tilbys kun på Tangen vgs. inneværende skoleår, mens alle tre skolene tilbyr VG2 Informasjonsteknologi.

Tabell 23 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	IM	IM V	IM V	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Tangen vgs	90	45	45	90	100 %
Eilert Sundt vgs Farsund	30	15	15	26	87 %
Sam Eyde vgs	45	30	15	43	96 %
Alle skoler	165	90	75	159	96 %
Andel av total	1 %	1 %	1 %	1 %	

Figur 21 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr IM.

Fagmiljø

På Sam Eyde vgs. og Tangen vgs. er det flere klasser og grunnlag for et robust fagmiljø. På Eilert Sundt vgs. er det kun en klasse på VG1 og en på VG2.

Lokaler og arealbehov

IM har behov for generelle teorirom/kombirom til VG1 og VG2 Informasjonsteknologi, mens VG2 Medieproduksjon har behov for praksisarealer for foto/film/podkast etc. Mye av praksisarealene til Medieproduksjon kan være i sambruk med utdanningsprogrammet Medier og kommunikasjon (MK), og det er en fordel om disse tilbudene er på samme skole, slik det er på Sam Eyde vgs. og Tangen vgs. Samlet er det tilstrekkelig areal til de to tilbudene på disse skolene. På Eilert Sundt vgs. Farsund har tilbudet mindre areal enn det FEF arealmodell angir til tilbudet, men siden skolen fokuserer på VG2 Informasjonsteknologi, er arealbehovet mindre enn modellen angir.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For IM var det forrige skoleår 87 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

Informasjonsteknologi og medieproduksjon

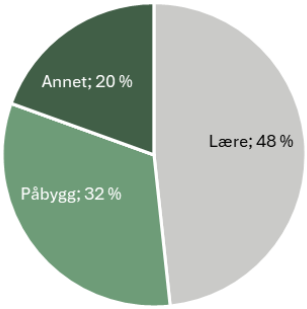

Figur 22 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Det er utfordrende å få læreplasser, spesielt innen medieproduksjon.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Utdanningstilbudet bør tilbys i alle deler av fylket, og tilbudsstrukturen som ligger i dag bør videreføres.

5.2.7 Naturbruk (NA)

På Naturbruk lærer man om naturmaterialer og landskapsutforming, om fiske- og friluftsliv, om dyrestell og dyrevelferd, om planteliv og naturprosesser, om biologisk produksjon.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Naturbruk er et av de mindre utdanningsprogrammene, som er tilbudt på kun tre skoler, en i hver region, foruten indre Agder. Flekkefjord vgs. fokuserer på blått naturbruk, mens Søgne vgs. og Tvedestrand vgs. fokuserer på grønt naturbruk. VG2- og VG3-tilbudene på Tvedestrand vgs. har svært få elever inneværende år, mens oppfyllingsgraden er bedre på de andre skolene.

Tabell 24 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	NA	NA VG1	NA VG2	NA VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Søgne vgs	75	30	30	15	63	84 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	30	15	15		24	80 %
Tvedestrand vgs	68	30	23	15	43	63 %
Alle skoler	173	75	68	30	130	75 %
Andel av total	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %	

Figur 23 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr NA.

Fagmiljø

Med unntak av Flekkefjord har både Søgne vgs. og Tvedestrand vgs. to klasser på VG1 og to programområder på VG2. Dette gir i utgangspunktet grunnlag for robuste fagmiljøer. Naturbruk-tilbudet på Flekkefjord vgs. er i hovedsak lokalisert utenfor hovedskolen. Et miljø med 24 elever er lite når det ikke er samlokalisert med øvrige elever på skolen.

Lokaler og arealbehov

NA har behov for store praksisarealer. Praksisarealene på Søgne vgs. og Tvedestrand vgs. er oppgradert de senere år. På Flekkefjord vgs. holder naturbruk til i leide midlertidige lokaler. Disse må erstattes med en permanent løsning. Tilbudet leier praksisarealer.

NA er det mest arealkrevende utdanningsprogrammet. Siden praksisarealene består av en lang rekke bygninger og utearealer, er det ikke gjort en detaljert arealanalyse av tilbudet. På Søgne vgs. ble det bygget nye praksisarealer for NA på Søgnetunet for noen år siden, og dette er benyttet som eksempel på arealomfang. Her ble det planlagt om lag 4300 m² NTA praksisareal. I dag har skolen 75 elever på NA i tilbudsstrukturen, noe som gir et arealbehov på 57 m² NTA pr elev.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For NA var det forrige skoleår 87 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

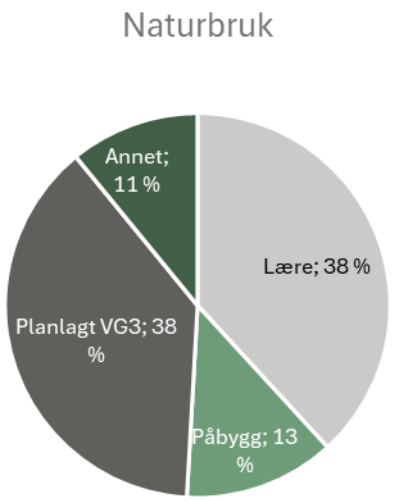

Figur 24 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

For blått naturbruk har det vært læreplasser for ca. en halv klasse lokalt. For grønt naturbruk er det få ledige læreplasser, og det kan være utfordrende å få elevene ut i lære. Det er få elever og få læreplasser i gartnerfaget.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Naturbruk er et ressurskrevende utdanningsprogram med store arealbehov og bemanningsbehov. Det er oppgraderte lokaler både på Søgne vgs. og Tvedestrand vgs., mens det er behov for investering i opplæringslokaler på Flekkefjord vgs.

Det kan vurderes om tilbudet innen naturbruk burde vært tilbudt kun ett sted i fylket. Mens Søgne vgs. har større elevgrunnlag i nærområdet og bedre oppfyllingsgrad, er det mulighet for elevheim på gården på Holt ved Tvedestrand vgs.

For blått naturbruk er det behov for stor investeringer. Ut fra et økonomisk perspektiv kan det være aktuelt å avvikle tilbudet i Agder og heller kjøpe plasser til dette tilbudet i Rogaland til erstatning for tilbudet i Flekkefjord.

5.2.8 Restaurant og matfag (RM)

På Restaurant og matfag lærer man om kosthold, næringsmidler og ernæring, tilberedning og servering av mat, behandling av råvarer, mat og drikke, om mattradisjoner og om helsefremmende livsstil og hygiene.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Restaurant og matfag er lokalisert på fire skoler, en i øst-regionen, en i Kristiansandsregionen og to i vestregionen. Det er store fagmiljø på Sam Eyde vgs. og Tangen vgs., mens det på skolene i vest er kun en klasse på VG. Det er utfordrende å fylle opp VG2-tilbudene på RM.

Tabell 25 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region

Skolenavn	RM	RM VG1	RM VG2	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Tangen vgs	113	75	38	103	91 %
Mandal vgs	23	15	8	22	96 %
Flekkefjord vgs Kvinesdal	23	15	8	24	104 %
Sam Eyde vgs	99	53	46	69	70 %
Alle skoler	258	158	100	218	84 %
Andel av total	2 %	1 %	1 %	2 %	

Figur 25 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr RM.

Fagmiljø

På Sam Eyde vgs. og Tangen vgs. er det flere klasser på VG1 og VG2, og grunnlag for et robust fagmiljø. På Flekkefjord vgs. avd. Kvinesdal og Mandal vgs. er det kun en klasse på VG1 og en halv klasse på VG2. Dette er sårbart ift. variasjon i innsøking og fagmiljø.

Lokaler og arealbehov

RM har behov for praksisarealer i kjøkken med støttefunksjoner, samt restaurant. Det er gode lokaler for RM på Sam Eyde vgs., Tangen vgs. og Mandal vgs. Her er det også ledig kapasitet. På Flekkefjord vgs. avd. Kvinesdal er det behov for oppgradering av lokalene.

På Tangen vgs. og Sam Eyde vgs. er det ledig kapasitet i kjøkkenene. Med dagens tilbudsstruktur har disse skolene omkring 10 m² pr. elev. Det er ledig kapasitet i praksisarealene på disse skolene. På Mandal vgs. og Flekkefjord vgs. er elevtallet lavere enn kapasiteten, og skolene har 16-18 m²/elev.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For RM var det forrige skoleår 60 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

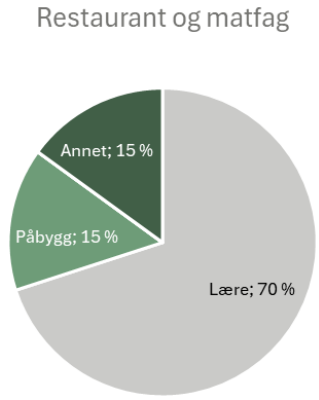

Figur 26 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Det er stor etterspørsel etter læringer i lærebedriftene.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Utdanningsprogrammet har en struktur som gir tilbud i alle regioner i fylket, men det er få søkere til tilbudene og utfordrende å fylle opp VG2-klassene. Det kan vurderes om tilbudet på Mandal vgs. skal avvikles og at tilbudet på Tangen vgs. skal dekke et større omland.

Alternativt kan det vurderes om det skal være RM-tilbud både i Mandal og Flekkefjord avd. Kvinesdal. I og med at det er behov for investeringer for nye RM-lokaler på Flekkefjord vgs., bør det vurderes å legge ned tilbudet i Flekkefjord vgs. og opprettholde tilbudet i Mandal som et regionalt tilbud for vestlige deler av fylket.

5.2.9 Salg, service og reiseliv (SSR)

På Salg, service og reiseliv lærer man om økonomisk og bærekraftig drift, om markedsføring, entreprenørskap og innovasjon, om administrasjon og digitale verktøy, om reiseliv og turisme, om kundebehandling og salg og om planlegging og gjennomføring av sikkerhetstiltak

Lokalisering og elevtall/klassetall

SSR er et av utdanningsprogrammene som tilbys på mange skoler, over hele fylket. Oppfyllingsgraden er varierende. På Risør vgs. er det få elever både på VG1 og VG2, mens spesielt få på VG2. På Lillesand vgs., Dahlske vgs., Vennesla vgs. og Flekkefjord vgs. avd. Kvinesdal er det også en del ledige plasser.

Tabell 26 Tilbudsstruktur, faktisk elever og oppfyllingsgrad på skolene, sortert etter region.

Skolenavn	SSR	SSR VG1	SSR VG2	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Vennesla vgs	30	15	15	25	83 %
KKG	115	70	45	103	90 %
Mandal vgs	30	15	15	29	97 %
Flekkefjord vgs Kvinesdal	23	15	8	20	87 %
Risør vgs	23	15	8	10	43 %
Arendal vgs	53	30	23	51	96 %
Dahlske vgs	98	45	53	71	72 %
Lillesand vgs	30	15	15	23	77 %
Alle skoler	402	220	182	332	83 %
Andel av total	3 %	2 %	1 %	2 %	

Figur 27 Illustrasjon av hvilke skoler som tilbyr SSR.

Fagmiljø

SSR har små fagmiljø på mange skoler, med kun en klasse på VG1 og en/en halv klasse på VG2. Dette er sårbart for lav innsøking og opprettholdelse av fagmiljø. Det er en fordel om SSR er samlokalisert med studieforberedende fag med økonomi for å ha større bredde i tilgangen på lærerressurser.

Lokaler og arealbehov

SSR har stort sett behov for ordinære teorirom med plass for praksis i rommene. I tillegg har en del skoler egne praksisarealer/butikk/utstilling etc. De fleste skolene har omkring 4 m² NTA praksisareal pr elev.

SSR er et relativt lite arealkrevende utdanningsprogram. Alle skolene har i arealanalysen likevel mindre praksisareal til SSR enn det FEF arealnorm legger til grunn. Dette kan komme av at en del praksisareal i kombirom kan være registrert som teorirom, men det kan også si noe om omfang av praksis i opplæringen. Det er behov for mer praksisareal til SSR på flere av skolene.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For SSR var det forrige skoleår 127 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

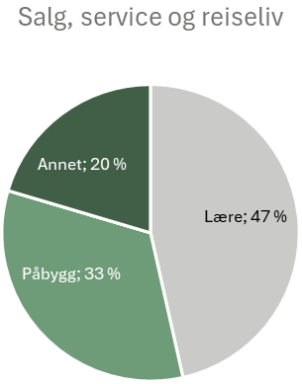

Figur 28 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Det er god tilgang på læreplasser.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Det bør vurderes om SSR bør samles på noen færre skoler enn det er i dag for å styrke fagmiljøene og fylle opp klassene på VG2. SSR er et lite ressurskrevende utdanningsprogram, og kan dermed tilbys mange steder, så sant fagmiljø og elevgrunnlag er tilstrekkelig stort til å kunne utvikles over tid.

Tilbudene på Lillesand vgs. og Dahlske vgs. kan sees i sammenheng, og ev. samles på en av skolene. SSR på Risør vgs. kan vurderes å flyttes til Tvedestrand vgs. for å gjøre tilbudet mer tilgjengelig for en større andel av elevene øst i fylket.

5.2.10 Teknologi og industrifag (TIF)

På Teknologi og industrifag (TIF) lærer man om produksjonsplanlegging og produksjonsprosesser, om automatisering og programmering av roboter, om maskiner og produksjonsutstyr, om kjøretøy og transport, om kjemiske prosesser og kjemiteknikk, om helse, miljø og sikkerhet.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Teknologi og industrifag er et av de fem store utdanningsprogrammene som bør tilbys i alle deler av fylket, og utdanningsprogrammet er tilbudt på 12 skoler. Det er relativt god oppfylling av klassene på de alle fleste skoler inneværende skoleår.

Skolenavn	TIF	TIF VG1	TIF VG2	TIF VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Byremo vgs	45	30	15		48	107 %
Setesdal vgs Hornnes	22	15	7		23	105 %
Vennesla vgs	83	45	38		73	88 %
Kvadraturen vgs	165	75	90		145	88 %
Søgne vgs	75	60	15		70	93 %
Mandal vgs	135	75	60		131	97 %
Eilert Sundt vgs Farsund	75	45	30		78	104 %
Eilert Sundt vgs Lyngdal	22		22		15	68 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	75	45	30		72	96 %
Risør vgs	23	15	8		21	91 %
Sam Eyde vgs	315	135	135	45	278	88 %
Dahlske vgs	60	45	15		57	95 %
Alle skoler	1095	585	465	45	1011	92 %
Andel av total	8 %	4 %	3 %	0 %	7 %	

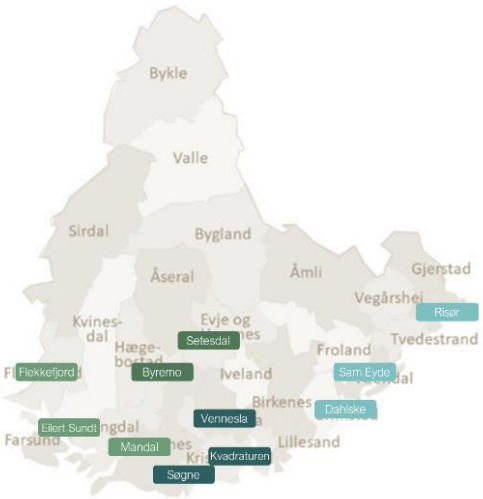

Fagmiljø

De aller fleste skolene har tre klasser eller mer på VG1 og dermed grunnlag for flere programområder på VG2. Unntakene er Risør vgs. og Setesdal vgs. avd. Hornnes som kun har en klasse på VG1, og en halv klasse på VG2. Såpass små tilbud er sårbare for endringer i søkermønstre.

Lokaler og arealbehov

TIF har behov for store verkstedsarealer med støttefunksjoner og er et av de mest arealkrevende utdanningsprogrammene. Arealbehovet er i stor grad knyttet til utstyr og maskiner, og vil dermed være like stort om det er en eller to klasser på VG1. Det er en stor fordel ift. arealbruk å ha flere paralleller VG1 på samme skole, og gjerne også flere klasser på de ulike VG2-tilbudene. De fleste skolene har gode verkstedlokaler og tilstrekkelig med teorirom til TIF.

Det er stor variasjon i areal pr elev på skolene:

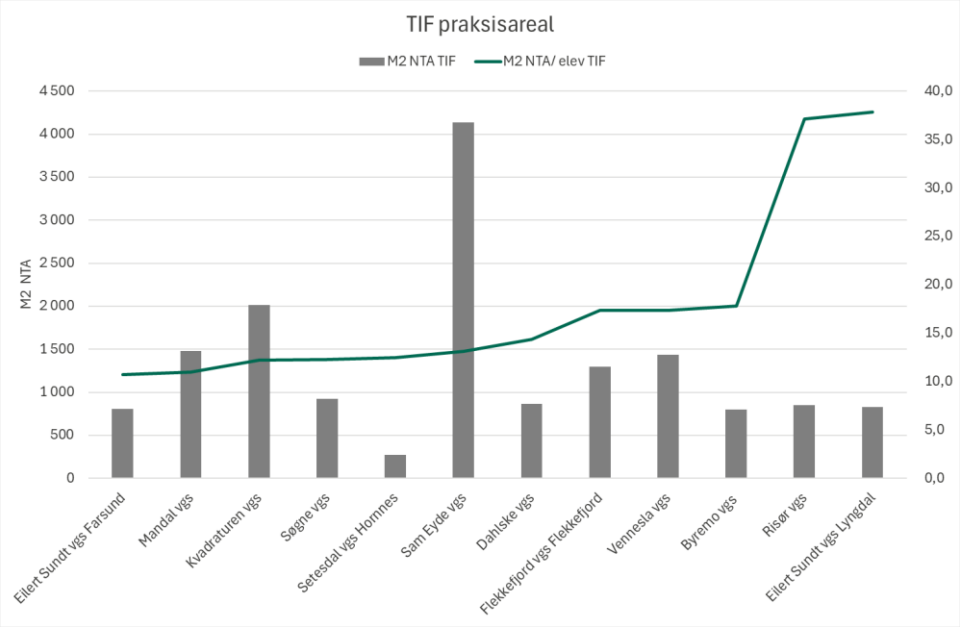

Figur 29 M2 NTA til TIF på skolene, totalt og pr. elev.

På Setesdal vgs. avd. Hornnes og Flekkefjord vgs. Flekkefjord er det behov for oppgradering av verkstedlokalene. Mens Flekkefjord vgs. Flekkefjord har mer areal enn det FEF angir og vil ha mulighet til å redusere det totale arealet, har Setesdal vgs. Hornnes langt mindre areal enn det FEF angir. Dersom Setesdal vgs. får utbygging iht. FEF arealnorm for 1 klasse VG1 og en halv klasse VG2 Transport og logistikk (23 elever til sammen) vil m² NTA/elev være 34 m²/elev.

Overgang fra VG2 til lære/PB/VG3

For TIF var det forrige skoleår 301 elever på VG2. Fordelingen mellom overgang til lære, påbygg, studieforberedende VG3, planlagt VG3 og annet (omvalg etc.) etter VG2, var slik:

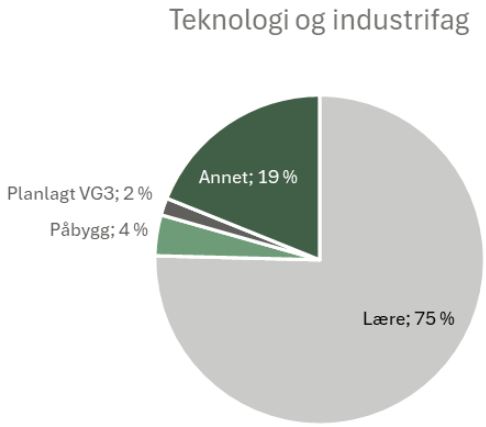

Figur 30 Overgang til lære/ PB /VG3

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Det er stort behov for lærlinger innen TIF-fagene. Næringen ønsker en økning i TIF-tilbudet.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Når et utdanningsprogram har et lite fagmiljø og det er behov for nye lokaler, bør det vurderes om det kan gjøres strukturelle endringer. På Setesdal vgs. avd. Hornnes er det behov for nye lokaler til TIF. På Byremo vgs. skal det etableres en ny yrkesfaghall for anleggsmaskiner som frigjør kapasitet i TIF-verkstedene i skoleanlegget. Det kan vurderes om TIF-tilbudet i indre Agder bør samles på Byremo vgs., for å videreutvikle det robuste fagmiljøet som allerede eksisterer der i dag, samtidig som man unngår utbygging av verksted for 1 klasse VG1 TIF og praksisareal for en halv klasse VG2 Transport og logistikk på Setesdal vgs. avd. Hornnes.

TIF på Risør vgs. kan vurderes å flyttes til Tvedestrand vgs. for å gjøre tilbudet mer tilgjengelig for en større andel elever øst i fylket.

5.2.11 Idrettsfag (ID)

På idrettsfag lærer man om fysisk aktivitet og trening, treningsledelse, om helse, kosthold og kroppens oppbygging, og teoretiske fag. Utdanningsprogrammet gir generell studiekompetanse ved fullført treårig opplæring.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Idrettsfag er et av de store utdanningsprogrammene i Agder, og er lokalisert både i vest, Kristiansandsregionen og i øst. Det er god oppfylling i klassene på de fleste skolene, med unntak av på Søgne vgs. hvor utdanningsprogrammet er under oppbygging (Elevtall på VG2 og VG3 er tatt med i tabellen, men ikke summert siden det ikke er tilbud på skolen i år. I en del andre fylker (f.eks. Vestland og Rogaland) regnes ikke idrettsfag vanligvis som et av de store utdanningsprogrammene som må være lokalisert på mange skoler, selv om det er et utdanningsprogram det er stor etterspørsel etter.

Skolenavn	ID	ID VG	ID VG	ID VG	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
KKG	360	120	120	120	348	97 %
Kvadraturen vgs	180	60	60	60	165	92 %
Søgne vgs	30	30	30	30	19	63 %
Mandal vgs	90	30	30	30	78	87 %
Sirdal vgs	90	30	30	30	82	91 %
Tvedestrand vgs	90	30	30	30	80	89 %
Sam Eyde vgs	270	90	90	90	253	94 %
Alle skoler	1110	390	390	390	1025	92 %
Andel av total	8 %	3 %	3 %	3 %	8 %	

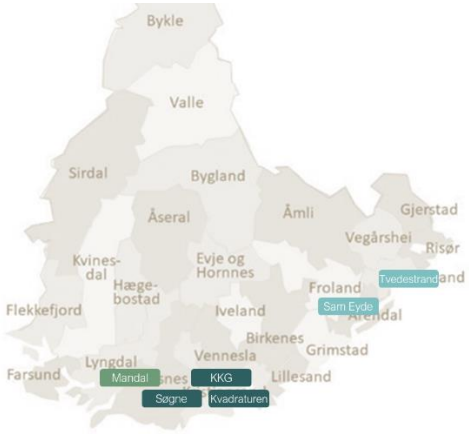

Fagmiljø

Det er store fagmiljø på idrett på KKG, Kvadraturen vgs. og Sam Eyde vgs., mens det på de fire andre skolene, Mandal vgs., Sirdal vgs., Tvedestrand vgs. og Søgne vgs. er det kun en klasse på hvert nivå, og idrettsfag supplerer det studiespesialiserende fagmiljøet på flere av disse skolene.

Lokaler og arealbehov

Idrettsfag har behov for mange idrettsflater og er et arealkrevende utdanningsprogram.

Det er gode forhold og god kapasitet i idrettsarealene på Tvedestrand vgs., Søgne vgs., Mandal vgs. og Sirdal vgs. På KKG har idrettsfag tilgang på idrettsarealer i Gimlehallen, og det planlegges ny idrettsarena like ved skolen. På Kvadraturen er det gode forhold i Aquarama, men garderobekapasiteten er liten for det totale behovet på de to skolene i sentrum og skolene leier også halltid i Odderneshallen. På Sam Eyde vgs. er garderobekapasiteten liten for det totale behovet på skolen og skolen leier også halltid i Frolandia.

Næringslivets og arbeidslivets behov

Tilbudet på idrettsfag er trolig større enn etterspørselen etter den særskilte fagkompetansen idrettsfag gir, og NHO har spilt inn at tilbudet bør reduseres.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Idrettsfag er regnet som et av de store utdanningsprogrammene i Agder. I andre fylker, som Vestland og Rogaland, regnes ikke Idrettsfag som et av de store som bør være i alle deler av fylket. Omfanget av idrettsfag kan vurderes å reduseres for fylket som helhet.

Dersom kapasiteten i idrettsarealene ikke er tilstrekkelig store på en skole bør dette være begrensende for størrelsen på tilbudet i idrettsfag. Det bør vurderes om antallet klasser på idrettsfag kan reduseres, spesielt i Kristiansandsområdet og i på Sam Eyde vgs. med bakgrunn i dette. I vedtatt tilbudsstruktur for 2025/26 er det lagt til grunn to paralleller ID på Sam Eyde vgs. istedenfor tre som det har vært de siste årene.

Det kan vurderes å samle ID på en av skolene i øst, en til to i Kristiansandregionen og en i vest. Tilbudet på Sirdal vgs. bør ligge som det gjør i dag.

5.2.12 Kunst, design og arkitektur (KDA)

På Kunst, design og arkitektur lærer man å tegne, utforming av gjenstander i forskjellige materialer, å videreutvikle kreative evner, om kunst og kultur, om steds- og byutvikling og teoretiske fag. Utdanningsprogrammet gir generell studiekompetanse ved fullført treårig opplæring.

Lokalisering og elevtall/klassetall

KDA er et av de mindre utdanningsprogrammene, som kun er lokalisert på to skoler. Arendal vgs. og Tangen vgs. På Tangen vgs. er det relativt god oppfyllingsgrad i klassene, mens på Arendal vgs. er det relativt lav oppfyllingsgrad i klassene.

Skolenavn	KDA	KDA VG1	KDA VG2	KDA VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Tangen vgs	195	60	75	60	169	87 %
Arendal vgs	90	30	30	30	58	64 %
Alle skoler	285	90	105	90	227	80 %
Andel av total	2 %	1 %	1 %	1 %	2 %	

Fagmiljø

På Tangen vgs. har utdanningsprogrammet to klasser på VG1 og VG3, tre på VG2. På Arendal vgs. er det en klasse på hvert nivå og lav oppfyllingsgrad i klassene. Tilbudet på Arendal vgs. er sårbart for lav innsøking. På Tangen vgs. kan KDA samarbeide med FBIE om fagressurser og sambruke verksteder.

Lokaler og arealbehov

KDA har behov for verkstedsarealer, i tillegg til teorirom og grupperom. FEF arealmodell angir et behov for ca. 100 m² verksted til KDA, ca. 0,6 m² pr elev som det er to klasser på hvert nivå. Det er egnede lokaler med tilstrekkelig kapasitet til KDA både på Tangen vgs. og Arendal vgs. Begge skoler har langt mer praksisareal til tilbudet enn det FEF arealmodell legger til grunn.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

KDA har lav oppfylling på Arendal vgs. inneværende skoleår. Dersom elevtallet på KDA Arendal vgs. går nedover til et nivå hvor man ikke får opprettet klasser, vil hele tilbudet i KDA være samlet på Tangen vgs. Det kan vurderes å flytte KDA til Sam Eyde vgs., for å samlokalisere de kreative fargene på HDP og FBIE med KDA.

5.2.13 Medier og kommunikasjon (MK)

På Medier og kommunikasjon lærer man fortellerteknikker innen tekst, lyd og bilde, om mediepåvirkning, mediehistorie og journalistikk, om å utforme budskap, uttrykk og layout, om bruk av form, farge, lys og lyd som virkemiddel, å videreutvikle digital kompetanse og teoretiske fag. Utdanningsprogrammet gir generell studiekompetanse ved fullført treårig opplæring.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Medier og kommunikasjon er et av de mindre utdanningsprogrammene, som kun er lokalisert på to skoler. Sam Eyde vgs. og Tangen vgs. På begge skoler er det god oppfyllingsgrad i klassene.

Skolenavn	MK	MK VG1	MK VG2	MK VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Tangen vgs	105	30	30	45	101	96 %
Sam Eyde vgs	180	60	60	60	162	90 %
Alle skoler	285	90	90	105	263	92 %
Andel av total	2 %	1 %	1 %	1 %	2 %	

Fagmiljø

På Sam Eyde vgs. er det to klasser på hvert nivå, mens det på Tangen vgs. kun er en klasse på hvert nivå.

Lokaler og arealbehov

MK har behov for praksisarealer for foto/film/podkast etc. Mye av praksisarealene til kan være i sambruk med utdanningsprogrammet Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM), og det er en fordel om disse tilbudene er på samme skole, slik det er på Sam Eyde vgs. og Tangen vgs. Samlet er det tilstrekkelig areal til de to tilbudene på disse skolene.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Tilbudsstrukturen på MK vurderes å være solid. Det kunne vært et tilbud også vest i fylket, men lave søkertall har bidratt til at tilbudet ikke er videreført i denne regionen.

5.2.14 Musikk, dans og drama (MDD)

Avhengig av fagvalg, lærer man på dette utdanningsprogrammet musikkutøvelse, individuelt og i samspill, danseuttrykk, danseteknikker og koreografi, skuespillerteknikker, regi og teaterproduksjon, å videreutvikle dine kunstneriske ferdigheter og teoretiske fag.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Musikk, dans og drama er et av de mindre utdanningsprogrammene, som kun er lokalisert på to skoler, Dahlske vgs. og Vågsbygd vgs. Det er ikke noe MDD-tilbud vest i fylket. Utdanningsprogrammet deles i tre på VG1 og inneværende skoleår er det få elever på dans og drama på VG1 og VG2 på Dahlske vgs., mens musikk har god oppfylling. Oppfyllingsgraden samlet er dermed god, men skjuler at det er svært lavt elevtall på dans og drama. På Vågsbygd vgs. er det god oppfylling i klassene på VG1, men lavere på VG2 og VG3.

Skolenavn	MDD	MDD VG1	MDD VG2	MDD VG3	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Vågsbygd vgs	210	75	75	60	177	84 %
Dahlske vgs	90	30	30	30	78	87 %
Alle skoler	300	105	105	90	255	85 %
Andel av total	2 %	1 %	1 %	1 %	2 %	

Fagmiljø

Begge skoler har tilstrekkelig store fagmiljøer. Innen musikk er det mye eneundervisning.

Lokaler og arealbehov

MDD har behov for spesialrom for musikk, dans og drama, og er det mest arealkrevende av de studiespesialiserende utdanningsprogrammene. FEF angir et behov for ca. 12 m² NTA pr elev, mens Vågsbygd vgs. og Dahlske vgs. har 7-9 m² pr elev. Begge skoler har gode lokaler for MDD. Begge skoler leier i tillegg dansesaler som ikke er med i arealberegningen.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Det kan vurderes om MDD burde samles på ett sted i fylket. Alternativt kan det vurderes om dans og drama skal samles på en skole, mens musikk tilbys på to. Siden Vågsbygd ligger mest sentralt i fylket, er det nærliggende å samle tilbudene på denne skolen. MDD er et av utdanningsprogrammene som har høyest kostnad pr. elev.

5.2.15 Studiespesialisering (ST)

Avhengig av fagvalg lærer man på dette utdanningsprogrammet matematikk og andre realfag, ledelse og økonomi, historie, politikk og psykologi, språk og andre teoretiske fag.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Studiespesialisering er det største utdanningsprogrammet, og i overkant av 1/3 elevene av elevene i fylket går på studiespesialiserende utdanningsprogram. ST er lokalisert på 13 skoler og 15 skolesteder. De største ST-skolene er KKG, Arendal vgs., Mandal vgs., Vågsbygd vgs., Dahlske vgs., og Tangen vgs., som alle har mer enn fire klasser på VG1. Flekkefjord vgs. og Lillesand vgs. har tre klasser på VG1, men lav oppfyllingsgrad, og et elevtall som er omtrent på nivå med det Eilert Sundt vgs. og Tvedestrand vgs. har med to klasser på hvert nivå. Risør vgs. og Setesdal vgs. avd. Hornnes har begge en klasse VG1 og lavt oppfyllingsgrad. ST-tilbudet på Setesdal vgs. avd. Hovden er i samarbeid med skigymnaset.

Skolenavn	ST	ST VG1	ST VG2	ST VG3	VO gen.stu diekom p.	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Setesdal vgs Hornnes	150	30	60	60		72	48 %
Setesdal vgs Hovden	90	30	30	30		68	76 %
Vennesla vgs	180	60	60	60		114	63 %
KKG	1050	240	255	315	240	970	92 %
Tangen vgs	300	120	90	90		301	100 %
Vågsbygd vgs	315	120	90	105		268	85 %
Mandal vgs	330	90	90	90	60	289	88 %
Eilert Sundt vgs Farsund	180	60	60	60		182	101 %
Eilert Sundt vgs Lyngdal	40				40		0 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	240	90	60	90		169	70 %
Risør vgs	150	30	60	60		53	35 %
Tvedestrand vgs	180	60	60	60		139	77 %
Arendal vgs	690	165	180	195	150	591	86 %
Dahlske vgs	300	90	90	120		280	93 %
Lillesand vgs	210	90	60	60		179	85 %
Alle skoler	4405	1275	1245	1395	490	3675	83 %
Andel av total	32 %	9 %	9 %	10 %	4 %	27 %	

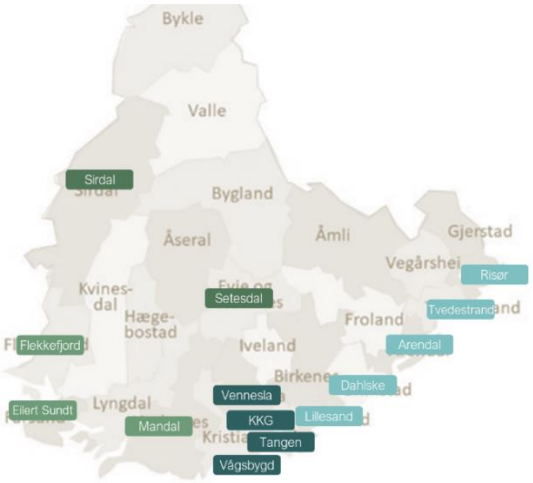

Fagmiljø

De fleste skolene har tilbud som er store nok til å ha robuste fagmiljø, og kunne tilby elevene et bredt utvalg programområder på VG2 og VG3. På skolene med færrest elever på ST er fagmiljøene sårbare, og avhengige av samarbeid med andre utdanningsprogram for å utnytte fagressursene best mulig.

Lokaler og arealbehov

ST er det minst arealkrevende utdanningsprogrammet, og har behov for generelle teorirom og grupperom, samt realfagsrom. For en skole med tre paralleller ST angir FEF arealmodell et arealbehov på 3 m² NTA pr elev i generelle teorirom og grupperom. Mange skoler har gode lokaler til ST. En del av skolene har små klasserom, som blir trange for grupper på 30 elever.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

ST bør ha minst to klasser på VG1 for å kunne tilby bredde på VG2. Aller helst burde det være fire eller flere paralleller på VG1, for å kunne tilby et bredt spekter programområder på VG2 og VG3.

Det er vesentlig at tilbudet til elevene på ST blir like godt i alle deler av fylket. For ST er det vedtatt å flytte ST fra Risør vgs. til Tvedestrand vgs. for å sikre et større fagmiljø for elevene. Tilbudet på Setesdal vgs. er lite, men dekker et stort område. Det bør vurderes om ulike typer nettstudier kan supplere VG2-tilbudene på denne skolen.

Det kan på sikt vurderes å konsentrere ST-tilbudet mer enn det er i dag for å oppnå flere paralleller og større fagmiljø. For eksempel kun tilby ST på tre skoler i øst, hvor avstandene er relativt små.

5.2.16 Påbygging til generell studiekompetanse

Man kan oppnå generell studiekompetanse ved å fullføre og bestå VG3 påbygging til generell studiekompetanse etter at man har fullført og bestått VG1 og VG2 fra et yrkesfaglig utdanningsprogram eller oppnådd yrkeskompetanse (med eller uten fag- eller svennebrev). Yrkesfag med studieforberedende VG3 er registrert som PB i tilbudsstrukturen, med klasser på 20 elever i klassen.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Det er tilbud om påbygg på de aller fleste skolene i Agder, med unntak av Sam Eyde vgs., Risør vgs. og Sirdal vgs. Det ble i desember 2024 vedtatt å flytte en PB-klasse fra Tvedestrand til Risør, samt å samle PB3 i Kristiansand på Kvadraturen vgs. og PB4 på Søgne vgs. fra høsten 2025.

Skolenavn	PÅ	Elev-tall 24/25	Oppfyllingsgrad
Byremo vgs	30	15	50 %
Setesdal vgs Hornnes	30	12	40 %
Vennesla vgs	30	28	93 %
KKG	30	30	100 %
Kvadraturen vgs	170	155	91 %
Tangen vgs	50	39	78 %
Vågsbygd vgs	60	78	130 %
Søgne vgs	15	14	93 %
Mandal vgs	60	48	80 %
Eilert Sundt vgs Farsund	50	48	96 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	60	40	67 %
Tvedestrand vgs	80	76	95 %
Arendal vgs	90	80	89 %
Dahlske vgs	60	58	97 %
Lillesand vgs	50	48	96 %
Alle skoler	865	769	89 %
Andel av total	6 %	6 %	

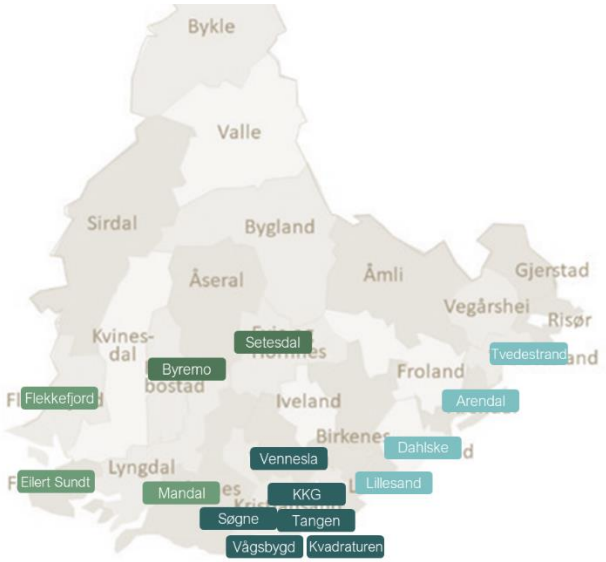

Fagmiljø

Fagmiljøet på PB er gjerne i samarbeid med andre fellesfag på yrkesfag og ST.

Lokaler og arealbehov

Påbygg har behov for ordinære teorirom og grupperom, samt realfagsrom og kroppsøvingsarealer. Det er tilstrekkelig kapasitet til påbygg sine behov på alle skolene i dag.

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Agder har en høy andel elever som gå yrkesfaglig videregående opplæring, men det er også en svært stor andel av disse som ikke går ut i lære og tar fagbrev, men heller velger påbygg etter VG2. Det er stort behov for fagarbeidere og det er derfor ønskelig at en mindre andel av elevene enn i dag velger påbygg fremfor læretid og fagbrev.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Dersom det er ønskelig at flere elever skal velge å gå ut i lære i stedet for å ta påbygg, kan vurderes om påbygg skal tilbys på færre skoler, f.eks. en skole i Indre Agder, 1-2 i øst, 1-2 i Kristiansandsregionen og 1-2 i vest.

5.2.17 Yrkesfag med studieforberedende

Yrkesfag med studieforberedende er et tilbud hvor elevene får yrkesfaglig opplæring, men også generell studiekompetanse. Det er slike tilbud innen HO, EL og BA på følgende skoler:

- Eilert Sundt vgs., HO 46 elever skoleåret 2024/25.
- Kvadraturen vgs.: HO og EL: 183 elever skoleåret 2024/25.
- Lillesand vgs.: HO, 19 elever skoleåret 2024/25.
- Tangen vgs.: BA, 12 elever skoleåret 2024/25. Tilbudet avvikles fra neste skoleår.
- Tvedestrand vgs. HO: 60 elever skoleåret 2024/25. Tilbudet avvikles fra neste skoleår.

Tilbudet organiseres i grupper på 20 elever. Faglig får elevene etter gjennomført utdanningsløp studiekompetanse på linje med andre studieforberedende utdanningsprogram, men ingen formell yrkeskompetanse.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

I fireårig tilbudsstruktur ble flere av tilbudene lagt ned fra neste skoleår, ut fra en strategi om å heller satse på ordinær ST og yrkesfaglige utdanningsprogram. Det er økonomiske argumenter for å ikke tilby dette tilbudet, da det har en høyere kostnad pr. elev enn ST og utløser behov for praksisarenaer og økt areal. Det kan vurderes å heller satse på programfagtilbud med yrkesfaglig fokus på ordinær ST.

5.2.18 Agder nettskole

Agder nettskole vil fra skolestart 2025 tilby videregående opplæring for ungdom og voksne på nett. Agder fylkeskommune ønsker gjennom etableringen av nettskole å tilby unge og voksne den fleksibiliteten i opplæringstilbudet som fullføringsreformen og ny opplæringslov gir dem rett til. Nettbasert opplæring kan gi unge og voksne undervisning tilpasset deres livssituasjon. Generell studiekompetanse for voksne blir et av tilbudene i oppstarten. Agder nettskole ønsker også å kunne levere utvalgte programfag på vg2 og vg3 til elever som ikke har tilbudet på sin lokale skole. Agder nettskole skal ikke erstatte dagens læringsarenaer på Agder, men være et supplement i arbeidet med å hjelpe flere til å få kompetanse.

5.2.19 Grunnskoleopplæring for minoritetsspråklige (GS)

Grunnskoleopplæring for minoritetsspråklige tilbys i det som kaller Kombinasjonsklasser. Kombinasjonsklasse er et tilbud for ungdom mellom 16 og 20 år, som har bodd kort tid i Norge, og som derfor ikke har tilstrekkelig faglig grunnlag eller norskkunnskaper til å følge undervisningen i ordinær videregående opplæring. Eleven bruker ikke av retten til videregående opplæring ved å takke ja til dette tilbudet.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Tilbudet har økt fra 6 til 22 klasser de siste årene, som følge av en mer urolig verdenssituasjon generelt og krigen i Ukraina spesielt. Dette er en stor økning. Etterspørselen etter tilbudet vil variere både gjennom skoleåret og over tid. Fylkeskommunen prøver å ha løpende inntak og være fleksible ift. inntak på dette tilbudet. Lengden elevene mottar tilbudet varierer, både etter behov hos eleven og på grunn av flytting.

Skolenavn	AO GS
Tangen vgs	30
Vågsbygd vgs	45
Søgne vgs	30
Mandal vgs	45
Eilert Sundt vgs Lyngdal	30
Flekkefjord vgs Kvinesdal	30
Risør vgs	15
Sam Eyde vgs	60
Arendal vgs	30
Lillesand vgs	15
Alle skoler	330
Andel av total	2 %

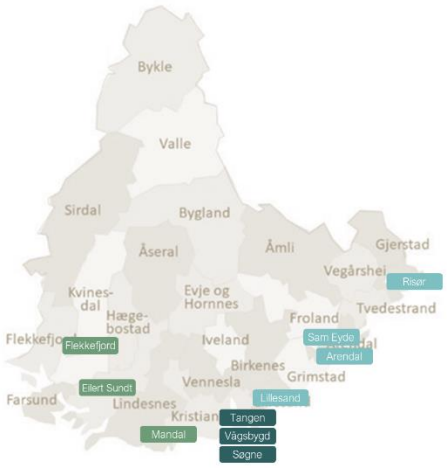

Fagmiljø

Tilbudet har nær kontakt med kommunens læringssenter.

Lokaler og arealbehov

Dette tilbudet har kun behov for ordinære teorirom og grupperom. Opplæringen gis i grupper på 15 elever, og arealbehovet er dermed noe høyere pr elev enn en ordinær ST eller PB-klasse.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Tilbudet må være tilgjengelig å alle deler av fylket og dimensjonering avhenger av verdenssituasjonen og migrasjon.

5.2.20 Avdelinger for tilrettelagt opplæring (HT)

Ungdom, som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har etter søknad rett til videregående opplæring, jf. Opplæringsloven §5-1. Elever med behov for fortrinn eller individuell behandling av søknaden, søker inntak til videregående opplæring i tråd med Forskrift til Opplæringslova, kapittel 4. Også elever som har behov for tilrettelegging og opplæring organisert som hverdagslivstrening har rett til å komme inn på ett av tre programområder.

Alle de videregående skolene i Agder tilbyr studiespesialiserende/-forberedende og/eller yrkesfaglig opplæring. Etter ny opplæringslov kan elever i samråd med skolen planlegge å ta sin videregående opplæring på kortere eller lenger tid enn normert. De kan også velge å fullføre videregående opplæring med utvalgte kompetansemål og gå ut med et kompetansebevis.

Søkere som har behov for inntak til en skole som er særskilt tilrettelagt på grunn av sterkt nedsatt funksjonsevne, og som har enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, gis fortrinnsrett til en særskilt tilrettelagt skole ved inntak til VG1. Dersom behovet for en særskilt tilrettelagt skole er viktigst, vurderes dette foran programområdet, jf. forskriften.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Skolenavn	HT
Setesdal vgs Hornnes	9
Vennesla vgs	11
KKG	25
Kvadraturen vgs	25
Søgne vgs	17
Mandal vgs	22
Eilert Sundt vgs Farsund	8
Flekkefjord vgs Flekkefjord	12
Tvedestrand vgs	15
Sam Eyde vgs	65
Lillesand vgs	14
Alle skoler	223
Andel av total	2 %

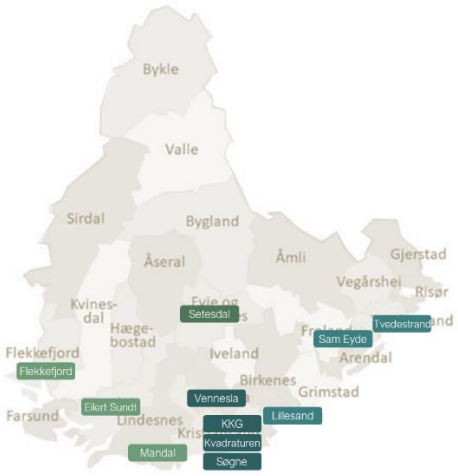

Agder fylkeskommune tilbyr særskilt tilrettelagt opplæring for elever med sterkt nedsatt funksjonsevne på 11 av de videregående skolene. Skolene skal kunne gi tilbud til elever som har opplæringsmål som avviker fra nasjonale læreplaner, og som forutsetter et alternativt innhold og tilrettelegging i større deler av opplæringen. For noen elever gis tilbudet i nasjonale kompetansesentre.

For skoleåret 2024/2025 har det vært en økning av elever som er tatt inn til særskilt tilrettelagte tilbud.

Tabellen under viser regionvis endringer i denne elevgruppa 2020-2026. Det er usikkerhet tilknyttet hvor mange som har behov for utvidet tilbud ut over 3 år. Tallene i kolonnen for 25/26 baserer seg derfor på nye elever tilmeldt fra kommunene1. oktober 2024, elever på 1. og 2. året som skal videre til 2. eller 3. år, samt erfaringstall på ca. 10 % som har behov for utvidet tid.

	Skoleår					
Region	**20/21**	**21/22**	**22/23**	**23/24**	**24/25**	**25/26***
Øst	77	76	79	84	103	97
Setesdal	5	2	4	7	10	9
Kristiansand	68	44	57	65	87	114
Byremo	1	1	1	1	1	1
Lindesnes	19	11	14	17	22	28
Vest	17	16	20	19	22	38
Totalsum	187	150	175	193	245	287

Figur 31 Tabell hentet fra Arkivsak-dok. 24/16926-59 4-årig tilbudsstruktur for offentlige videregående skoler i Agder - skoleårene 2025/2026-2028/2029

Fagmiljø

Det er ønskelig å ha HT-tilbudet i avdelinger med flere elever, og ikke ha tilbud til enkeltelever på skolene. Økning i tilbudene bør legges til skoler som har tilbudet i dag for å videreutvikle robuste fagmiljøer.

Lokaler og arealbehov

HT-tilbudene på skolene har ulikt arealbehov og skolene har lokaler av ulik kvalitet.

Det er gode og godt egnede lokaler på Flekkefjord vgs. Flekkefjord, Mandal vgs., (lite kap.), Søgne vgs. på Tangvall (ikke Søgnetunet), Tvedestrand vgs., Sam Eyde vgs. (stor avdeling), Kvadraturen vgs. og Eilert Sundt Farsund vgs.

Det er tilfredsstillende lokaler på KKG, Vennesla og Setesdal vgs. Hornnes, men som ikke har like god standard og funksjonalitet som avdelingene på skolene nevnt ovenfor. På Setesdal vgs. er avdelingen etablert i et tidligere internatbygg, tett på kantine, men ikke direkte koblet til hovedbygg. Skolen ønsker å få avdelingen tettere på øvrig skoleaktivitet.

På Lillesand vgs. er deler av HT-tilbudet etabler i midlertidige brakker, og det er behov for nye, permanente lokaler til tilbudet. På Søgne vgs. er det etablert midlertidige lokaler for HT i fraflyttede arealer på Søgnetunet. Disse er lite egnet til formålet, samt at bygningene er planlagt avhendet. Det er behov for nye, permanente lokaler til tilbudet. Det er kapasitetsutfordringer på HT i Kristiansandsregionen, og det er ventet at behovet for tilbudet vil øke.

Det er ikke gjort en arealanalyse av HT-tilbudet opp mot FEF arealmodell, da modellen ikke er godt nok tilpasset behovene til elevene i HT-gruppene i dag.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Gruppestørrelse kan tilpasses ut fra elevenes forutsetninger og behov, slik at noen elever kan ha opplæring i grupper 7-10 (ala tidligere grunnkompetanse-tilbud), men andre får opplæring i grupper på 3-6 elever.

5.2.21 Voksenopplæring (VOV)

I forbindelse med ny opplæringslov, kom det en ny organisering av videregående opplæring for voksne (VOV). Denne ordningen har vært utprøvd i forsøk i noen fylker, blant annet Agder fylkeskommune (MFY)

Ordningen bygger på at læreplanene er bygget om til 7 moduler og inneholder fellesfag som matematikk, naturfag og engelsk som er relevant for faget som man skal gjennomføre. En av modulene inneholder norsk og samfunnskunnskap. Det var 13 sluttkompetanser som var med i forsøket, og det vil bli en utvidelse i flere fag fremover.

Ordningen bygger på at man knyttes opp til en bedrift/arbeidssted hvor man kan jobbe med det lærefaget man ønsker å ta fag-/svennebrev i. Man har tilknytning til en videregående skole som har ansatt prosessveieledere som kommer ut til bedriften og veileder/underviser kandidaten. I noen tilfeller kan det være hensiktsmessig å gjennomføre opplæring på skolen, men det er unntaksvis.

Ordningen gjelder for elever fra 19 år og det vil være mulig for elever under 19 år å følge VOV organisering hvis detter til elevens beste.

Skolene vi i tiden fremover også tilby VG1/VG2 for voksne i de fagene som ikke inngår i VOV. Dette klassetallet vil gå nedover så fort det blir nye fag som inngår i VOV ordningen. Likevel vil vi se en økning i antall voksne som tar videregående utdanning. Det er nå mulig å ta flere fag-, svennebrev (rekvalifisering) uavhengig av tidligere utdanning. Dette gjelder også retten til generell studiekompetanse.

Lokalisering og elevtall/klassetall

I Agder fylkeskommune er det Karriere Agder ved karrieresentrene i Arendal, Kristiansand og Lyngdal som har ansvar for karriereveiledning, gi tilbud om realkompetansevurdering, dimensjonere opplæringstilbudet for voksne utdanningssøkere, samt foreta inntak til videregående opplæring.

I Agder, per juni 2024, var det til sammen om lag 410 nye søkere til de aktuelle sluttkompetansene. Innføring av VOV, vil skje gradvis, der det legges opp til et hovedinntak for voksne utdanningssøkere, men det vil også bli mulighet for oppstart av opplæring innen VOV sluttkompetanser flere ganger i kalenderåret. Høye søkertall vil innebære at det vil være voksne utdanningssøkere som må avvente oppstart på sitt utdanningsløp.

Lokaler

Ordningen vil få konsekvenser for arealbehov på skolene. Når flere voksne har praksisdelen av opplæringen i bedrift/arbeidsplass, vil behovet for praksisarenaer og verksteder til voksenopplæring reduseres. Samtidig er det ventet at antall voksne i videregående opplæring vil øke totalt.

Behov for kontorarbeidsplasser, møterom og noe undervisning. Benytte ellers lokaler skolen har til det ordinære tilbudet. Behov for ett klasserom.

Næringslivets behov og tilgang til læreplasser

Søkertallene for 2024 viser at det er et stort antall som søker helsefagarbeiderfaget, samtidig som det er lav innsøking til andre aktuelle sluttkompetanser. Fylkeskommunen må jobbe godt sammen med kommunene på Agder for å tilgjengeliggjøre flere opplæringsplasser i helsearbeiderfaget for voksne. Søkertallet er naturligvis størst ved fylkets mest befolkede kommuner.

Innen eksempelvis betongfaget og malerfaget er det mulighet for å gi flere utdanningssøkere opplæringstilbud. Videre er det i overkant av 200 aktive deltakere i dagens forsøksordning, som viderefører sitt utdanningsløp.

Det er behov for ytterligere fagarbeidere på Agder, både på kort og lang sikt. Opplæringstilbud innen aktuelle 2+2 fag, samt sluttkompetanser innen VOV-fag, vil bidra til flere egder i arbeid i fylket. I tråd med politiske vedtak, har Karriere Agder som mål å tilby flere sluttkompetanser i samsvar med den voksnes utdanningsønske og næringslivets behov for kvalifisert arbeidskraft. Ved ledig kapasitet i ungdomsklassene, utnyttes skoleplassene ved å tilby disse til voksne utdanningssøkere.

Videre har Karriere Agder fått mange søkere med landbakgrunn fra Ukraina til videregående opplæring. Særlig gjelder dette tilbud innen fag som norsk og engelsk, slik at de kan bli kvalifisert til høyere utdanning i Norge. Det antas at denne gruppen med utdanningssøkere kan øke i omfang fremover.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Det vurderes ikke endringer i voksenopplæringen i denne utredningen.

5.2.22 SMI-skolen

Elevene på SMI-skolen grunnskole og videregående opplæring har stor variasjon i behov for tilrettelegging og oppfølging i opplæringssituasjon. Felles er at elevene har så store utfordringer at de ikke kan gå på nærskolen eller andre tilbud i ordinær skole. Utfordringsbildet er ikke primært fysisk funksjonshemming, men psykiske, sosiale og kognitive utfordringer, samt elever som er i aktiv behandling på sykehus.

SMI-videregående skole sin hovedoppgave er å gi elever som er innlagt på helse eller sosialinstitusjon opplæring. På VGS så er arbeidsoppgaven i hovedsak å være en alternativ opplæringsarena, der elevene tilhører en hjemmeskole og får spesialundervisning på SMI-skolen.

SMI-grunnskole sitt oppdrag er å gi barn på barnevernsinstitusjon opplæring som alternativ opplæringsarena i alle grunnskolens fag. Skolen gir også et tilbud til elever i kommunal grunnskole som av ulike grunner kan ha nytte av tilbudet på SMI-skolen.

Grunnskoleelever og vgs.-elever som er innlagt på sykehuset og Abup døgn, får tilbud om undervisning av lærere på SMI-skolen der.

Lokalisering og elevtall/klassetall

Det er stor variasjon i antall elever på SMI-skolen gjennom året.

Lokaler

SMI-skolen i Arendal har tilfredsstillende lokaler. SMI-skolen i Kristiansand holder i dag til i ufunksjonelle, midlertidige lokaler på Sørlandet sykehus sin eiendom i Kristiansand. Sykehuset har behov for å disponere tomten selv i fremtiden, og det er derfor startet en prosess for å finne nye, permanente lokaler til SMI-skolen. Prosessen med å etablere nye, permanente lokaler for SMI-skolen i Kristiansand kan kobles opp mot endringer i skole- og tilbudsstruktur for øvrige videregående skoler, men er ikke avhengig av den og holdes derfor utenfor denne prosessen.

Endringer i tilbudsstruktur som kan vurderes

Det foreslås ikke endringer i tilbudsstrukturen på SMI-skolen i foreliggende arbeid. Det pågår et utredningsarbeid og høring om organisering av SMI-skolen på nasjonalt nivå, som kan påvirke organiseringen i Agder på sikt.

5.3 Oppsummering av mulige endringer i hvert utdanningsprogram

Utdanningsprogram	**Mulige endringer**
BA	Tilbudsstrukturen på BA gir i stor grad robuste fagmiljøer, som kan tåle både en viss økning og nedgang i antall søkere og i etterspørsel etter fagarbeidere. Noen skoler har små fagmiljø og behov for bedre lokaler, og dette er en kombinasjon som gjør det naturlig å vurdere tilbudsstrukturen på utdanningsprogramnivå: • På **Flekkefjord vgs.** er det kun et VG1-tilbud i lokaler som er til dels ufunksjonelle til formålet. For Flekkefjord vgs. bør BA-tilbudet enten styrkes ved å etablere et VG2-tilbud og nye lokaler, eller så bør tilbudet legges ned og elevene i denne regionen må få sitt tilbud ved Eilert Sundt vgs. avd. Lyngdal eller Byremo vgs. • På **Setesdal vgs.** avd. Hornnes er det halve klasser på VG1 og VG2 og BA er i leide lokaler som skal erstattes og på **Byremo vgs.** er BA i leide lokaler om på sikt bør utbedres/bygges nye. Det kan vurderes om VG1 BA og VG2 Tømrer kun skal tilbys på en av skolene i Indre Agder. Om dette tilbudet legges til Setesdal vgs. avd. Hornnes vil skolen kunne få fulle klasser på begge nivåer. Anleggsteknikklinjen bør fortsatt ligge på Byremo, der forholdene ligger godt til rette for dette og skolen nå får en ny anleggshall. Det er ca. 32 km mellom Setesdal vgs. avd. Hornnes og Byremo vgs. • På **Lillesand vgs.** er BA i leide lokaler og det er behov for nybygg til dette tilbudet. Her kan samling av BA-tilbudet på **Dahlske** vgs. og Lillesand vgs. være en mulighet for å styrke Lillesand med et stort BA-fagmiljø. • På **Tvedestrand vgs.** er to av VG2-tilbudene svært små. Erfaringsmessig er det bedre for små programområder å ligge på en sentralt plassert skole med et stort fagmiljø på utdanningsprogrammet, da det er bedre mulighet for et fagmiljø og tilgangen på elever er større. VG2 Anleggsgartner kan derfor vurderes å flyttes til **Sam Eyde vgs**. VG2 Treteknikk kan vurderes å kun tilbys på **Tangen vgs**.
EL	Tilbudsstrukturen på elektrofag gir tilgjengelighet over store deler av fylket og tilbudet er godt tilpasset næringslivets behov.
FBIE	For FBIE kan det vurderes å legge ned tilbudet på Mandal vgs.
HO	Størrelsen på fagmiljøene er i hovedsak gode, men det kan vurderes endringer i fordeling av programområdene. • I Kristiansand er det vedtatt å flytte HO fra KKG til Vågsbygd vgs., for å avhjelpe kapasitetsutfordringer på KKG og styrke Vågsbygd vgs.

	• Det kan vurderes hvordan HO skal fordeles mellom Lillesand vgs. og Dahlske vgs.
HDP	Det kan vurderes å samle HDP-fag på en/to skoler, f.eks. Tangen vgs. og Sam Eyde vgs., hvor tilgangen til søkere er større og fagmiljøene innen håndverksfag samlet blir noe større.
IM	Utdanningstilbudet bør tilbys i alle deler av fylket, og tilbudsstrukturen som ligger i dag bør videreføres.
NA	Det kan vurderes om tilbudet innen naturbruk burde vært tilbudt kun ett sted i fylket. Mens Søgne vgs. har større elevgrunnlag i nærområdet og bedre oppfyllingsgrad, er det mulighet for elevheim på gården på Holt ved Tvedestrand vgs. For blått naturbruk kan det være aktuelt å kjøpe plasser til dette tilbudet i Rogaland.
RM	Det kan vurderes om tilbudet på Mandal vgs. skal avvikles og at tilbudet på Tangen vgs. skal dekke et større omland. Alternativt kan det vurderes om det skal være RM-tilbud både i Mandal og Flekkefjord avd. Kvinesdal. I og med at det er behov for investeringer for nye RM-lokaler på Flekkefjord vgs., bør det vurderes å legge ned tilbudet i Flekkefjord vgs. og opprettholde tilbudet i Mandal som et regionalt tilbud for vestlige deler av fylket.
SSR	Det bør vurderes om SSR bør samles på noen færre skoler enn det er i dag for å styrke fagmiljøene og fylle opp klassene på VG2. SSR er et lite ressurskrevende utdanningsprogram, og kan dermed tilbys mange steder, så sant fagmiljø og elevgrunnlag er tilstrekkelig stort til å kunne utvikles over tid. Tilbudene på Lillesand vgs. og Dahlske vgs. kan sees i sammenheng, og ev. samles på en av skolene. SSR på Risør vgs. kan vurderes å flyttes til Tvedestrand vgs. for å gjøre tilbudet mer tilgjengelig for en større andel av elevene øst i fylket.
TIF	Det kan vurderes om TIF-tilbudet i indre Agder bør samles på Byremo vgs., for å videreutvikle det robuste fagmiljøet som allerede eksisterer der i dag, samtidig som man unngår utbygging for 1,5 klasse TIF på Setesdal vgs. avd. Hornnes. TIF på Risør vgs. kan vurderes å flyttes til Tvedestrand vgs. for å gjøre tilbudet mer tilgjengelig for en større andel elever øst i fylket.
ID	Agder har en høy andel elever på idrettsfag. Dersom kapasiteten i idrettsarealene ikke er tilstrekkelig store bør dette være begrensende for størrelsen på tilbudet i idrettsfag. Det bør vurderes om antallet klasser på idrettsfag kan reduseres, spesielt i Kristiansandsområdet og i på Sam Eyde vgs. med bakgrunn i dette.
KDA	KDA har lav oppfylling på Arendal vgs. inneværende skoleår. Dersom elevtallet på KDA Arendal vgs. går nedover til et nivå hvor man ikke får opprettet klasser, vil hele tilbudet i KDA være samlet på Tangen vgs. Det kan vurderes å flytte KDA til Sam Eyde vgs., for å samlokalisere de kreative fargene på HDP og FBIE med KDA.

MK	Tilbudsstrukturen på MK vurderes å dekke behovet og etterspørselen blant elevene.
MDD	Det kan vurderes om MDD burde samles på ett sted i fylket. MDD er det utdanningsprogrammet som har høyest kostnad pr. elev.
ST	ST bør ha minst to klasser på VG1 for å kunne tilby bredde på VG2. Aller helst burde det være fire eller flere paralleller på VG1, for å kunne tilby et bredt spekter programområder på VG2 og VG3. Det er vesentlig at tilbudet til elevene på ST blir like godt i alle deler av fylket. For ST er det vedtatt å flytte ST fra Risør vgs. til Tvedestrand vgs. for å sikre et større fagmiljø for elevene. Tilbudet på Setesdal vgs. er lite, men dekker et stort område. Det bør vurderes om ulike typer nettstudier kan supplere VG2-tilbudene på denne skolen. Det kunne vært vurdert å konsentrere ST-tilbudet til færre skoler enn det er i dag for å oppnå flere paralleller og større fagmiljø.
PÅ	Dersom det er ønskelig at flere elever skal velge å gå ut i lære i stedet for å ta påbygg, kan vurderes om påbygg skal tilbys på færre skoler, f.eks. en skole i Indre Agder, 1-2 i øst, 1-2 i Kristiansandsregionen og 1-2 i vest.
HT	Det foreslås ikke endringer i organiseringen og lokaliseringen av HT-tilbud, men at de tilbudene som er i dag videreutvikles iht økning i behov.
AO GS	Tilbudet må være tilgjengelig å alle deler av fylket og dimensjonering avhenger av verdenssituasjonen og migrasjon. Det foreslås ikke endringer i hvor dette tilbudet er lokalisert.
SMI-skolen	Det foreslås ikke endringer i tilbudsstrukturen på SMI-skolen i foreliggende arbeid. Det pågår et utredningsarbeid og høring om organisering av SMI-skolen på nasjonalt nivå, som kan påvirke organiseringen i Agder på sikt.

6 Fysisk læringsmiljø – areal og kapasitet i skoleanleggene

En del av kvaliteten i opplæringen ligger i det fysiske læringsmiljøet, og skoleanleggene setter rammer for tilbudene. I utredningen er alle skolene vurdert iht. arealbehov og kapasitet for å ha et helhetlig bilde på kapasiteten og kapasitetsbehovene i skoleanleggene. Med tanke på at elevtallet reduseres i flere deler av fylket, er det viktig å ha med bygnings- og arealperspektivet i vurderingen av skole- og tilbudsstruktur.

Dette kapittelet oppsummerer arealanalysen, som er å finne i vedleggsrapport.

6.1 Arealbehov til utdanningsprogrammene

6.1.1 Arealbehov til utdanningsprogrammene i FEF arealmodell

Utdanningsprogrammene har ulike arealbehov, avhengig av omfanget av praksisarealer og verksteder, hvorvidt praksisarealer og verksteder kan sambrukes av flere klasser, og utstyrsbehovet/plassbehovet for den aktiviteten som skal foregå i praksisarealet/verkstedet.

FEF arealmodell er en fylkeskommunal arealnorm som ligger til grunn for vurdering av skolenes kapasitet og kapasitetsutnyttelse på de ulike utdanningsprogrammene. FEF arealmodell angir en arealramme for de enkelte utdanningsprogram og funksjoner i videregående skoler. Modellen er ingen fasit på arealbehov, men gir en pekepinn på om skolen har tilstrekkelig areal til en funksjon/utdanningsprogram eller ikke.

For å gi et inntrykk av arealbehov på hvert utdanningsprogram, er det laget en «modellskole» i FEF, med et definert antall klasser på utdanningsprogrammene og programområdene. Merk at det kun er teorirom, grupperom og praksisarealer som er dedikert til hvert utdanningsprogram som vises i tabellen. Fellesfunksjoner som realfag, auditorium, personalareal, kantine, bibliotek, driftsarealer etc. er ikke medregnet. FEF genererer ikke praksisareal til naturbruk. Romprogram for praksisarealer for NA på Søgnetunet fra 2018 er lagt til grunn for B-areal til NA. Idrettsareal bergenes et annet sted i modellen, men idrettsarealet som er spesifikt knyttet til idrettsfagklassene er medtatt i tabellen her.

Arealbehov utdanningsprogram	Elever	Klasser (hele)	A - Teorirom og grupperom	B - Verksted /praksis-areal o.l.	SUM Netto-areal	Netto-areal pr elev	SUM Brutto-areal	Brutto-areal pr elev
STUDIEFORBEREDENDE								
Studiespesialisering ST	270	9	698		698	**2,6**	998	**3,7**
Påbygging PB	60	2	163		163	**2,7**	233	**3,9**
Kunst, design og arkitektur KDA	180	6	541	100	641	**3,6**	916	**5,1**
Idrettsfag ID	180	6	541	2 187	2728	**15,2**	3 901	**21,7**
Medier og kommunikasjon MK	90	3	276	128	404	**4,5**	578	**6,4**
Musikk, dans og drama MD	150	8	745	1 334	2079	**13,9**	2 973	**19,8**
SUM STUDIEFORBEREDENDE	**930**	**34**	**2 963**	**3 749**	**6 712**	**7,2**	**9 598**	**10,3**
YRKESFAG								
Bygg- og anleggsteknikk (BA)	45	3	120	902	1021	**23,9**	1 460	**32,5**
Frisør, blomster, interiør ogeksponeringsdesign (FBIE)	45	3	101	328	429	**10,7**	613	**13,6**
Elektro og datateknologi (ELD)	75	5	169	346	515	**8,1**	736	**9,8**
Helse og oppvekstfag (HO)	75	5	169	354	523	**8,2**	747	**10,0**
Håndverk, design og produktutvikling (HDP)	31	3	101	235	336	**12,6**	480	**15,5**
Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM)	60	4	135	259	394	**7,8**	563	**9,4**
Naturbruk (NA)	75	5	169	4 279	4448	**59,3**	6 360	**84,8**
Restaurant- og matfag (RM)	75	5	169	640	809	**12,0**	1 157	**15,4**
Salg, service og reiseliv (SSR)	60	4	135	278	413	**8,1**	591	**9,8**
Teknologi og industrifag (TIF)	75	6	184	1 635	1819	**23,4**	2 601	**34,7**
SUM YRKESFAG	**616**	**43**	**1 451**	**9 255**	**10 706**	**12,0**	**15 309**	**24,9**

Tabellen viser at det er store forskjeller i arealet som beregnes til hvert utdanningsprogram.

- Blant yrkesfagene er det NA som har det absolutt høyeste arealbehovet, med nesten 60 m² NTA pr. elev. Dette utdanningsprogrammet krever i tillegg store arealer utomhus.
- Deretter kommer BA og TIF med omkring 23 m² NTA pr elev.
- FBIE, HDP og RM krever omkring 10-12 m² NTA pr elev.
- EL, HO, IM og SSR krever omkring 8 m² NTA pr elev.
- Blant de studieforberedende utdanningsprogrammene er det ID og MDD som skiller seg ut med et arealbehov på omkring 14 m² NTA pr elev.
- KDA og MK har et arealbehov på 5-6 m² NTA pr elev.
- En elev på ST eller PB generer 2,7-2,9 m² NTA pr elev.

Dersom man kun vurderer praksisarealer/verksted (B-arealer) ser tabellen slik ut:

Arealbehov utdanningsprogram	Elever	Klasser (hele)	B - Verksted /praksisareal o.l.	SUM Netto-areal	Netto-areal pr elev	SUM Brutto-areal	Brutto-areal pr elev
STUDIEFORBEREDENDE							
Studiespesialisering ST	270	9		0	**0,0**	0	**0,0**
Påbygging PB	60	2		0	**0,0**	0	**0,0**
Kunst, design og arkitektur KDA	180	6	100	100	**0,6**	143	**0,8**
Idrettsfag ID	180	6	2 187	2187	**12,2**	3 128	**17,4**
Medier og kommunikasjon MK	90	3	128	128	**1,4**	183	**2,0**
Musikk, dans og drama MD	150	8	1 334	1334	**8,9**	1 908	**12,7**
SUM STUDIEFORBEREDENDE	**930**	**34**	**3 749**	**3 749**	**4,0**	**5 362**	**5,8**
YRKESFAG							
Bygg- og anleggsteknikk (BA)	45	3	902	902	**23,9**	1 289	**28,7**
Frisør, blomster, interiør ogeksponeringsdesign (FBIE)	45	3	328	328	**10,7**	468	**10,4**
Elektro og datateknologi (ELD)	75	5	346	346	**8,1**	495	**6,6**
Helse og oppvekstfag (HO)	75	5	354	354	**8,2**	506	**6,7**
Håndverk, design og produktutvikling (HDP)	31	3	235	235	**12,6**	335	**10,8**
Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM)	60	4	259	259	**7,8**	370	**6,2**
Naturbruk (NA)	75	5	4 279	4279	**57,1**	6 119	**81,6**
Restaurant- og matfag (RM)	75	5	640	640	**12,0**	916	**12,2**
Salg, service og reiseliv (SSR)	60	4	278	278	**8,1**	398	**6,6**
Teknologi og industrifag (TIF)	75	6	1 635	1635	**23,4**	2 338	**31,2**
SUM YRKESFAG	**616**	**43**	**9 255**	**9 255**	**12,0**	**13 235**	**21,5**

6.1.2 Oppsummering av arealbruk på skolene i Agder

Hvor mye areal det er til hvert utdanningsprogram varierer mellom skolene. Tabellen nedenfor viser netto praksisareal til utdanningsprogrammene på skolene i Agder. Arealene er hentet fra arealanalysen av hver av skolene og elevtallet er dimensjonerende elevtall i tilbudsstrukturen, ikke faktisk elevtall inneværende skoleår. Areal pr. elev vil dermed være høyere om det er lav oppfyllingsgrad i gruppene.

Areal til teorirom er registrert i en egen kolonne. En del av utdanningsprogrammene har kombirom, det vil si at det er praksisareal og teoriareal i samme rom. På EL er dette en vanlig løsning. På skoler med stor andel kombirom vil det påvirke areal til teorirom/grupperom eller areal til utdanningsprogrammet, avhengig av om rommet er registrert som teorirom eller praksisareal i analysen.

NB: praksisarealer i leide lokaler er ikke medtatt i tabellen. Arealene til BA og FBIE på Tangen vgs., TIF på Kvadraturen vgs. og MDD på Vågsbygd vgs. er dermed lavere enn det skolen har i praksis.

Tabellene viser at det er stor forskjell på areal pr. elev på skolene. I flere utdanningsprogram er arealbehovet også avhengig av antall grupper som kan dele arealet. Eksempelvis krever en klasse VG1 TIF et like stort areal som to klasser, mens areal pr elev vil være halvparten så stort om man utnytter verkstedets kapasitet til to klasser, og en del støtteareal trengs det kun en av nesten uavhengig av antall klasser.

På arealkrevende yrkesfag som BA og TIF beregnes ofte kapasitet til to grupper pr. verksted, med ca. 2-2,5 dager i verksted pr uke pr gruppe. På den måten er det er en fordel om antall grupper er et partall mht. utnyttelse av verkstedkapasitet.

Tabell 27 Arealbruk (m2 NTA) til BA, El , FBIE og HDP på skolene i Agder

Skolenavn	Elevtall BA	M2 NTA BA	M2 NTA/ elev BA	Elevtall EL	M2 NTA EL	M2 NTA/ elev EL	Elevtall FBIE	M2 NTA FBIE	M2 NTA/ elev FBIE	Elevtall HDP	M2 NTA HDP	M2 NTA/ elev HDP
Byremo vgs	60	413	6,9	30	179	6,0						
Setesdal vgs Hornnes	15	0										
Setesdal vgs Hovden												
Setesdal vgs Valle										30	332	11,1
KKG												
Vennesla vgs	45	855	19,0	30	171	5,7						
Kvadraturen vgs				212	1 664	7,9						
Tangen vgs	295	2 883	9,8				150	93	0,6			
Vågsbygd vgs												
Søgne vgs	45	695	15,4									
Mandal vgs	60	1 169	19,5	75	560	7,5	15	244	16,2			
Eilert Sundt vgs Farsund				30	291	9,7	45	406	9,0			
Eilert Sundt vgs Lyngdal	60	1 132	18,9									
Flekkefjord vgs Flekkefjord	15	442	29,4	60	320	5,3						
Flekkefjord vgs Kvinesdal												
Sirdal vgs												
Risør vgs				30	495	16,5						
Tvedestrand vgs	60	1 400	23,3									
Sam Eyde vgs	247	3 068	12,4	75	850	11,3	75	1 101	14,7	30	341	11,4
Arendal vgs												
Dahlske vgs	45	905	20,1	75	969	12,9						
Lillesand vgs	45	0										
Sum skoler	**992**	**12 961**	**13,1**	**617**	**5 499**	**8,9**	**285**	**1 843**	**6,5**	**60**	**673**	**11,2**

Tabell 28 Arealbruk (m2 NTA) til HO, IM, NA og RM på skolene i Agder

Skolenavn	Elevtall HO	M2 NTA HO	M2 NTA/ elev HO	Elevtall IM	M2 NTA IM	M2 NTA/ elev IM	Elevtall NA	M2 NTA NA	M2 NTA/ elev NA	Elevtall RM	M2 NTA RM	M2 NTA/ elev RM
Byremo vgs	30	99	3,3									
Setesdal vgs Hornnes	30	65	2,2									
Setesdal vgs Hovden												
Setesdal vgs Valle												
KKG	150	235	1,6									
Vennesla vgs	105	184	1,8									
Kvadraturen vgs	335	669	2,0									
Tangen vgs				90	123	1,4				105	1 019	9,7
Vågsbygd vgs												
Søgne vgs	120	275	2,3				75	4 279	57,1			
Mandal vgs	96	152	1,6							23	414	18,0
Eilert Sundt vgs Farsund				30	104	3,5						
Eilert Sundt vgs Lyngdal	107	316	3,0									
Flekkefjord vgs Flekkefjord												
Flekkefjord vgs Kvinesdal	104	372	3,6							23	360	15,6
Sirdal vgs												
Risør vgs												
Tvedestrand vgs	130	415	3,2				68	307	4,5			
Sam Eyde vgs	210	564	2,7	45	202	4,5				99	1 041	10,5
Arendal vgs												
Dahlske vgs	120	392	3,3									
Lillesand vgs	135	627	4,6									
Sum skoler	**1 672**	**4 364**	**2,6**	**165**	**429**	**2,6**	**143**	**4 586**	**32,1**	**250**	**2 835**	**11,3**

Tabell 29 Arealbruk (m2 NTA) til SSR, TIF, KDA og MK på skolene i Agder

Skolenavn	Elevtall SSR	M2 NTA SSR	M2 NTA/ elev SSR	Elevtall TIF	M2 NTA TIF	M2 NTA/ elev TIF	Elevtall KDA	M2 NTA KDA	M2 NTA/ elev KDA	Elevtall MK	M2 NTA MK	M2 NTA/ elev MK
Byremo vgs				45	802	17,8						
Setesdal vgs Hornnes				22	275	12,5						
Setesdal vgs Hovden												
Setesdal vgs Valle												
KKG	115	0	0,0									
Vennesla vgs	30	137	4,6	83	1 440	17,3						
Kvadraturen vgs				165	2 011	12,2						
Tangen vgs							180	566	3,1	105	169	1,6
Vågsbygd vgs												
Søgne vgs				75	923	12,3						
Mandal vgs	30	119	4,0	135	1 478	11,0						
Eilert Sundt vgs Farsund				75	805	10,7						
Eilert Sundt vgs Lyngdal				22	833	37,9						
Flekkefjord vgs Flekkefjord				75	1 300	17,3						
Flekkefjord vgs Kvinesdal	23	38	1,7									
Sirdal vgs												
Risør vgs	23	262	11,4	23	853	37,1						
Tvedestrand vgs												
Sam Eyde vgs				315	4 135	13,1				180	275	1,5
Arendal vgs	53	241	4,5				90	160	1,8			
Dahlske vgs	98	103		60	863	14,4						
Lillesand vgs	30	126	4,2									
Sum skoler	**402**	**1 025**	**2,5**	**1 095**	**15 717**	**14,4**	**270**	**726**	**2,7**	**285**	**445**	**1,6**

Tabell 30 Arealbruk (m2 NTA) til MDD og teorirom/grupperom på skolene i Agder

Skolenavn	Elevtall MDD	M2 NTA MDD	M2 NTA/ elev MDD	Elevtall alle utd. prog	M2 NTA teoriro m/ gruppe-rom	Teori/ gruppe-rom
Byremo vgs				195	452	2,3
Setesdal vgs Hornnes				187	812	4,3
Setesdal vgs Hovden				90	428	4,8
Setesdal vgs Valle				30	168	5,6
KKG				1 535	3 501	2,3
Vennesla vgs				503	1 070	2,1
Kvadraturen vgs				1 062	2 916	2,7
Tangen vgs				1 275	1 758	1,4
Vågsbygd vgs	210	1 433	6,8	630	1 236	2,0
Søgne vgs				390	1 554	4,0
Mandal vgs				914	2 726	3,0
Eilert Sundt vgs Farsund				410	1 173	2,9
Eilert Sundt vgs Lyngdal				229	819	3,6
Flekkefjord vgs Flekkefjord				480	1 459	3,0
Flekkefjord vgs Kvinesdal				150	890	5,9
Sirdal vgs				90	585	6,5
Risør vgs				186	1 614	8,7
Tvedestrand vgs				608	2 039	3,4
Sam Eyde vgs				1 606	3 351	2,1
Arendal vgs				953	2 335	2,5
Dahlske vgs	90	843	9,4	848	2 698	3,2
Lillesand vgs				485	1 342	2,8
Sum skoler	**300**	**2 276**	**7,6**	**12 856**	**34 925**	**2,7**

6.2 Oppsummering utfordringsbilde skoleanlegg

Tabellen nedenfor gir en skjematisk oppsummering av funn i arealanalysen, og gir et inntrykk av utfordringsbilde i skoleanleggene inneværende skoleår.

Fargekoder i tabellen angir følgende:

Fargekode Funksjon/areal	Betydning	Fargekode funk. behov bygg	Betydning
	For lite kapasitet (For lite areal/antall rom iht FEF).	Ja	Behov for utvidelse/ombygging.
	Godt utnyttet kapasitet (tilstrekkelig areal/antall rom iht. FEF).	Nei	Ikke behov for utvidelse/ombygging.
	Ledig kapasitet (mer areal/antall rom enn behov iht. FEF).	Nei	Mulig å redusere totalt areal.

Tabellen må leses i sammenheng med oppsummering av arealanalysen.

Tabell 31 Oppsummeringstabell arealanalyse

Skolenavn	Teori og gruppe-rom	Realfag	Praksis-areal	Felles-areal	Personal-areal	UU	Kap. Utnytt-else	Funk. Behov bygg
Arendal vgs.								Nei
Byremo vgs.								Ja.
Dahlske vgs.								Nei
Eilert Sundt vgs. Farsund								Nei
Eilert Sundt vgs. Lyngdal								Nei
Flekkefjord vgs. Flekkefjord								Ja
Flekkefjord vgs. Kvinesdal								Ja
KKG								Ja
Kvadraturen vgs.								Ja
Lillesand vgs.								Ja
Mandal vgs.								Ja
Risør vgs.								Nei
Sam Eyde vgs.								Nei
Setesdal vgs. Hornnes								Ja
Setesdal vgs. Hovden								Nei
Setesdal vgs. Valle								Nei
Sirdal vgs.								Nei
Søgne vgs.								Nei
Tangen vgs.								Ja
Tvedestrand vgs.								Nei
Vennesla vgs.								Nei
Vågsbygd vgs.								Ja

6.3 Oppsummering arealanalyse og bygningsmessige behov

Skolenavn	Arealanalyse og bygningsmessige behov	Vurd-ering
Arendal vgs.	**Arealanalyse:** Arendal vgs. er delt på de to lokasjonene Tyholmen og på Barbu. Begge er gamle skoleanlegg, bare delvis tilpasset dagens behov. Det er omtrent 10 min gangavstand mellom lokasjonene og elever og lærere må pendle mellom skoleanleggene. Arendal videregående skole har samlet sett lite teori- og grupperomsareal for tilbudet på skolen sammenlignet med FEF. Hovedsakelig er dette knyttet til at størrelsene på teorirommene er små for grupper på 30 elever, slik at det samlede teoriromarealet blir lite selv om antall rom er tilstrekkelig. I tillegg har skolen svært få grupperom og lite støtteareal i tilknytning til teorirommene. Det er lite logisk sammenheng mellom funksjoner og stor avstand mellom læringsarealer og fellesarealer. Det er utfordringer med universell utforming i anlegget på Tyholmen. Ellers har skolen mye areal både til personalareal, drift og fellesarealer. Blant annet har skolen to bibliotek, et på hvert bygg, noe som gjør at skolen har det dobbelte av arealer til bibliotek sammenlignet med FEF. I tillegg til store lagerareal i tilfluktsrom. **Bygningsmessige behov:** Det er ikke behov for utvidelse, men om mulig øke antall grupperom. Behov for ombygging for større teorirom på Tyholmen. Det pågår en vurdering av samlokalisering av skolen ifm. mulighetsstudie på Fløyheia. Resultatet av mulighetsstudien vil angi videre løp for Arendal vgs.	
Byremo vgs.	**Arealanalyse:** Byremo vgs. mangler areal til det fleste funksjoner når man sammenligner med FEF arealmodell, men lavt elevtall på enkelte tilbud gjør at arealmangelen ikke er like stor som det ser ut i praksis. Utbygging av anleggshall vil bedre arealsituasjonen. angir til det fleste funksjoner. Skolen har for små teorirom til PB-klassen på 30 elever. **Bygningsmessige behov:** Behov for utvidelse/ombygging for å øke kapasitet, eller redusere tilbudet. På sikt behov for nye lokaler til BA VG1 og VG2 Tømrer.	
Dahlske vgs.	**Arealanalyse**: Skolen har lokaler fordelt på to lokasjoner – Lillesandveien 39 (hovedbygget) og Grooseveien 36 (HIA-bygget). I HIA-bygget er det verksted og teorirom for SSR, VG2 Tømrer og VOV HO. Arealene i HIA-bygget er tilfredsstillende, men verkstedet for VG2 Tømrer er lite. Stien som benyttes mellom de to lokasjonene er ikke brøytet vinterstid, og dette gir en lengre gangvei mellom byggene. Det å drive skole på to lokasjoner gir dårlig sammenheng og tilgang til funksjoner. Klasserommene i hovedbygget er med noen unntak tilpasset grupper på 15 og 30 elever. Flere av rommene mangler direkte dagslys og utsyn, noe som ikke er i tråd med veileder for miljø og helse i skolen. Det er få grupperom i	

	skolen. Dahlske vgs. har en del mer areal i teorirom og grupperom enn det FEF angir, samt mye mer areal til elektrofag. Praksisarealene/verkstedene er tilrettelagt for de aktivitetene de er tiltenkt, men to av verkstedene til EL mangler dagslys og utsyn. MDD og TIF har en del mindre areal enn det FEF legger til grunn, men begge tilbud disponerer gode, funksjonelle lokaler. Et stort fellesareal knytter samme de ulike fløyene i hovedbygget, og oppleves å være lett tilgjengelig fra alle deler av anlegget. Det er mangelfulle dagslysforhold på kontorarbeidsplasser i administrasjonen. Anlegget vurderes som godt egnet som skoleanlegg, med unntak av teorirom uten direkte dagslys/utsyn. **Bygningsmessige behov:** Omdisponering av rom uten direkte dagslys.	
Eilert Sundt vgs. Farsund	**Arealanalyse:** Eilert Sundt vgs. Farsund har et skoleanlegg bestående av flere bygg som er koblet sammen. Skolen har gode og funksjonelle lokaler som er godt egnet til formålet. Skolen er godt utnyttet kapasitetsmessig, men det er mindre verkstedsareal til TIF enn det FEF angir. **Bygningsmessige behov:** Ingen behov.	
Eilert Sundt vgs. Lyngdal	**Arealanalyse:** Skoleanlegget i Lyngdal er strukturert med en god intern kommunikasjon og gode læringsarealer. De ulike funksjonene er logisk plassert i forhold til hverandre og sentrale funksjoner som kantine og bibliotek virker å være naturlige knutepunkt. Totalt sett har skolen lite areal, men oversikten viser ikke et nøyaktig bilde da skolen også har en vaskehall som ikke er medregnet. Skolen har lite personalareal, blant annet sitter lærerne tett i rommene med arbeidslærerplasser sammenlignet med FEF og arealkravet til arbeidsplasser. **Bygningsmessige behov:** Ingen behov.	
Flekkefjord vgs. Flekkefjord	**Arealanalyse:** Skolens arealer i Flekkefjord er utviklet gjennom flere byggetrinn og består nå av fire bygningsdeler. Det kan være utfordrende å orientere seg i anleggets ulike fløyer og etasjer. Det er behov for Flekkefjord vgs. avd. Flekkefjord har nok teoriromsareal, men lite grupperom og andre støttearealer ved teorirommene. Klasserommene er arealmessig tilpasset grupper på 15 og 30 elever. Enkelte av rommene mangler direkte dagslys og utsyn, noe som ikke er i tråd med veileder for miljørettet helsevern. TIF-verkstedene er store, men uoversiktlige. I A-bygget har praksisarealene til BA funksjonelle mangler med tanke på adkomst/porter og takhøyde. Dette gjør verkstedene mindre funksjonelle ift. behovene VG1 BA har. Garderobene i underetasjen av bygg A ligger avsidesliggende med tanke på oversikt.	

	Kantinen og vestibylen i andre etasje fungerer som sosiale soner. Utover dette er det få sosiale soner i anlegget, og det er mindre areal enn FEF angir for en skole på denne størrelsen. **Bygningsmessige behov:** Bygningsmessige utfordringer i flere deler av bygningsmassen både ift. tilstand og struktur.	
Flekkefjord vgs. Kvinesdal	**Arealanalyse:** Totalt sett har skolen god nok arealkapasitet. Det er noe mangel på praksisareal til de ulike linjene, men en del av dette er løst gjennom sambruk av kjøkken og praksis i teorirom. Lærerne kunne med fordel hatt bedre plass på arbeidsplassene sine. Flekkefjord vgs. avd. Kvinesdal har et eldre skoleanlegg som tidligere blant annet har vært internat. Skolen er uhensiktsmessig utformet ift. dagens forventninger til skoleanlegg, og det er utfordringer med oversikt og universell utforming. Det er mye trapper, halve etasjer, terskler, trange korridorer og generelt dårlig sammenheng mellom funksjoner. Skolen benytter en brakke til praksisareal HO som ikke er i tilfredsstillende stand. Personalrom og lærerarbeidsplasser er også i brakke. Skolen leier i tillegg teorirom og lærerarbeidsplasser i idrettsbygget. Bygningsteknisk er det store behov for utbedringer og ut fra funksjonalitet er det behov for nybygg. **Bygningsmessige behov:** Behov for nybygg.	
KKG	**Arealanalyse:** KKG mangler areal til teorirom, grupperom og andre støttearealer, samt har svært trange fellesarealer. Skolen har mye areal til personalrom, men mangler noe areal til lærerarbeidsplasser. Skolen har for få toaletter. KKG har svært lite fellesareal og støtteareal utover ordinære klasserom. Teorirommene er små ift. gruppestørrelser, og det er få grupperom og støttefunksjoner. Det er kun et fåtall teorirom som har tilstrekkelig areal pr. elev ift. føringer fra miljø og helse i skolen, de fleste med under 2 m2 pr elev når man trekker fra areal til lærer. For å avhjelpe situasjonen er det tatt i bruk arealer i tilfluktsrom som ikke er egnet til opplæringsformål. Trafikkarealene er trange, og med et stort antall elever som skal forflytte seg kan det oppstå en del friksjon. Skolen har store mangler i det fysiske læringsmiljøet. Det er svært trangt i bygget, og generelt lite plass til elevene. **Bygningsmessige behov:** Med de endringene som er vedtatt i tilbudsstrukturen vil det bli bedre samsvar mellom kapasitet og elevtall ved KKG, men det vil fremdeles være behov for å bygge om for mer egnede romstørrelser og støtteareal.	
Kvadraturen vgs.	**Arealanalyse:** Kvadraturen vgs. fremstår som egnet til formålet. Skolen har de fleste funksjoner den trenger, men har noe lite kantineareal ift. elevtallet. Med unntak av verkstedarealer til TIF har Kvadraturen vgs. tilstrekkelig areal til utdanningsprogrammene i hovedbygget. TIF løser kapasitetsutfordringen med arealer i Elvegata 4. Skolen har lite areal til realfag og andre	

	fellesfunksjoner som kantine og sosiale soner. Personalarealene er mindre enn FEF angir, men vurderes likevel å være tilstrekkelige. **Bygningsmessige behov:** Skolen har behov for TIF-arealer utover det som ligger i hovedbygningen.	
Lillesand vgs.	**Arealanalyse:** Lillesand vgs. har små teorirom til klasser på 30 elever. Skolen har mange rom med litt ugunstig form. En del rom i anleggets andre etasje har skråtak. Det fremkommer ikke av areallistene som er gjort tilgjengelig for Norconsult om det er gjort fratrekk for dette. Dermed kan det tilgjengelige bruksarealet i andre etasje være mindre enn arealet som benyttes i denne sammenligningen. Dagslys: Det er krav til daglys og utsyn fra faste arbeidsplasser. Nesten alle lærerarbeidsplassene ligger i rom uten tilstrekkelig gode dagslysforhold og det er ikke utsyn fra rommene, dette gjelder spesielt på plan 2 i fløy B, C og D. Ett av kontorene til elevtjenesten på plan 2 har ikke dagslys og utsyn. Teorirommene på plan 2 i fløy A har heller ikke tilstrekkelig dagslys og utsyn. Skolehelsetjenesten har kontorer innenfor personalrommet, slik at elevene må gå via personalrommet for å komme til helsesykepleier. Dette gir en dårlig tilgjengelighet for elevene og det er heller ikke ønskelig for personalet at elevene har fri tilgang til personalrommet. Disse kontorene har heller ikke universell tilkomst siden dørene er for smale og adkomsten til dem er trang. Bygget har mange fløyer og utganger, noe som gjør det utfordrende å ha kontroll på hvem som kommer inn i bygget og om dører står åpne etter skoletid. I anlegget er det en del areal som er tilpasset tilbud skolen ikke lengre har, som foto- og lydstudio. Disse blir i dag benyttet som lager. RM-kjøkken benyttes som kantinekjøkken og kjøkken til HO. Skolen har mer personalareal enn FEF angir, men funksjonaliteten i arealene er svært dårlig. HT har noen arealer i hovedbygget, og mye i midlertidige brakker. Det er behov for å bedre forholdene for HT. Lillesand vgs. har noe mer areal enn FEF angir, men en del av arealene er lite funksjonelle. Skolen opplyser at verkstedene til BA ikke dekker behovet. Det er blant annet for lite innendørs praksisareal. **Bygningsmessige behov:** Det er behov for nye, permanente lokaler til HT. BA har behov for nye lokaler. Bygg A., C og D må utbedres mht. krav til opplæring og personal (for små rom og manglende dagslys i dag).	
Mandal vgs.	**Arealanalyse:** Skolen består av mange bygg som er koblet sammen i et langstrakt fellesareal. Skolen har gode og funksjonelle læringsarealer og personalarealer. Mandal videregående skole har mer areal til hovedfunksjoner enn det FEF angir for en ny skole. Skolen har mer arealer til både teorirom og fellesareal	

	enn hva FEF angir for tilbudet. Det er svært mye arealer til sosiale soner, noe som kommer av at mange bygg er koblet sammen via det langstrakte fellesarealet. Skolen har mindre praksisareal til TIF enn det FEF angir, samt til HO barne- og ungdomsarbeiderfag når praksisarealer i brakke ikke medregnes. Øvrige utdanningsprogram sine arealer er i samsvar med modellen. Det er 100 m^2 mer areal til både elevtjenesten og biblioteket sammenlignet med FEF. Drift har også en del mer areal enn hva FEF angir, mye grunnet garasjen på skolen. **Bygningsmessige behov:** Bygg H er kondemnabelt og funksjonene må erstattes med nybygg. Brakker (C-bygg) skal rives.	
Risør vgs.	**Arealanalyse:** Skolefunksjonene er spredt over flere bygg, noe som gir delvis lange avstander i skoleanlegget. Det kan også gi utfordringer med oversikt og sammenheng mellom funksjoner og elevgrupper som holder til i forskjellige bygg. Skolen har store, lyse teorirom, men lite grupperom. Verksteder til EL og TIP er godt egnet til formålet. Personalarealene ligger i et tidligere internatbygg, men er greit egnet til formålet. Alt i alt er Risør vgs. godt egnet til skoleformålet, men anlegget er for stort for dagens elevtall. Risør vgs. har mye ledig kapasitet og er bygget for et langt høyere elevtall en det skolen har i dag. Skolen har romslige og lyse teorirom og praksisrom, et fint bibliotek og gode realfagsrom, samt gode forhold for personalet. **Bygningsmessige behov:** Etablering av praksisarealer for HO. Samle skolefunksjonene i færre bygg. For Risør må det undersøkes hvordan skolen kan redusere arealbruken. Det er store TIF-arealer i bygg H. Funksjonene som ligger i disse arealene bør kunne flyttes inn i bygg A slik at bygg H kan selges/leies ut til andre formål. Selv om HO flyttes til Risør, vil det være mye ledig kapasitet i anlegget, og konsentrering av læringsarealene må undersøkes.	
Sam Eyde vgs.	**Arealanalyse:** Sam Eyde vgs. er et velfungerende skoleanlegg med gode sammenhenger, selv om det er et stort anlegg. Skolen har mange teorirom som er for små for gruppestørrelsene på skolen, men store verksteder. Totalt sett har Sam Eyde videregående skole nok areal for tilbudet. Det er for lite areal til teorirom, i tillegg til at mange av teorirommene er små og ikke egnet for undervisning for klasser med 15 elever eller flere. Sammenlignet med FEF, har skolen mer praksisareal for de yrkesrettede linjene. Likevel har noen linjer, spesielt TIF, for lite praksisareal, mens andre, da spesielt FBIE og EL, har svært mye. Arealer til personale, fellesarenaer og drift er omtrent tilsvarende med hva FEF angir. Skolen har ett realfagsrom mindre enn det FEF gir. **Bygningsmessige behov:** Behov for kroppsøvingsarealer.	
Setesdal vgs. Hornnes	**Arealanalyse:** Setesdal vgs. avdeling Hornnes har grei funksjonalitet i hovedbygget, mellombygget og administrasjonsbygget. Det er utfordringer knyttet til universell tilgjengelighet i hovedbygget.	

	Skolens utfordring er knyttet til TIF-bygget som er uoversiktlig og har et mindre areal enn det FEF angir, samt at BA sitt praksisareal er i leide arealer. Skolen har en uoversiktlig trafikksituasjon med parkering foran skolebygget. Det er behov for å skille myke og harde trafikanter på en bedre måte. **Bygningsmessige behov:** Det planlegges for tiden nytt bygg for BA og TIF på Setesdal vgs. Hornnes, samt etablering av heis slik at realfagsrom og auditorium får universell tilkomst.	
Setesdal vgs. Hovden	**Arealanalyse:** Skoleanlegget er greit egnet til formålet og har de funksjonene skolen trenger. Totalt sett har skolen tilstrekkelig arealkapasitet. Sammenligner man med FEF mangler de likevel store arealer for fellesfunksjoner og noe for drift. Men da dette er en liten skole med kun 90 elever som går på idrett, er mange av fellesfunksjonene ikke nødvendig og drift kan løses alternativt. Skolen er ellers godt dekket med teorirom, realfagsrom og arealer til de ansatte. **Bygningsmessige behov:** Ingen behov i skoleanlegget.	
Setesdal vgs. Valle	**Arealanalyse:** Skoleanlegget er greit egnet til formålet og har de funksjonene skolen trenger. Totalt sett har skolen mye ledig arealkapasitet. Sammenligner man med FEF mangler de likevel store arealer for fellesfunksjoner og noe for renhold og IT. Men da dette er en liten skole med kun 30 elever, er mange av fellesfunksjonene ikke nødvendig. Skolen har ellers langt mer areal til både elever og ansatte enn hva tilbudet på skolen trenger. **Bygningsmessige behov:** Ingen bygningsmessige behov.	
Sirdal vgs.	**Arealanalyse:** Skoleanlegget er godt egnet til formålet og har de funksjonene skolen trenger. Totalt sett har skolen en del ledig arealkapasitet. Dette kommer i hovedsak av at skolen har flere teorirom enn hva som er nødvendig for elevtallet på skolen, samt større personalareal. **Bygningsmessige behov:** Ingen bygningsmessige behov.	
Søgne vgs.	**Arealanalyse:** Søgne vgs. er godt tilrettelagt for skoledrift og med de funksjoner som forventes å være tilgjengelig i et framtidsrettet anlegg. Skolen har noen flere teorirom enn arealmodellen legger opp til, og det er flere store rom og færre små rom enn det antatte behovet. Dette gir et samlet areal som er større enn FEF. I tillegg kan manglende praksisrom for HO gi økt bruk av teorirommene. Praksisarealene for BA og TIF er noe mindre enn det FEF angir, men det er tilstrekkelig kapasitet i verkstedene. De tilgjengelige arealene til avdelingen på Søgnetunet oppleves som lite egnet for HT-tilbudet. For personalet mangler det 12 m2 til	

	lærerarbeidsplasser. Dette gjelder dersom avdelingen på Søgnetunet flyttes til hovedskolen, og at en samlet HT-avdeling har 11 lærere. Deler av de store fellesarealene er i sambruk med Tangvall skole, og derfor ikke alltid tilgjengelig for Søgne vgs. **Bygningsmessige behov:** Behov for permanente lokaler til delen av HT-tilbudet som i dag er lokalisert på Søgnetunet.	
Tangen vgs.	**Arealanalyse:** Tangen vgs. har en utradisjonell utforming, hvor få rom har rette vinkler og vegger. Dette gir utfordringer med tanke på arealutnyttelse, møblering og fleksibilitet i rommene. Skolen har en planløsning med mye fellesareal og små undervisningsrom. Dette gjør at skoleanlegget i realiteten har lavere kapasitet enn hva bruttoarealet skulle tilsi, men bidrar også til at skolen må bruke arealene sine langt mer fleksibelt i undervisningen enn hva som er mulig i mer tradisjonelle klasseromsskoler. Skolen har langt flere elever enn den er dimensjonert for, og leiearealer i Elvegata 2 avlaster arealbehovet. Tangen vgs. har lite praksisareal til bygg- og anleggsfag og for lite areal til teorirom og grupperom. Skolen har gode fellesarealer som støtteareal til det generelle læringsarealet. Det er store mangler ift. areal til lærerarbeidsplasser og få møterom. **Bygningsmessige behov:** Behov for permanente lokaler for FBIE og manglende areal til personal m.m. Behov for utvidelse for BA (elementbygg Dalane og erstatning for verksteder i Elvegata 4).	
Tvedestrand vgs.	**Arealanalyse:** Skoleanlegget på Tvedestrand vgs. er nytt og godt egnet til formålet med funksjonelle læringsarealer og personalarealer. Det er gode sammenhenger og oversikt i anlegget. Skolen har noe ledig kapasitet i teori- og grupperom, og det er ledig kapasitet i realfagsrom og praksisrom. Skolen har gode praksisarealer for HO, med de funksjonene det er behov for til tilbudet. Skolen har gode praksisarealer til BA, men med et større areal enn det FEF angir. Det er ledig kapasitet i personalarealene, jf. sammenligning med FEF. Skolen har gode fasiliteter i auditorium og kultursal. Skolen har mye areal og gode fasiliteter i bibliotek, kantine og fellesareal/vestibyle. **Bygningsmessige behov:** Ingen behov. Om elevtallet reduseres bør det undersøkes hvordan ledig kapasitet kan utnyttes.	
Vennesla vgs.	**Arealanalyse:** Vennesla vgs. er egnet til formålet, men har få grupperom og støttearealer ved teorirommene. Skolen har en ny byggfaghall, og planlegger å bygge om i deler av anlegget inneværende skoleår. Denne ombyggingen vil i hovedsak gjelde kontorplasser og en ny renholdssentral, og noe kosmetisk for fellesarealene slik at de blir mer innbydende og funksjonelle for elevene. Vennesla videregående skole har tilstrekkelig areal. Det er noe lite praksisareal for yrkesfagene, spesielt for HO, og skolen har svært få	

	grupperom ift. antall klasser. Renhold har lite areal, og rommene er små og trange. Skolen mangler også vrimleareal der alle elevene kan samles. **Bygningsmessige behov:** Ingen bygningsmessige behov utover planlagte tiltak.	
Vågsbygd vgs.	**Arealanalyse:** Skoleanlegget er lite oversiktlig med lange korridorer og små klasserom til grupper på 30 elever. Skolen har også langt færre teorirom enn det er behov for til dagens tilbud, og det mangler grupperom og støttefunksjoner ved teorirommene. Arealene til MDD er godt egnet til formålet. Skolen har lite egnede rom til lærerarbeidsplasser og generelt lite areal til personalet. Skolen har for liten kapasitet til dagens elev- og klassetall. **Bygningsmessige behov:** Behov for utvidelse for å ivareta vedtatt tilbudsstruktur.	

7 Vurdering av endringer i skole- og tilbudsstruktur

7.1 Målsettinger for skole- og tilbudsstruktur

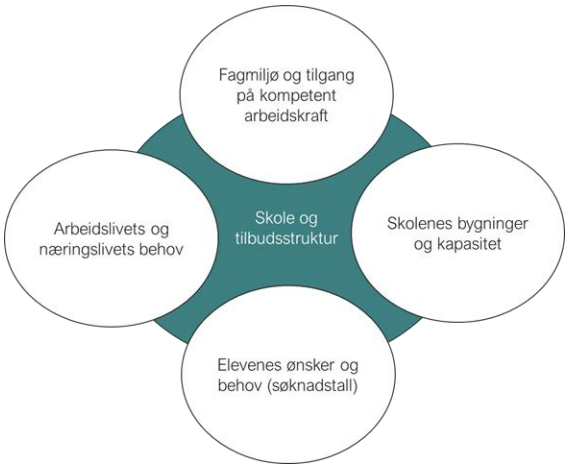

Skole- og tilbudsstrukturen skal underbygge de overordnede fylkeskommunale målsetningene i regionplan Agder 2030. Målsetninger for bærekraft, både faglig, sosialt, økonomisk og miljømessig må være et omsluttende rammeverk.

Videregående opplæring er i første rekke et utdanningstilbud som organiseres ut fra et prinsipp om regional tilgjengelighet. Lokalisering av videregående skoler må være tuftet på hensyn til fagmiljø, elevenes beste og næringslivets og arbeidslivets behov. Opplæringen skal være tilgjengelig for elevene. De store utdanningsprogrammene skal være tilgjengelige i alle deler av fylket, men mange vil måtte påregne noe reisetid.

Fagmiljø

- Fagmiljøene bør være tilstrekkelig store til å kunne utvikle seg over tid og støtte den faglige utviklingen, samt å være attraktive som arbeidsplass og if.t rekruttering. Små fagmiljø med få ansatte er sårbare for svingninger i elevgrunnlag og kan dermed miste kontinuitet i utvikling av fagmiljø og profesjonsfellesskap. Små fagmiljø bør være samlokalisert med tilgrensende fagmiljøer.
- Oppfylling av klasser: Det må søkes å etablere en struktur som legger til rette for oppfylling av klasser og god utnyttelse av lærerressursene.
- Tilbudsstrukturen må tåle en oppskalering de nærmeste år, og en nedskalering i tiden etter det. Hensynet til kvalitet i opplæringen og elevenes beste må ha hovedfokus når endringer i skole- og tilbudsstrukturen vurderes.

Avstander og reisetid. Det er ønskelig at elevene kan bo hjemme på VG1, og at de har en reisevei og reisetid ikke mer enn 60 min hver vei.

Elevenes ønsker og behov: Elevene har rett til å få tilbud på et av sine tre prioriterte utdanningsprogram. Dimensjonering av utdanningsprogram må hensynta elevenes ønsker og behov.

Skolenes bygninger og kapasitet: Skolebyggene setter de ytre fysiske rammene for skole- og tilbudsstrukturen. Skolenes bygninger og kapasitet gir føringer for hvilke tilbud skolene kan tilby, og endringer som fører til utvidelser og ombygginger må være begrunnet i faglige behov. Ut fra et bærekraftperspektiv må utvidelser og endringer i bygg begrunnes i langsiktige behov. Omdisponering eller avhending av bygg må vurderes ved vedvarende ledig kapasitet. Tilbudsstrukturen bør legge til rette for god arealutnyttelse.

Arbeids- og næringsliv: Organisering av videregående opplæringstilbud må støtte opp under behovene i arbeidslivet og næringslivet. Tilgang til læreplasser og behov for fagarbeidere må vektlegges i dimensjoneringen av utdanningsprogrammene.

7.2 Vurdering av forslag til tiltak

Med utgangspunkt i grunnlag presentert i foreliggende rapport og arealanalyse, vurderes konkrete tiltak for hver av skolene. Tiltakene vurderes med hensyn til:

- **Fagmiljø:** Her vektlegges en tilbudsstruktur som kan tåle nedskalering på sikt. Det vil si at fagmiljøene må være såpass store at de kan tåle reduksjon i søkere uten at tilbudet står i fare for nedlegging. Konkret vurderes da antall paralleller på utdanningsprogram og omfang av VG2/VG3-tilbud:
  - Studiespesialiserende bør ha minst 2 paralleller, det ideelle er 4 eller 5 for å kunne tilby en bred vifte programfag på VG2 og VG3.
  - På yrkesfag bør det være ett VG1 og ett VG2-tilbud på de mindre skolene, men helst ikke kun VG1-tilbud uten et VG2-tilbud. Det bør ideelt sett være minimum to VG1-klasser for å skape grunnlag for god oppfylling på en VG2-klasse.
  - På små/smale utdanningsprogram, som HDP, bør fagmiljøene samlokaliseres for å ivareta nødvendig faglig kompetanse og fagmiljø.
- **Tilgjengelighet for elevene/avstander/reisetid:** Her gjøres det en vurdering av om tilgjengeligheten til elevene blir bedre eller dårligere. Dette avhenger selvsagt av hvor elevene bor. Konkret vurderes det hvorvidt skolen/tilbudet har et tilstrekkelig stort elevgrunnlag innenfor en reisetid/lengde som er overkommelig og praktisk mulig for elevene. For noen utdanningsprogram og programområder vil dette være et viktigere argument for lokalisering enn for andre utdanningsprogram.
- **Konsekvenser for ansatte:** Konsekvenser for de ansatte omtales for hvert tiltak. Konkret vurderes da om ansatte kan vente å måtte arbeide på en annen skole eller om det kan risikeres overtallighet. Endringer for de ansatte vil uansett håndteres innenfor fylkeskommunens rutiner.
- **Lokaler/behov for investering/arealbehov:** Her vurderes hvorvidt tiltaket har bygningsmessige konsekvenser. Konkret vurderes om tiltaket øker det totale bygningsarealet, om det utnytter anlegg med god funksjonalitet og tilstand, om det kan forvares i et langsiktig perspektiv.
- **Økonomi:** Her vurderes det overordnet hvorvidt tiltaket har potensiale for økonomisk innsparing eller om det vil øke drifts- og investeringskostnader.

7.2.1 Øst

Tilbudsstruktur 2024/25

Tabell 32 Tilbudsstruktur Øst

Skolenavn	BA	EL	FBIE	HO	HDP	IM	NA	RM	SSR	TIF	ID	KDA	MK	MDD	ST	PÅ	AO GS	HT	Elev-plasser sum	Elevtall 2024/25	Diff elevtall - elevplasser	Opp-fyllings-grad
Risør vgs		30							23	23					150		15	0	**241**	131	**110**	54 %
Tvedestrand vgs	60			130			68				90				180	80		15	**623**	507	**116**	81 %
Sam Eyde vgs	247	75	76	210	31	45		99		315	270		180				60	65	**1673**	1428	**245**	85 %
Arendal vgs									53			90			690	90	30	0	**953**	806	**147**	85 %
Dahlske vgs	45	75		120					98	60				90	300	60		0	**848**	768	**80**	91 %
Lillesand vgs	45			174					30						210	50	15	14	**538**	443	**95**	82 %

Elevtallsutvikling (tekst og tabell fra kap. 3)

Det er ventet nedgang i elevtallet i alle kommunene øst i Agder i perioden frem mot 2040. I antall er reduksjonen størst i Arendal kommune, Lillesand kommune, Birkenes kommune og Risør kommune.

Tabell 33 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i kommunene øst i Agder

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
4201 Risør	16-18 år	237	218	191	192	-45	-19 %
4202 Grimstad	16-18 år	929	1 048	1 001	922	-7	-1 %
4203 Arendal	16-18 år	1 797	1 757	1 599	1 405	-392	-22 %
4211 Gjerstad	16-18 år	89	84	70	65	-24	-27 %
4212 Vegårshei	16-18 år	91	111	99	89	-2	-2 %
4213 Tvedestrand	16-18 år	227	221	196	205	-22	-10 %
4214 Froland	16-18 år	224	274	227	216	-8	-4 %
4215 Lillesand	16-18 år	470	500	427	386	-84	-18 %
4216 Birkenes	16-18 år	244	235	222	191	-53	-22 %
4217 Åmli	16-18 år	50	60	64	53	3	6 %
Øst	**16-18 år**	4358	4508	4096	3724	**-634**	**-15 %**

For skolene i øst vil dette få betydning for dimensjonering av utdanningsprogrammene og antall elever på skolene:

- I de fire kommunene lengt øst, Risør, Gjerstad, Vegårshei, Åmli og Tvedestrand er det ventet at samlet antall 16-18-åringer reduseres med 13 %, 90 personer frem mot 2034 og deretter fortsette å reduseres noe. Dette vil påvirke elevtallet særlig på Tvedestrand og Risør videregående skoler, samt Sam Eyde vgs.
- I Arendal er antallet 16-18-åringer ventet å reduseres med omkring 200 elever frem mot 2034 og ytterligere 200 i årene frem mot 2040. Dette vil påvirke elevtallet på Arendal vgs. og Sam Eyde vgs., samt Tvedestrand vgs.

- I Lillesand og Birkenes er antallet 16-18-åringer ventet å reduseres med ca. 65 personer frem mot 2034, og ytterligere 70 personer frem mot 2040. Dette vil blant annet påvirke elevgrunnlaget til Lillesand vgs.

Skole- og tilbudsstrukturen øst i fylket må tilpasses denne situasjonen, slik at det kan utvikles og opprettholdes stabile fagmiljøer på skolene selv om elevgrunnlaget reduseres.

7.2.1.1 Østre Agder vgs.: Vedtatt struktur fra 24/25 med skolested i Tvedestrand og i Risør

Det ble vedtatt i fylkestinget i desember 2024 at Risør vgs. og Tvedestrand vgs. skal slås sammen til en ny Østre Agder vgs. Det er ventet nedgang i skolenes elevtall og tilbudsstrukturen må legge til rette for å kunne nedskaleres innenfor en forutsigbar ramme. Det vil si at utdanningsprogrammene som tilbys på denne skolen må være robuste nok i størrelse til å tåle et lavere elevtall uten at det går utover den faglige kvaliteten og forutsigbarheten til elever og ansatte.

Strukturtiltak:

- Slå sammen Tvedestrand vgs. og Risør vgs. til en ny Østre Agder vgs.
- Flytte ST fra Risør til Tvedestrand.
- Flytte HO fra Tvedestrand til Risør.
- Flytte en klasse PB fra Tvedestrand til Risør.

Vurderings-punkt	Vurdering
Kvalitet i opplæringen	• Fagmiljøene på hvert av utdanningsprogrammene vil i utgangspunktet ikke endres som følge av flytting. Fagmiljøene vil være av samme størrelse, så sant elevsøkningen ikke endres vesentlig. Unntaket er ST som vil samle alle fagressursene på ett sted. • SSR på Risør vgs. har lavere elevtall enn kravet for å opprettholde klasser, og opprettholdelsen av dette tilbudet er svært usikkert både for elever og ansatte. • Hver av skolestedene får i den nye strukturen et relativt lavt elevtall for videregående skoler. Skolestedene vil være mer sårbare for nedgang i elevtall og endring i søknadsmønstre enn dersom man samlet alt på ett sted. • De større skolene som er sentralt plassert, med høyere elevtall, bredere tilbud og mange valgmuligheter for elevene er gjerne attraktive mht. innsøking. • Det er utfordrende for en skole å drive på to lokasjoner, spesielt med lang avstand mellom lokasjonene. Tvedestrand vgs. ble bygget ny og åpnet i 2020 for å gi et samlet tilbud for de tre skolene de i utgangspunktet var sammenslått av. Skolen har gjennomgått en pedagogisk og faglig utviklingsprosess, og har erfaring med hvor utfordrende det er å utvikle en felles kultur når personalet ikke er samlet på ett sted.
Tilgjengelighet for elevene	• I vedtatt skole- og tilbudsstruktur flyttes HO i sin helhet fra Tvedestrand til Risør, og en klasse PB flyttes fra Tvedestrand til Risør. • Både Risør og Tvedestrand ligger i utkanten av fylket. Geografisk ligger Tvedestrand mer sentralt og har dermed et større elevgrunnlag rundt skolen enn det Risør har. • Etablering av HO på Risør vil gi elever fra østre deler av Arendal lengre reisetid enn 60 min med eksisterende rutetilbud, og det samme gjelder elever fra Åmli – hvor det pr. i dag ikke er et busstilbud som gjør at elevene når frem innen skolestart. • Av elevene på HO på Tvedestrand vgs. inneværende skoleår kommer 33 % (37 elever) fra Arendal. Elevene fra østre del av Arendal vil få mer enn 60 min reisevei til Risør (jf. AKT reiseplanlegger). Det er sannsynlig at elever fra Arendal heller vil søke seg til HO

	på Sam Eyde vgs. enn i Risør på grunn av reisevei, og at antall elever på HO dermed vil reduseres på Østre Agder vgs., samtidig som presset på kapasiteten på Sam Eyde vgs. øker. • Erfaringsmessig søker elevene seg i stor grad til en ønsket skole, i tillegg til prioritert utdanningsprogram. Man kan dermed anta at en del av elevene som ville søkt seg til HO på Tvedestrand nå heller vil søke seg inn på andre tilbud på skolen og at det samlede elevtallet på Tvedestrand dermed ikke går ned tilsvarende nedgangen på HO. • For PB er det 24 elever fra Risør og Gjerstad på Tvedestrand vgs. inneværende skoleår. Det kan antas at PB-klassen som flyttes til Risør vil fylles opp av elever fra nærområdet, og at dette strukturgrepet ikke vil få konsekvenser for elevtallet på Østre Agder vgs. • For ST er det 8 elever på VG1 inneværende skoleår på Risør vgs. som vil måtte ta buss til Tvedestrand. Det er også 10 elever fra Risør som går ST i Tvedestrand. Sammenslåing av ST-tilbudet på Tvedestrand vgs. antas å ikke få negative konsekvenser for elevtallet ved den sammenslåtte skolen.
Konsekvenser for de ansatte	• Sammenslåing av de to skolene vil kunne føre til færre stillinger i ledelse/administrasjon. • Ansatte på utdanningsprogram som flyttes fra Tvedestrand til Risør vil få annen reisevei enn i dag og nytt arbeidssted.
Bygg og kapasitet	• Tvedestrand vgs. har spesialtilpassede funksjonelle praksisarealer for HO. I Risør må praksisarealer etableres i ledige lokaler, på lik linje med andre skoler som ikke har spesialdesignede lokaler for HO. Tidligere RM-kjøkken kan benyttes og det er store rom i anlegget som kan omdisponeres til praksis for HO. Funksjonalitet og sammenheng mellom funksjoner vil trolig ikke bli like god som på Tvedestrand vgs., men alle funksjoner kan dekkes i eksisterende bygg på Risør vgs. ved tilpassing. • Det er ledig kapasitet til PB-klasse på Risør vgs. • For Risør må det undersøkes hvordan skolen kan redusere arealbruken. Det er store TIF-arealer i bygg H. Funksjonene som ligger i disse arealene bør kunne flyttes inn i bygg A slik at bygg H kan selges/leies ut til andre formål. Selv om HO flyttes til Risør, vil det være mye ledig kapasitet i anlegget, og en konsentrering av læringsarealene bør undersøkes. • Endringen vil også gi mye ledig kapasitet på Tvedestrand vgs. Når det blir mye ledig kapasitet på Tvedestrand vgs., må det også der undersøkes hvordan kapasiteten kan utnyttes til andre formål/tjenester. • For bygg og kapasitet vil tiltaket ha som konsekvens at begge skoler går med mye ledig kapasitet.
Økonomi	• Sammenslåing av skolene kan ha potensiale for økonomisk innsparing mtp. ledelse og administrasjon og redusert antall klasser på ST (med bedre oppfylling).
Samlet vurdering	• Sammenslåing av de to videregående skolene Tvedestrand vgs. og Risør vgs., med videre drift på to skolesteder vil gjøre at begge skoleanlegg går med mye ledig kapasitet. • Begge skolesteder vil få relativt lavt elevtall. Dersom tendensen til lav søking til tilbudene i Risør (med unntak av EL og TIF) fortsetter, vil strukturgrepet mest sannsynlig øke presset på kapasiteten på skolene i Arendal, mens elevgrunnlaget for den sammenslåtte skolen blir mindre enn det kunne vært. • Det er ventet at elevtallet i øst vil reduseres og en fortsatt fordeling av elevene på to skolesteder kan bidra til å redusere attraktiviteten og gjøre fagmiljøene sårbare.

7.2.1.2 Østre Agder vgs.: Samle hele tilbudet i Tvedestrand

Det er vedtatt at Risør vgs. og Tvedestrand vgs. skal slås sammen til Østre Agder vgs. med to skolesteder. Som vist ovenfor vil dette gi mye ledig kapasitet i skoleanleggene. Alternativt kan hele tilbudet på skolen samles i Tvedestrand.

Strukturtiltak:

- Samle hele tilbudet i skoleanlegget på Tvedestrand vgs.
- Samle VG2 Treteknikk på Tangen vgs. (omtales under Tangen vgs.)
- Flytte VG2 Anleggsgartner til Sam Eyde vgs. (omtales under Sam Eyde vgs.)
- NA: Samle hele NA tilbudet på en skole – fortrinnsvis Tvedestrand vgs. eller Søgne vgs.
- Flytte ID fra Sam Eyde vgs. til Tvedestrand.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• Fagmiljøene på hvert av utdanningsprogrammene vil ikke endres som følge av at tilbudene samles i Tvedestrand, med unntak av ST. • Elevgrunnlaget i østre del av Agder er relativt lavt, og en samling av hele tilbudet vil gi et større samlet fagmiljø og bedre attraktiviteten ift. rekruttering og innsøking. • Det er få elever på SSR i Risør i dag, men tilbudet kan trolig få flere søkere om det ligger i Tvedestrand, som er tilgjengelig for et større elevgrunnlag. • VG2 Treteknikk er et lite programområde med et elevtall som er lavere enn fylkestingets krav for oppretting av klasser. For å samle fagmiljøet på ett sted, foreslås det at VG2 Treteknikk kun tilbys på Tangen vgs. • Det er utfordrende å fylle plassene på VG2 Anleggsgartner. Dersom tilbudet blir flyttet til Sam Eyde vgs. vil det være tilgjengelig for elever i et langt større område. • For Tvedestrand vgs. vil to paralleller ID gi en større bredde i fagmiljøet på ID, men dette kan gå på bekostning av søkere til ST-tilbudet. • Det er et lite fagmiljø på NA og lav oppfylling i flere av gruppene. En samling av tilbudet på en skole kan bidra til bedre oppfylling av gruppene.
Tilgjengelighet for elevene	• Geografisk ligger Tvedestrand vgs. mer sentralt ift. elevgrunnlaget enn det Risør vgs. gjør. Skolen har i dag elever fra et stort omland som kan komme seg til skolen innen en tilfredsstillende reisetid. • Elever som i dag går på Risør vgs. og bor i Risør vil få lengre skolevei til Tvedestrand. Elever som går på Risør vgs., men bor i andre kommuner i østregionen enn Risør vil ikke få vesentlig lengre skolevei. • Flytting av NA til Søgne vil gi dårligere tilgjengelighet til tilbudet for elevene øst i fylket og vest i fylket. Samling av tilbudet i Tvedestrand vil gi dårligere tilgjengelighet for elevene fra Kristiansands-området og vest i fylket, men det kan tilbys elevheim.
Konsekvenser for de ansatte	• Antall stillinger i ledelse/administrasjon, bibliotek, elevtjeneste, IT-tjeneste og drift vil måtte reduseres ved en sammenslåing. • Ansatte på utdanningsprogram som flyttes vil få annen reisevei enn i dag og nytt arbeidssted. • Ansatte på VG2 Anleggsgartner vil få nytt arbeidssted. Med ny lokasjon er det bedre mulighet for å få en full klasse på tilbudet og et større fagmiljø. • Ansatte på NA kan bli overtallige om tilbudet flyttes til Søgne.

Bygg og kapasitet	• Etablering av SSR, TIF og EL på Tvedestrand vgs. vil kreve tilbygg. Noe kan etableres ved ombygging/omdisponering av verkstedsarealer og teorirom, men det vil være behov for rundt 1500 m² BTA nybygg til TIF og EL. • Skoleanlegget i Risør kan avhendes eller benyttes til andre fylkeskommunale formål. • Flytting av NA til Søgne vgs. vil frigjøre hele praksisarenaen på Holt, samt elevheimen. • Dersom ID flyttes til Tvedestrand vgs., vil det være kapasitet i anlegget pr i dag, mens det vil være behov for noe mer teoriareal til ID dersom hele tilbudet på Østre Agder vgs. samles i Tvedestrand.
Økonomi	• Det er et potensial for økonomisk innsparing i skoledriften ved å samle hele tilbudet i Tvedestrand blant annet mht. ledelse/administrasjon og støttefunksjoner som bibliotek, elevtjeneste, IT-tjeneste og renhold/drift. • Dersom skoleanlegget i Risør kan avhendes/selges vil driftsutgifter til bygg utgå og det er et mulig inntektspotensial i salgsinntekt/leieinntekt. • Det er behov for investering i utvidelse av Tvedestrand vgs. • NA er et svært kostbart utdanningsprogram, både mht. personal og areal- og bygningsdrift. Det vil være gode økonomiske argumenter for å samle NA på en skole, fremfor tre.
Samlet vurdering	Det vurderes at det vil være en fordel for fagmiljøet og elevmiljøet på skolen at hele tilbudet er samlet på ett sted. Ved å samle fagtilbudet i Tvedestrand gir det bedre tilgjengelighet til tilbudene for et større antall elever, noe som vil bidra til å ruste skolen for elevtallsnedgangen som er ventet. Tvedestrand vgs. har et nytt og funksjonelt skoleanlegg som bør utnyttes best mulig. Det vurderes at ID bør fortsette med dagens struktur, forutsatt at det ikke generer store utbygginger på Sam Eyde vgs.

7.2.1.3 Sam Eyde vgs.

Sam Eyde vgs. har robuste fagmiljøer og ligger sentralt ift. et stort elevgrunnlag. Skolen er godt utnyttet kapasitetsmessig.

Strukturtiltak:

- **Idrettsfag**: Sam Eyde vgs. har utfordringer med kapasitet i kroppsøving/idrettsfag, mens det er ledig kapasitet i idrettsanlegget ved Tvedestrand vgs. I vedtatt tilbudsstruktur er det lagt til grunn 2 paralleller ID på Sam Eyde vgs. i stedet for 3 som har vært de siste årene. Fremfor å utvide idrettsarealene på Sam Eyde vgs., kan det vurderes å flytte tilbudet til Tvedestrand vgs.
- **VG2 Anleggsgartner**: Det er utfordrende å få nok søkere til klassen på VG2 Anleggsgartner på Tvedestrand vgs. og tilbudet har inneværende år kun 6 elever. For å øke tilgjengeligheten for flere elever kan det vurderes å flytte VG2 Anleggsgartner til Sam Eyde vgs. Dette vil kreve praksisareal som skolen pr i dag ikke har. Dersom antall BA-klasser reduseres som følge av endringer i arbeidsmarkedet og reduksjon i elevtall, kan en av BA-hallene omdisponeres til praksis anleggsgartner på sikt.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• Sam Eyde har et stort fagmiljø på idrettsfag som også har betydning for fellesfagmiljøet på skolen. Med to paralleller vil fremdeles fagmiljøet være tilstrekkelig. Det vurderes å ikke ha stor betydning for fagmiljø og kvalitet om det er to eller tre paralleller på ID. • For Tvedestrand vgs. vil to paralleller ID gi en større bredde i fagmiljøet på ID. • VG2 Anleggsgartner har færre elever enn ønskelig, og flytting av utdanningsprogrammet til Sam Eyde vgs. vil kunne styrke fagmiljøet slik at det kan tilbys en hel klasse på programområdet.
Tilgjengelighet for elevene	• Sam Eyde vgs. ligger mer sentralt ift. et større elevgrunnlag enn Tvedestrand.
Konsekvenser for de ansatte	• Ansatte på VG2 Anleggsgartner vil få nytt arbeidssted. Med ny lokasjon er det bedre mulighet for å få en full klasse på tilbudet og et større fagmiljø.
Bygg og kapasitet	• Sam Eyde vgs. leier kroppsøvingsarealer i Frolandia og skysser elevene dit. Det er lite garderobekapasitet for skolen i anlegget på Sam Eyde vgs. og det foreligger planer om å øke antall garderober ved ombygging/påbygg. Dette vil det være behov for uavhengig av om skolen har to eller tre paralleller ID. • Det er behov for å øke realfagskapasiteten på skolen med ett rom. • Det vil være behov for å omdisponere verkstedesarealer til VG2 anleggsgartner.
Økonomi	• Behov for investering i garderobeanlegg.
Samlet vurdering	ID: Flytting av en klasse ID fra Sam Eyde vgs. vil frigjøre realfagskapasitet og kroppsøvingskapasitet, slik at utbygging kan unngås. Fagmiljøet på Tvedestrand vgs. vil styrkes, men tilgjengeligheten for mange elever vil bli dårligere. I Tvedestrand kan en klasse ekstra ID konkurrere om elever med ST, som allerede er lite. Det vurderes som en god løsning å flytte VG2 anleggsgartner fra Tvedestrand vgs. til Sam Eyde vgs., men det vil kreve omdisponering av verkstedsarealer.

7.2.1.4 Arendal vgs.

Arendal vgs. har en størrelse og et fagtilbud som kan tåle en nedgang i elevtall. Utfordringen for skolen ligger i KDA-tilbudet som har hatt lavt elevtall og oppfylling av klassene. Skolen er godt utnyttet kapasitetsmessig.

Strukturtiltak

- KDA: Dersom elevsøkningen til KDA blir for lav til å opprette klasser, bør det vurderes å kun tilby KDA på Tangen vgs. Evt. kan det vurderes å flytte KDA til Sam Eyde vgs. for å samlokalisere tilbudet med FBIE og HDP.
- IB: Det er et lavt elevtall på tilbudet, og det bør vurderes om det kun skal være IB-tilbud på KKG.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• KDA: Det er ikke sterke faglige argumenter for å legge ned KDA-tilbudet på Arendal vgs. • IB har lav oppfyllingsgrad i gruppene. Samling av tilbudet på KKG vil kunne styrke øvrige ST-tilbud på Arendal vgs.
Tilgjengelighet for elevene	• Ved flytting av KDA til Tangen vgs. og IB til KGG vil tilgjengeligheten til tilbudene bli vesentlig dårligere for elever fra øst i fylket, men den blir ikke dårligere enn tilgangen for elever fra vest og indre deler av fylket.
Konsekvenser for de ansatte	• Dersom det er for lav etterspørsel etter utdanningsprogrammet til at klasser opprettes, vil antall ansatte måtte reduseres. • Flytting av tilbud kan føre til overtallighet for ansatte.
Bygg og kapasitet	• Flytting av KDA til Tangen vgs., og evt. IB til KKG vil frigi kapasitet i skoleanlegget
Økonomi	• Det er hovedsakelig økonomiske argumenter for å legge ned KDA-tilbudet på Arendal vgs. • IB er et kostnadskrevende tilbud med lav oppfyllingsgrad i klassene og det er også gode økonomiske argumenter for å samle dette tilbudet på KKG.
Samlet vurdering	Det er ikke behov for å gjøre endringer i tilbudet på Arendal vgs., med mindre innsøking til KDA blir for lav til å opprette klasser. Det kan vurderes å samle IB-tilbudet på KGG på sikt.

7.2.1.5 Dahlske vgs.

Dahlske vgs. har et robust fagtilbud og det er ikke store behov for å endre tilbudet. Det er ikke ventet noen betydelig nedgang i elevtallet i Grimstad.

Strukturtiltak

- **BA** har for liten kapasitet i hovedbygget og det er etablert et tømrerverksted i bygg F som ligger et lite stykke fra hovedbygget. Når det skal bygges på Lillesand vgs. kan det vurderes å flytte BA-tilbudet helt eller delvis fra Dahlske til Lillesand. Dette kan gi mulighet for å øke TIF-tilbudet på Dahlske vgs.
- **HO:** Det er lagt til grunn en fordeling av HO mellom Grimstad og Lillesand og det er derfor ikke konkurranse mellom skolene. Det kan vurderes å samle hele tilbudet på en av skolene.
- **MDD:** Det kan vurderes å samle hele MDD-tilbudet på en skole, og nedskalere det totale elevtallet. Evt. kan dans og drama samles på en skole, mens musikkdelen av tilbudet fremdeles tilbys på to skoler.
- **SSR:** Det kan vurderes om tilbudet ikke skal tilbys på både Dahlske og Lillesand, men heller samles på en av skolene.
- **ST:** I den fireårige tilbudsstrukturen er det lagt til grunn to paralleller ST på Lillesand vgs., og fire paralleller ST på Dahlske vgs. Det kan vurderes å samle ST-tilbudet på Dahlske vgs.
- **TIF:** Mulig å øke tilbudet dersom BA flyttes til Lillesand.
- **PB:** Det kan vurderes å samle PB-tilbudet på Dahlske vgs. eller Lillesand vgs.

Vurderingspunkt	
Kvalitet i opplæringen	• BA: Fagmiljøet på BA er tilstrekkelig stort. Dersom tilbudet flyttes til Lillesand vgs. vil ikke lengre Dahlske ha tilbud i alle de tre tekniske yrkesfagene (BA, TIF og EL). Samtidig vil en samling av BA på Lillesand vgs. gi grunnlag for et stort fagmiljø som kan tåle nedskalering på sikt. • HO: HO har et stort fagmiljø på helsearbeiderfag. Det skal etableres et universitetssykehjem i Grimstad, og det vil være formålstjenlig å beholde helsearbeiderfag i Grimstad koblet opp mot dette. Samtidig vil en samling av HO-tilbudet i Lillesand vgs. gi et stort fagmiljø med mulighet for stor bredde i VG2-tilbudet, og det er korte avstander mellom Lillesand og Grimstad. • MDD: Det er et lavt elevtall og små fagmiljø på dans og drama både på Dahlske vgs. og Vågsbygd vgs. Det er faglige argumenter for å slå sammen disse tilbudene for å styrke fagmiljøet på dans og drama. • SSR: En samling av SSR-tilbudet på Lillesand eller Dahlske vil styrke fagmiljøet. • ST: En økning til fem-seks paralleller ST ville gi en større bredde i fagmiljøet og mulighet for en rekke programområder på VG2. Tilbudet på Lillesand vgs. er lite og sårbart for lavere elevtall og innsøking. • PB: PB bør tilbys på færre skoler enn i dag, og en samling av tilbudet på Dahlske vgs. eller Lillesand vgs. kan være en fordel. • TIF: En økning av tilbudet vil kunne styrke fagmiljøet.
Tilgjengelighet for elevene	• BA, HO, SSR, ST, PB: Fordeling av tilbudene mellom skolene (Dahlske og Lillesand) vil gi dårligere tilgjengelighet for elevene ved skolen som ikke har tilbudet. Samtidig er det kort vei mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs., og tilgjengelighet er dermed ikke et vektig argument for å beholde dagens struktur. • MDD: Dersom hele eller deler av MDD-tilbudet blir flyttet til Vågsbygd blir tilgjengeligheten til elever fra østre del av Agder dårligere, men ikke dårligere enn tilgjengeligheten for elever fra vestre eller indre deler av fylket.

Konsekvenser for de ansatte	• HO, BA, SSR, ST, PB: Ansatte kan få endret arbeidssted. • MDD: Dersom MDD blir nedskalert og flyttet til Vågsbygd vgs., vil det bli behov for færre ansatte.
Bygg og kapasitet	• Det legges til grunn av F-bygget skal benyttes permanent. • BA: BA har tilstrekkelig kapasitet når lokalene i bygg F er tilrettelagt for VG2 Tømrer. Det er ikke kapasitet for å øke tilbudet uten nybygg. Dersom tilbudet blir flyttet til Lillesand, vil det frigi kapasitet i hovedbygget, men øke behovet for nybygg på Lillesand vgs. Frigitt kapasitet kan benyttes til å øke TIF-tilbudet. • HO: Det er tilstrekkelig kapasitet i tilbudet i dag. VO-klassene har midlertidig praksisareal i F-bygget. Det er ikke kapasitet i anlegget til å samle hele HO, uten andre omdisponeringer eller ombygginger. • SSR: det er ikke kapasitet i anlegget til å samle tilbudet på SSR på Dahlske vgs. • MDD: Det vil bli ledig kapasitet i lokalene som MDD benytter i dag dersom tilbudet flyttes til Vågsbygd vgs. Leiearealer til dans kan avvikles. • Dersom BA, HO og SSR flyttes til Lillesand vgs., vil det kunne være nok kapasitet i hovedbygget på Dahlske vgs., med mindre ombygginger og bygg H kan frigjøres til andre formål.
Økonomi	• MDD er et ressurskrevende utdanningsprogram, og det er sterke økonomiske argumenter for å redusere tilbudet i fylket. • Strukturtiltak må vurderes sammen med investeringsbehov.
Samlet vurdering	• Det er faglige og økonomiske argumenter for å samle MDD på en skole, og ut fra tilgjengelighet bør dette tilbudet da ligge midt i fylket i Kristiansand-regionen. • Det vurderes at det er faglige argumenter for å samle tilbudet på SSR på Dahlske vgs. eller Lillesand vgs. for å styrke fagmiljø på utdanningsprogrammet. • Det er faglige argumenter både for og imot å samle BA-tilbudet på Lillesand vgs. Det kan vurderes at investeringskostnaden ved dette tiltaket vil være høyere enn nytten. • Det er faglige argumenter for å samle ST-tilbudet på Dahlske vgs. • Det er faglige argumenter for å samle PB-tilbudet på en av skolene. • På HO er det store fagmiljø både på Lillesand vgs. og Dahlske vgs. i dag, med en god arbeidsfordeling mellom skolene. Det er dermed ikke sterke faglige argumenter for å endre strukturen. Dersom ST skal samles på Dahlske vgs., vil det være behov for å frigjøre kapasitet og HO bør da samles på Lillesand vgs.

7.2.1.6 Lillesand vgs.

Lillesand vgs. venter reduksjon i elevgrunnlaget, samt at det er behov for bygningsmessige tiltak og nybygg på skolen. Dette gir grunn til å vurdere tilbudsstrukturen, og da særlig i sammenheng med tilbudet på Dahlske vgs. Samtidig ligger Lillesand vgs. i randsonen til Kristiansand og kan være en avlastning for kapasitetsutfordringer i det området.

Strukturtiltak

- **BA**: BA holder til i leide lokaler og det er behov for nybygg til dette tilbudet. Når det skal bygges på Lillesand vgs. kan det vurderes å flytte BA-tilbudet helt eller delvis fra Dahlske til Lillesand.
- **HO:** Det er lagt til grunn en fordeling på HO mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs., og det er derfor ikke konkurranse mellom skolene. Det kan vurderes å samle hele tilbudet på Dahlske vgs. eller Lillesand vgs.
- **SSR:** Det kan vurderes om tilbudet ikke skal tilbys på både Dahlske og Lillesand, men heller samles på en av skolene.
- **ST:** I den fireårige tilbudsstrukturen er det lagt til grunn to paralleller ST på Lillesand vgs., og fire paralleller ST på Dahlske vgs. Når elevtallet er ventet å reduseres på Lillesand vgs., kan det vurderes å samle ST-tilbudet på Dahlske vgs.
- **PB:** Det kan vurderes å samle PB-tilbudet på Dahlske vgs. eller Lillesand vgs.

Vurderingspunkt	
Kvalitet i opplæringen	• BA: En samling av BA-tilbudet på de to skolene (Dahlske vgs. og Lillesand vgs.) vil gi et stort fagmiljø på Lillesand vgs., med mulighet for en større bredde i VG2-tilbudet. Koblingen mot de andre tekniske yrkesfagene (TIF og EL) blir dårligere enn det er i dag når alle fagene er samlet på Dahlske vgs. • HO: Fagmiljøet på HO er stort, og skolen har et bredt programområdetilbudet. Det er ikke tunge faglige argumenter for å endre på strukturen på HO. • SSR: En samling av SSR-tilbudet på Lillesand og Dahlske vil styrke fagmiljøet. • ST: To paralleller ST gir ikke grunnlag for et bredt VG2 og VG3-tilbud på ST. Dersom elevtallet reduseres vil ST-tilbudet være sårbart for lav innsøking og lav oppfyllingsgrad i gruppene. En økning til fem-seks paralleller ST på Dahlske vgs. ville gi en større bredde i fagmiljøet og mulighet for en rekke programområder på VG2, men vil svekke Lillesand vgs. • PB: PB bør tilbys på færre skoler enn i dag, og en samling av tilbudet på Dahlske vgs. eller Lillesand vgs. kan være en fordel.
Tilgjengelighet for elevene	• BA: Det er kort vei mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs., men tilgjengeligheten vil bli dårligere enn den er i dag for en del elever om tilbudet skulle samles på en av skolene. Om tilbudet samles på Lillesand vgs., vil likevel elever fra Grimstad ha god tilgjengelighet til tilbud både på Sam Eyde vgs. og Lillesand vgs. • HO: Det er kort vei mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs., og tilgjengeligheten til tilbudene for elevene vil være samme som det er på de ulike programområdene i dag om flere tilbud skulle bli samlet på en skole. • SSR: Samling av SSR-tilbudet på en av skolene (Dahlske eller Lillesand) vil gi dårligere tilgjengelighet for elevene ved skolen som ikke har tilbudet. Samtidig er det kort vei mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs., og tilgjengelighet er dermed ikke et viktig argument for å beholde dagens struktur. • ST: Samling av ST-tilbudet på Dahlske vgs. vil gi dårligere tilgjengelighet for elevene fra Lillesand og Birkenes. Samtidig er det kort vei mellom Dahlske vgs.

	og Lillesand vgs., og tilgjengelighet er dermed ikke et viktig argument for å beholde dagens struktur.
Konsekvenser for de ansatte	• HO, BA, SSR, ST, PB: Ansatte kan få endret arbeidssted.
Bygg og kapasitet	• Det er behov for nye lokaler til HT. Det bør vurderes om 1.etg. i bygg G, E og F kan bygges om til HT. • BA har behov for nye lokaler. • Det er behov for å utbedre ansattarealer og læringsarealer ift. dagslys, utsyn, takhøyde etc. • Omfang av nybygg og ombygging er avhengig av tilbudsstrukturen og hvor mye av eksisterende anlegg som videreføres. Det er for mange usikkerheter til å anslå et areal.
Økonomi	• Endringene i tilbudsstrukturen har ikke noen særlig potensiale for innsparing på driftsøkonomien da omfang av tilbudene blir omtrent det samme. • Omfang av nybygg på Lillesand vgs. vil være avgjørende for hvor stor investering som må gjøres.
Samlet vurdering	• Det vurderes at det er faglige argumenter for å samle tilbudet på SSR for å styrke fagmiljø og elevmiljø på utdanningsprogrammet. • Det er faglige argumenter både for og imot å samle BA-tilbudet på Lillesand vgs. Det kan vurderes at investeringskostnaden ved dette tiltaket vil være høyere enn nytten. • Det er faglige argumenter for å samle ST-tilbudet på Dahlske vgs. • Det er faglige argumenter for å samle PB-tilbudet på en av skolene. • På HO er det store fagmiljø både på Lillesand vgs. og Dahlske vgs. i dag, med en god arbeidsfordeling mellom skolene. Det er dermed ikke sterke faglige argumenter for å endre strukturen. Dersom ST skal samles på Dahlske vgs., vil det være behov for å frigjøre kapasitet og HO bør da samles på Lillesand vgs. • Samlet må tilbudene fordeles mellom skolene slik at kapasitet og fagmiljø utnyttes for best kvalitet i opplæringen for elevene, samtidig som investeringskostnadene ikke blir høyere enn nødvendig.

7.2.1.7 Samlet vurdering for Dahlske vgs. og Lillesand vgs.

Tilbudsstrukturen på Dahlske vgs. og Lillesand vgs. må sees i sammenheng for å kunne utnytte kapasiteten i anleggene godt. Det vil være en fordel for Dahlske vgs. om skolens tilbud kan samles i hovedbygget, og driften i F-bygget kan avvikles.

Det er gode faglige argumenter for å samle ST-tilbudet på Dahlske vgs. Nedgang i elevtall vil gjøre tilbudet i Lillesand sårbart. Dersom andre tilbud flyttes til Lillesand vgs. er det kapasitet på Dahlske vgs. til denne endringen. Faglig kan det argumenteres for å samle hele HO og etablere et stort fagmiljø på HO på Lillesand vgs. For HO kan det også argumenteres mot dette, da det i Grimstad er et fagmiljø utover vgs., med fagskole og planlagt universitetssykehjem. Avstanden mellom Lillesand og Grimstad er såpass liten at dette ikke har avgjørende betydning.

SSR bør tilbys på kun en av skolene for å styrke fagmiljø på tilbudet, og det vil styrke Lillesand vgs. å samle tilbudet på denne skolen.

Det er argumenter for å samle BA-tilbudet i Lillesand, hvor det uansett må bygges ut for tilbudet. Ved flytting av BA vil det frigjøre verkstedsarealer på Dahlske vgs. som kan omdisponeres til TIF, evt. også med ombygging for flere teorirom og grupperom på Dahlske vgs. Det er behov for å øke TIF-kapasiteten i fylket.

7.2.2 Kristiansandsområdet

Tilbudsstruktur

Tabell 34 Tilbudsstruktur Kristiansandsområdet

Skolenavn	BA	EL	FBIE	HO	HDP	IM	NA	RM	SSR	TIF	ID	KDA	MK	MDD	ST	PÅ	AO GS	HT	Elev-plasser sum	Elevtall 2024/25	Diff elevtall - elevplasser	Opp-fyllings-grad
KKG				150					115		360				1050	30		25	**1730**	1595	**135**	92 %
Vennesla vgs	45	30		105					30	83					180	30		11	**514**	402	**112**	78 %
Kvadraturen vgs		212		335						165	180					170		25	**1087**	988	**99**	91 %
Tangen vgs	305		150			90		113				195	105		300	50	30	0	**1338**	1260	**78**	94 %
Vågsbygd vgs														210	315	60	45		**630**	567	**63**	90 %
Søgne vgs	51			120			75			75	30					15	30	17	**413**	336	**77**	81 %

Det ble vedtatt endringer i den fireårige tilbudsstrukturen av fylkestinget i desember 2024. I det følgende legges vedtatt tilbudsstruktur til grunn og det gjøres vurderinger av behov ift. til dette.

Elevtallsutvikling (tekst og tabell fra kap. 3)

I Kristiansand og Vennesla er det samlet ventet en økning i antall 16-18-åringer frem mot 2034 på omkring 230 personer. I perioden fra 2034 til 2040 er det ventet reduksjon i antallet 16-18-åringer med omkring 170 elever i forhold til 2024. Reduksjonen i antall 16-18-åringer fra 2034-2040 er ventet å være 400 personer.

Tabell 35 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i Kristiansand og Vennesla

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
4204 Kristiansand	16-18 år	4 358	4 828	4 629	4 288	-70	-2 %
4223 Vennesla	16-18 år	617	641	578	515	-102	-17 %
Kristiansand	**16-18 år**	**4975**	**5469**	**5207**	**4803**	**-172**	**-3 %**

For skolene i Kristiansand og Vennesla vil dette få betydning ved at det vil være behov for flere elevplasser de nærmeste årene, men at skole- og tilbudsstrukturen må tåle en reduksjon i tilbudet i perioden etter 2034.

7.2.2.1 KKG

I vedtatt tilbudsstruktur flyttes HO fra KKG til Vågsbygd vgs.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• Vurdert i politisk sak desember 2024.
Tilgjengelighet for elevene	• Det er god tilgjengelighet for elevene selv om HO-tilbudet flyttes fra KKG til Vågsbygd.
Konsekvenser for de ansatte	• Vurdert i politisk sak desember 2024.
Bygg og kapasitet	• Det endrede tilbudet gjør at skoleanlegget er bedre tilpasset tilbudet kapasitetsmessig. Arealer som HO benytter, vil kunne omdisponeres til ST og SSR. Det er behov for noe ombygging for å bedre funksjonalitet og øke tilgang på støttefunksjoner og grupperom, men trolig ikke utvidelse (avhenger av konkret løsning).
Økonomi	• Vedtatte endringer gir lavere investeringskostnader på KGG, men høyere på Vågsbygd vgs.
Samlet vurdering	Det vurderes at endringen som ble vedtatt i den fireårige tilbudsstrukturen vil gjøre elevtallet på KKG bedre tilpasset anleggets kapasitet.

7.2.2.2 Kvadraturen vgs.

Det foreslås ikke store endringer i tilbudet på Kvadraturen vgs. Skolen har arealer i Elvegata 4 som må finnes en løsning på lang sikt.

7.2.2.3 Tangen vgs.

Det foreslås ikke store endringer i tilbudet på Tangen vgs. Skolen har et stort leieareal i Elvegata 2 og arealer i Elvegata 4 som må løses permanent.

Strukturtiltak:

- **VG2 Treteknikk:** Kun tilby VG2 Treteknikk på Tangen vgs. som et fylkesdekkende tilbud. Tiltaket er vurdert under Tvedestrand vgs. Tangen vgs. vil ha kapasitet i verkstedene til en klasse ekstra om det skulle bli søkergrunnlag for å opprette en klasse til.
- **KDA:** Evt. fylkesdekkende tilbud dersom søknadstallene blir for lave til å opprette klasse på Arendal vgs. Se vurdering under Arendal vgs. I det tilfellet vil det ikke være behov for å øke antallet klasser på Tangen.

7.2.2.4 Vågsbygd vgs.

Vedtatt tilbudsstruktur innebærer store endringer for Vågsbygd vgs., og det vil bli behov for å utvide skolen.

Strukturtiltak:

- **MDD:** Det kan vurderes å samle hele MDD-tilbudet på en skole, og nedskalere det totale elevtallet. Evt. kan dans og drama samles på en skole, men musikkdelen av tilbudet fremdeles tilbys på to skoler.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• HO: Vurdert i politisk sak desember 2024. • MDD: Det er lavt elevtall og små fagmiljø på dans og drama både på Dahlske vgs. og Vågsbygd vgs. Det er faglige argumenter for å slå sammen disse tilbudene for å styrke fagmiljøet og elevmiljø på dans og drama.
Tilgjengelighet for elevene	• Det er god tilgjengelighet for elevene selv om HO-tilbudet flyttes fra KKG til Vågsbygd. • MDD: Dersom hele eller deler av MDD-tilbudet blir flyttet til Vågsbygd blir tilgjengeligheten til elever fra østre del av Agder dårligere, men ikke dårligere enn tilgjengeligheten for elever fra vestre eller indre deler av fylket.
Konsekvenser for de ansatte	• Vurdert i politisk sak desember 2024.
Bygg og kapasitet	• Vågsbygd vgs. har kapasitetsutfordringer i dag. Ny tilbudsstruktur vil endre behovet noe. Jf. FEF-arealvurdering mangler skolen ca. 4500 m² BTA for å ivareta behovet. Det kan være argumenter for å øke kapasiteten noe ift. dette, for å unngå utvidelser på KKG. • Samling av MDD til et fylkesdekkende tilbud vil ifølge FEF-modellen ikke øke kapasitetsbehovet i praksisarealer, men arealene vil måtte ha en høyere utnyttelsesgrad enn i dag.
Økonomi	• MDD er et ressurskrevende utdanningsprogram, og det er sterke økonomiske argumenter for å redusere tilbudet i fylket.
Samlet vurdering	Det er sterke økonomiske argumenter for å gjøre MDD til et fylkesdekkende tilbud, og plasseringen bør da være sentralt i fylket for å gi mest mulig likeverdig tilgang for elever fra øst, vest og indre del av fylket. Når endringen ikke utløser store utbyggingsbehov, men gir en bedre utnyttelse av funksjonelle lokaler, er dette et tiltak som kan anbefales ut fra en økonomisk argumentasjon. Faglig er det sterkest argumenter for å samle dans og drama som har et lavt elevtall på begge skoler i dag, mens det kan argumenteres for å fortsette med musikk på begge skoler.

7.2.2.5 Søgne vgs.

I vedtatt tilbudsstruktur etableres ID på Søgne vgs. med en klasse pr. nivå. Påbygg økes til to klasser. VG2 Hudpleie øker med en klasse på VG2 og en klasse på VG3.

Strukturtiltak:

- NA: Samle hele NA tilbudet på en skole – fortrinnsvis Tvedestrand vgs. eller Søgne vgs.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• Vurdert i politisk sak desember 2024. • Det er et lite fagmiljø på NA og lav oppfylling i flere av gruppene. En samling av tilbudet på en skole kan bidra til bedre oppfylling av gruppene.
Tilgjengelighet for elevene	• Samling av NA på Søgne vil gi dårligere tilgjengelighet til tilbudet for elevene øst i fylket og vest i fylket. Samling av tilbudet i Tvedestrand vil gi dårligere tilgjengelighet for elevene fra Kristiansands-området og vest i fylket, men det kan tilbys elevheim.
Konsekvenser for de ansatte	• Samling av NA vil gi overtallighet.
Bygg og kapasitet	• Det er behov for å etablere permanente lokaler for HT som i dag er på Søgnetunet, i uhensiktsmessige lokaler. • VG2 Hudpleie øker med en klasse på VG2 og en klasse på VG3. Dette gir behov for økte praksisarealer for hudpleie VG2 og VG3, som i dag deler ett verksted. • Praksisarenaen på Søgnetunet har kapasitet til et økt elevtall på NA. Om NA flyttes til Tvedestrand vgs., vil praksisarenaen på Søgnetunet kunne frigis til andre formål eller avhendes.
Økonomi	• NA er et svært kostbart utdanningsprogram, både mht. personal og areal- og bygningsdrift. Det vil være gode økonomiske argumenter for å samle NA på en skole, fremfor tre.
Samlet vurdering	Det er gode faglige og økonomiske argumenter for å samle NA-tilbudet på en skole.

7.2.2.6 Vennesla vgs.

Det er ikke foreslått endringer i tilbudsstrukturen på Vennesla vgs., foruten at VG2 Transpost og logistikk kan øke med en klasse fra Setesdal vgs. Dette vil gi bedre utnyttelse av praksisarealene.

7.2.3 Vest

Tilbudsstruktur

Tabell 36 tilbudsstruktur vest

Skolenavn	BA	EL	FBIE	HO	HDP	IM	NA	RM	SSR	TIF	ID	KDA	MK	MDD	ST	PÅ	AO GS	HT	Elev-plasser sum	Elevtall 2024/25	Diff elevtall - elevplasser	Opp-fyllings-grad
Mandal vgs	60	95	15	96				23	30	135	90				330	60	45	22	**1001**	868	**133**	87 %
Eilert Sundt vgs Farsund		30	45			30				75					180	50		8	**418**	404	**14**	97 %
Eilert Sundt vgs Lyngdal	63			107						22					40		30	0	**262**	196	**66**	75 %
Flekkefjord vgs Flekkefjord	15	52					30			75					240	60		12	**484**	373	**111**	77 %
Flekkefjord vgs Kvinesdal				104				23	23								30	0	**180**	135	**45**	75 %
Sirdal vgs											90							0	**90**	82	**8**	91 %

Elevtallsutvikling (tekst og tabell fra kap. 3)

Det er ventet nedgang i antall 16-18-åringer i alle kommunene vest i Agder i perioden frem mot 2040. I antall er reduksjonen størst i Lindesnes kommune, Farsund kommune, Lyngdal kommune og Flekkefjord kommune. I Kvinesdal kommune og Sirdal kommune er antall 16-18-åringer ventet å være økende de første årene, og deretter reduseres til noe under dagens nivå.

Tabell 37 Befolkningsutvikling 16-18-åringer i kommunene i Vest.

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring i antall 16-18-åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
4205 Lindesnes	16-18 år	1 001	920	854	766	-235	-23 %
4206 Farsund	16-18 år	424	373	349	312	-112	-26 %
4207 Flekkefjord	16-18 år	374	367	313	313	-61	-16 %
4225 Lyngdal	16-18 år	492	450	452	393	-99	-20 %
4227 Kvinesdal	16-18 år	214	259	230	206	-8	-4 %
4228 Sirdal	16-18 år	67	83	65	61	-6	-9 %
Vest	**16-18 år**	**2572**	**2452**	**2263**	**2051**	**-521**	**-20 %**

For skolene vest i fylket vil dette få betydning for dimensjonering av utdanningsprogrammene og antall elever på skolene:

- I Flekkefjord og Kvinesdal er antall 16-18-åringer samlet antatt å reduseres med omkring 45 personer frem mot 2034 og reduseres noe også etter dette. Dette vil påvirke elevgrunnlaget for Flekkefjord vgs.
- I Lyngdal og Farsund er antall 16-18-åringer ventet å reduseres med 115 personer frem mot 2034, og ytterligere 100 personer mot 2040. Dette vil påvirke elevtallet på Eilert Sundt vgs., samt Byremo vgs.
- I Lindesnes er antall 16-18-åringer ventet å reduseres med ca. 150 personer frem mot 2034 og ytterligere 80 personer frem mot 2040. Dette vil påvirke elevgrunnlaget på Mandal vgs.
- I Sirdal er antall 16-18-åringer ventet å være stabilt, med en liten økning nærmeste år. Elevtallet på denne skolen er ikke like avhengig av utvikling i folketallet, siden mange elever er tilreisende.

7.2.3.1 Mandal vgs.

Det er ikke store endringer for Mandal vgs. i vedtatte tilbudsstruktur. Skolen har gode lokaler til tilbudet. HO har behov for å etablere praksisarealer for VG2 BUA når brakkebygg saneres.

Når elevtallet på skolen er ventet å reduseres den neste ti-årsperioden, er det behov for å sikre at tilbudsstrukturen er rustet for nedgangen. FBIE, RM og SSR har alle små tilbud på Mandal vgs.

Strukturtiltak

- **FBIE:** Avvikle FBIE på Mandal vgs.
- **RM:** Det er lavt elevtall på RM både på Flekkefjord vgs. og Mandal vgs. Det kan vurderes å legge ned tilbudet på en av disse skolene og ha RM som et regionalt tilbud for vest på enten Mandal vgs. eller Flekkefjord vgs.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• Skolen har tilstrekkelig store fagmiljøer og antall klasser på de fleste utdanningsprogram. • FBIE: Unntaket er FBIE, hvor skolen kun har VG1-tilbud og kun en klasse. Det er lav oppfylling på dette tilbudet, og fagmiljøet blir sårbart for lav innsøking. • RM: Det er utfordrende å fylle opp klassene på VG2 både på Flekkefjord vgs. og på Mandal vgs. Få klasser og lav innsøking gjør tilbudet sårbart.
Tilgjengelighet for elevene	• FBIE: Tilgjengeligheten for elevene i Mandal blir dårligere, men det vil fremdeles være tilgang til tilbudet på Tangen vgs. og på Eilert Sundt vgs. • RM: Tilgjengeligheten til elevene blir langt dårligere dersom et av tilbudene legges ned. Det er lang reisevei fra Flekkefjord og Kvinesdal til Mandal.
Konsekvenser for de ansatte	• Dersom FBIE-tilbudet legges uten at antall klasser øke på Tangen eller Eilert Sundt vgs., kan det bli overtallige ansatte.
Bygg og kapasitet	• Lokalene som FBIE benytter i dag vil kunne omdisponeres til andre formål. • RM: Mandal vgs. har gode lokaler til RM, mens det er behov for rehabilitering eller nybygg for RM på Flekkefjord vgs., dette er et argument for å utnytte funksjonell kapasitet fremfor å bygge nytt for et lite tilbud på Flekkefjord vgs.
Økonomi	• Økonomisk vil det være effektivt å videreføre bruken av RM-kjøkkenet på Mandal fremfor å investere i et nytt RM-kjøkken på Flekkefjord vgs.
Samlet vurdering	Det er økonomiske og faglige argumenter for å samle RM-tilbudet på Mandal vgs., men tilgjengelighetsargumenter for å samle RM-tilbudet på Flekkefjord vgs. Økonomisk vil det være rasjonelt å benytte gode RM-lokaler på Mandal vgs. fremfor å bygge nye på Flekkefjord, når etterspørselen etter tilbudet fra elevene er såpass liten.

7.2.3.2 Eilert Sundt vgs. Farsund og Lyngdal

Det er ikke vedtatt store endringer for Eilert Sundt vgs. i ny tilbudsstruktur. Skolen har de arealer og funksjoner den trenger. Skolen har flere utdanningsprogram med få klasser, slik som IM og EL. Men tilbudet er godt tilpasset etterspørselen i nærområdet.

Strukturtiltak:

- Avvikle BA på Flekkefjord vgs. Flekkefjord og ha tilbudet på Eilert Sundt.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• BA: en klasse ekstra VG1 BA ville gi bedre grunnlag for oppfylling av VG2-tilbudene på skolen og styrke fagmiljøet. Når elevtallet i regionen reduseres, kan strukturendringen bidra til opprettholdelse av fagmiljøet på BA.
Tilgjengelighet for elevene	• BA: Elevene på BA fra Flekkefjord og Kvinesdal vil få dårligere tilgjengelighet på VG1, men samme som i dag på VG2.
Konsekvenser for de ansatte	• Ansatte på Flekkefjord vgs. vil kunne få nytt arbeidssted.
Bygg og kapasitet	• En klasse ekstra VG1 vil ikke utløse behov for en ekstra bygghall, men kan generere noe mer behov for garderobekapasitet og lagerareal.
Økonomi	• Flytting av BA fra Flekkefjord vgs. til Eilert Sundt vgs. Lyngdal vil gjøre at man unngår investering i BA-arealer på Flekkefjord vgs.
Samlet vurdering	Det vurderes at det er gode faglige argumenter for å samle BA-tilbudet for de vestre delene av fylket på Eilert Sundt vgs. Lyngdal.

7.2.3.3 Flekkefjord vgs. Flekkefjord og Kvinesdal

Flekkefjord vgs. er delt på to skolesteder og det er behov for nybygg på skoleanlegget i Kvinesdal. Det er også behov for utbedringer i flere deler av bygningsmassen på skoleanlegget i Flekkefjord både ift. tilstand og struktur.

Strukturtiltak:

- Samle hele tilbudet på ett skolested (Flekkefjord).
- **BA:** Legge ned BA-tilbudet på Flekkefjord vgs. og ha BA-tilbudet i Lyngdal som regionalt tilbud for vestre del av fylket. Alternativt øke tilbudet med et VG2-tilbud i Flekkefjord.
- **RM:** Det er et lavt elevtall på RM både på Flekkefjord vgs. og Mandal vgs. Det kan vurderes å legge ned tilbudet på en av disse skolene og ha RM som et regionalt tilbud for vest på enten Mandal vgs. eller Flekkefjord vgs.
- **NA:** Samle hele NA-tilbudet på en skole. Evt. kjøpe plasser til blått naturbruk i Rogaland.

Vurderingspunkt	
Kvalitet i opplæringen	• En reduksjon i tilbudet på Flekkefjord vgs. vil gjøre at skolen får et elevtall som er godt tilpasset elevgrunnlaget, med gode forutsetninger for å fylle opp gruppene. • Det er få elever og ansatte i Kvinesdal. Utdanningsprogrammene og fagmiljøene vil ikke bli større av å samles på ett skolested, men det faglige miljøet for de ansatte og elevene totalt sett blir større.

	• BA: Det er utfordrende for fagmiljøet å kun ha en klasse VG1, og ikke et VG2-tilbud. For BA bør man derfor enten øke tilbudet med et VG2-tilbud, eller flytte tilbudet i sin helhet til Eilert Sundt vgs. Lyngdal. • RM: RM har et lite tilbud på Flekkefjord vgs. og på Mandal vgs. En samling av tilbudet på en av skolene kan bidra til å styrke fagmiljøet og gi bedre utnyttelse av praksisarealene, fremfor å fortsette med tilbudet på begge skolene. • NA: Tilbudet har kun to klasser, som ikke er lokalisert til hovedskolen. Dette gir et lite fagmiljø og elevmiljø. Det er få læreplasser til tilbudet.
Tilgjengelighet for elevene	• Skolested Kvinesdal har et lavt elevtall med 136 elever inneværende skoleår. Av disse er 40 % fra Kvinesdal og 37 % fra Flekkefjord, mens resten av elevene er fra Lund i Rogaland (8 %), Lyngdal (5 %), Farsund (7 %) og andre (4 %). En flytting av tilbudene fra Kvinesdal til Flekkefjord vil gi lengre reisevei for elevene som kommer fra Kvinesdal, men det er allerede mange elever som har denne reiseveien i dag, og avstand vurderes derfor ikke som en utfordring. • BA: Tilgjengeligheten for elevene lengst vest i fylket blir dårligere enn i dag, mens tilbudet på Eilert Sundt vgs. Lyngdal kan styrkes. Det samme gjelder BA på Byremo vgs., hvor det er en del elever fra Kvinesdal inneværende skoleår. • RM: Dersom tilbudet kun tilbys på Mandal vgs. blir det mer enn 60 min reisevei for elevene fra Flekkefjord og Kvinesdal. RM er ikke definert som et av de fem store utdanningsprogrammene som skal tilbys i alle deler av fylket, så det kan dermed argumenteres for en samling av tilbudet på Mandal vgs. Inneværende skoleår er det flere elever fra Lyngdal og Farsund på RM i Kvinesdal, samt elever fra Rogaland. • NA: Blått naturbruk er et fylkesdekkende tilbud, men 67 % av elevene på tilbudet kommer fra Flekkefjord. En flytting av tilbudet, evt. kjøp av plasser i andre fylker vil gi elevene langt dårlige tilgang til utdanningsprogrammet.
Konsekvenser for de ansatte	• Samling på ett skolested kan gjøre driften av skolen enklere, og ansatte vil ikke trenge å pendle mellom de to skolestedene. • Noen ansatte vil få nytt arbeidssted. • Dersom RM, NA og BA avvikles på Flekkefjord vgs. vil det trolig bli overtallige ansatte.
Bygg og kapasitet	• Skoleanlegget i Kvinesdal har både bygningsmessige og funksjonelle utfordringer, samt at det er behov for å erstatte midlertidige bygg med permanente løsninger. Det anbefales ikke å bygge et nytt skoleanlegg for et såpass lavt elevtall som det Kvinesdal har i dag. Med redusert elevtall vest i fylket er det sannsynlig at elevtallet på skolen vil reduseres ytterligere. I et langsiktig perspektiv er det derfor å anbefale å prioritere investeringsmidlene på utbygging og rehabilitering i en samlet Flekkefjord vgs. i Flekkefjord. • Det er behov for utbedringer i flere deler av bygningsmassen på skoleanlegget i Flekkefjord både ift. tilstand og struktur. • Om BA flyttes til Eilert Sundt vgs. Lyngdal, vil behovet for nybygg for BA falle bort og verkstedkapasiteten i Lyngdal vil utnyttes bedre. • Dersom RM flyttes til Mandal vgs. til behovet for arealer til dette utdanningsprogrammet også falle bort og praksisarealene på Mandal vgs. kan få en høyere utnyttelse. • Det vil være behov for å utvide arealet i Flekkefjord, både til HO, SSR, fellesfunksjoner og personalarealer. Det er vanskelig å anslå omfang siden utvidelser av eksisterende anlegg gjerne genererer mer areal enn FEF-

	modellen angir, men utvidelsesbehovet vil trolig ligge rundt 2000 m² BTA, jf. en overordnet vurdering mot FEF. Ombygging av eksisterende arealer vil påvirke arealbehovet. • Det er behov for permanente lokaler til NA. Disse er ikke lokalisert ved hovedskolen.
Økonomi	• NA er et ressurskrevende utdanningsprogram, og det er behov for investering i lokaler på Flekkefjord vgs. Ut fra økonomisk argumentasjon må det vurderes om Agder fylkeskommune skal ha dette tilbudet, og om det dermed er rett å investere i lokaler. • Strukturendringene vil kunne bidra til reduserte investeringsbehov i bygg som er bedre tilpasset elevtallsutvikling og størrelse på utdanningsprogram. • Innsparing på drift ved å samle skolen på ett skolested.
Samlet vurdering	Det vurderes at det er gode faglige argumenter for å samle skolen på ett sted, og at de bør være i Flekkefjord. Det vurderes også at det er gode faglige og økonomiske argumenter for å flytte BA til Eilert Sund vgs. Lyngdal. Flytting av RM til Mandal vgs. vil gi en langt dårligere tilgjengelighet for elevene, men det kan forsvares da flere av elevene kommer fra lengre sør i vestregionen. Samling av NA-tilbudet ett sted i fylket har hovedsakelig økonomiske argumenter, men også ift. fagmiljø og elevmiljø. For blått naturbruk kan det være aktuelt å kjøpe plasser i Rogaland, fremfor å investere i bygg på Flekkefjord vgs. Investeringen vil være stor ift. elevtall.

7.2.3.4 Sirdal vgs.

Sirdal vgs. har et tilbud med søkere fra hele landet. Skolen har de funksjoner og arealer den trenger, og det er ikke vurdert endringer i tilbudsstrukturen på skolen.

7.2.4 Indre Agder

Tilbudsstruktur

Tabell 38 Tilbudsstruktur Indre Agder

Skolenavn	BA	EL	FBIE	HO	HDP	IM	NA	RM	SSR	TIF	ID	KDA	MK	MDD	ST	PÅ	AO GS	HT	Elev-plasser sum	Elevtall 2024/25	Diff elevtall - elevplasser	Opp-fyllings-grad
Byremo vgs	60	30		30						45						30			**195**	176	**19**	90 %
Setesdal vgs Hornnes	15			38						22					150	30		9	**264**	153	**111**	58 %
Setesdal vgs Hovden															90			0	**90**	68	**22**	76 %
Setesdal vgs Valle					30													0	**30**	24	**6**	80 %

Elevtallsutvikling (tekst og tabell fra kap. 3)

I kommunene i Indre Agder er det ikke ventet store endringer i antall personer 16-18 år. Det er ventet en økning de første årene, før antallet 16-18-åringer reduseres til noe under dagens nivå.

Tabell 39 Befolkningsutvikling 16-18 åringer i kommunene i Indre Agder

Kommune	År	2024	2029	2034	2040	Endring	Nedgang
4218 Iveland	16-18 år	52	67	59	56	4	8 %
4219 Evje og Hornnes	16-18 år	161	193	152	146	-15	-9 %
4220 Bygland	16-18 år	37	45	51	37	0	0 %
4221 Valle	16-18 år	45	31	35	46	1	2 %
4222 Bykle	16-18 år	30	41	40	41	11	37 %
4224 Åseral	16-18 år	32	37	30	29	-3	-9 %
4226 Hægebostad	16-18 år	68	71	80	57	-11	-16 %
Indre Agder	**16-18 år**	**425**	**485**	**447**	**412**	**-13**	**-3 %**

Endringen i antallet 16-18 åringer vil påvirke utdanningstilbudene Setesdal vgs., siden skolen har et lite elevgrunnlag i utgangspunktet.

Byremo har elever fra mange kommuner og elevtallsgrunnlaget vil påvirkes av nedgangen i antall 16-18-åringer i kommunene skolen mottar elever fra, som Lyngdal og Lindesnes.

Setesdal vgs. Hornnes og Byremo vgs. har veldig like fagtilbud, med BA, TIF, HO og PB på begge skoler. Skolene ligger i hvert sitt dalføre, men avstanden mellom de to skolene er ikke mer enn i overkant av 30 km, og det er i dag elever fra begge dalfører på begge skoler.

7.2.4.1 Setesdal vgs. Hornnes, Hovden og Valle

Setesdal vgs. er delt på tre skolesteder, med et svært lite tilbud i Valle. Skolen har få elever på mange av tilbudene, men er som regionale tilbud for elever fra indre deler av fylket. Skolen har elevheim på Hornnes. ST på Hovden er skigymnas, og bør beholdes som det er.

Strukturtiltak

- **HDP:** Flytte tilbudet til Sam Eyde vgs. på sikt, eller vurdere om Agder ikke lengre skal ha dette tilbudet.
- **BA:** Flytte VG2 Tømrer fra Byremo vgs. til Setesdal vgs. Hornnes.
- **TIF:** Flytte VG1 TIF til Byremo vgs. og VG2 Transport og logistikk til Vennesla vgs.
- **PB:** Tilby PB på enten Setesdal vgs. eller Byremo vgs.
- **HO:** Redusere til ett VG2-tilbud.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• HDP: Tilbudet er et marginalt fagområde. Pedagogisk fagmiljø og elevmiljø på skolen i Valle er sårbart for lav innsøking, og sårbart i seg selv da elevmiljøet er såpass begrenset. Tilbudet burde være lokalisert til en større skole med andre HDP-fag, som Tangen vgs. eller Sam Eyde vgs., hvor det også er et større elevgrunnlag i nærområdet, for å styrke tilbudet. • BA: Skolen har inneværende år halv gruppe (6-7 elever) på både VG1 BA og VG2 Tømrer. Fagmiljøet på BA vurderes å kunne styrkes ved å flytte VG2 Tømrer fra Byremo vgs. til Setesdal vgs. Hornnes og dermed minske konkurransen mellom skolene. • TIF: Skolen har en klasse VG1 TIF og en halv klasse VG2 Transport og logistikk. Fagmiljøet er lite på begge nivåer, spesielt på VG2. Det vurderes at det er en fordel for elever og lærere å ha et større fagmiljø, og at VG2 Transport og logistikk-tilbudet for elevene heller legges til Vennesla vgs. Det er ønskelig at utdanningsprogram har både VG1 og VG2-tilbud på skolen. • PB: Fagmiljøet på ST kan styrkes ved å tilby PB kun på denne skolen, og ikke på Byremo vgs. • HO: Skolen har to halve klasser på VG2, innen Helsearbeiderfag og Barne- og ungdomsarbeiderfag. HO har en lav andel elever som går ut i lære, og det samme er situasjonen på Setesdal vgs. Hornes. Det vil styrke fagmiljø og elevmiljø på VG2 dersom det kunne tilbys kun ett VG2-tilbud, i stedet for to halve. •
Tilgjengelighet for elevene	• HDP: Det er svært få av elevene på utdanningsprogrammet som kommer fra nærområdet, og de aller fleste elevene må flytte for å få tilbudet. En flytting av tilbudet vil dermed ikke gi dårligere tilgjengelighet for elevene. • BA: Tilgjengeligheten på VG2 Tømrer for elevene fra Byremo blir dårligere enn i dag, men det er allerede flere elever som reiser mellom de to stedene og reiseveien anses som overkommelig. Elever fra sør for Byremo kan også søke seg mot Eilert Sundt Lyngdal. • TIF: Mange elever vil måtte bytte skole etter VG1 for å få ønsket tilbud på VG2. Siden det er TIF-tilbud både på Byremo vgs. og Vennesla vgs., vurderes det at tilgangen til TIF for elevene vil være god, selv om utdanningstilbudet ikke tilbys på Setesdal vgs. Hornnes.

	• HO: Tilgjengeligheten til VG2-tilbud blir noe dårligere for elevene, men det vil fremdeles være et VG2-tilbud på HO. Det bør etableres en arbeidsdeling mellom Byremo vgs. og Setesdal vgs. slik at den ene skolen tilbyr VG2 Helsearbeiderfag og den andre skolen tilbyr VG2 Barne- og ungdomsarbeiderfag.
Konsekvenser for de ansatte	• Dersom TIF ikke lengre skal tilbys på Setesdal vgs. vil det kunne føre til overtallighet for de ansatte på utdanningsprogrammet. • HDP: Ansatte kan få nytt arbeidssted, men trolig vil arbeidsstedet bli lengre unna. • Dersom det blir kun ett VG2-tilbud på HO, vil ansatte kunne bli overtallige.
Bygg og kapasitet	• Skoleanlegget i Valle kan avhendes eller benyttes til andre fylkeskommunale formål. • Det planlegges for tiden nytt bygg for BA og TIF på Setesdal vgs. Hornnes. Dersom BA-tilbudet skal økes, vil det få konsekvenser for størrelsen på byggfaghallen. Det må etter hvert også investeres for BA på Byremo, og en investering på Hornnes vil gi behov for en mindre investering på Byremo vgs. • Dersom TIF ikke lengre skal tilbys på skolen, vil det ikke være behov for å bygge nytt for dette tilbudet. Utbygging for kun en VG1 klasse og et VG2-tilbud som ikke kan ha sambruk om VG1-verkstedet gir behov for lokaler på omkring 700 m², noe som er et svært høyt areal pr elev, og en stor investeringskostnad ift. elevtallet. Når det er kapasitet i TIF-arealene på Byremo, vil det være en stor økonomisk innsparing ved å ikke investere i nye TIF-arealer på Setesdal vgs. Hornnes.
Økonomi	• Oppfylling av BA-klasser og nedlegging av TIF-klasser har potensiale for innsparing på driftsøkonomien. • Ved å ikke bygge nytt for TIF, vil man unngå en stor investering.
Samlet vurdering	TIF-tilbudet vil få en tilstrekkelig god tilgjengelighet på Byremo og i Vennesla. Tilbudet er lite, og i et langsiktig perspektiv anbefales det ikke å investere i nye verkstedlokaler for kun 1 VG1-klasse. BA-tilbudet kan på den andre siden styrkes ved å minske konkurransen fra Byremo og slik at skolen fremdeles har et av de tyngre yrkesfagene. Det anbefales at det kun tilbys ett VG2-tilbud på HO, og at det blir en fordeling mellom Byremo og Setesdal om Helsearbeiderfag og Barne- og ungdomsarbeiderfag. HDP-tilbudet på Valle er et marginalt utdanningstilbud, som bør ligge på en skole med andre tilbud slik at det blir et større miljø for både personale og elever.

7.2.4.2 Byremo vgs.

Byremo vgs. har tilbud som trekker elever fra et stort geografisk område, men hoveddelen av elevene kommer fra indre deler av Agder, hovedsakelig fra vestre del av fylket. Skolen har flere elever enn den har kapasitet til inneværende skoleår.

Strukturtiltak:

- **BA:** Flytte VG2 Tømrer til Setesdal vgs. Hornnes.
- **TIF:** Flytte VG1 TIF fra Setesdal vgs. til Byremo vgs.
- **PB:** Flytte PB til Setesdal vgs.
- **HO:** Redusere til ett VG2-tilbud.

Vurderings-punkt	
Kvalitet i opplæringen	• BA: Dersom VG2 Tømrer flyttes til Setesdal vgs. Hornnes, vil fagmiljøet på BA på Byremo bli mindre. Byremo har likevel et sterkt VG2-miljø på anleggsteknikk som gjør at fagmiljøet er tilstrekkelig stort også uten VG2 Tømrer. • TIF: Fagmiljøet på TIF vil styrkes ved å flytte en klasse VG1 fra Setesdal vgs. til Byremo vgs. • PB: Fagmiljøet på ST på Setesdal vgs. kan styrkes ved å tilby PB kun på denne skolen. For Byremo vil flytting av PB påvirke fellesfagmiljøet negativt. • HO: Skolen har to halve klasser på VG2, innen Helsearbeiderfag og Barne- og ungdomsarbeiderfag. HO har en lav andel elever som går ut i lære, og HO på Byremo vgs. har en svært lav andel som går ut i lære. Det vil styrke fagmiljø og elevmiljø på VG2 dersom det tilbys kun ett VG2-tilbud, i stedet for to halve. Flytting av PB kan gjøre det mer attraktivt for elevene til å gå ut i lære fremfor å ta PB.
Tilgjengelighet for elevene	• BA, PB, HO: Tilgjengeligheten på VG2 Tømrer for elevene fra Byremo blir dårligere enn i dag, men det er allerede flere elever som reiser mellom de to stedene og reiseveien ansees som overkommelig. Elever fra sør for Byremo kan også søke seg mot Eilert Sundt vgs. Lyngdal. • HO: Tilgjengeligheten til VG2-tilbud blir noe dårligere for elevene, men det vil fremdeles være et VG2-tilbud på HO på Byremo vgs. Det bør etableres en arbeidsdeling mellom Byremo vgs. og Setesdal vgs. slik at den ene skolen tilbyr VG2 Helsearbeiderfag og den andre skolen tilbyr VG2 Barne- og ungdomsarbeiderfag. • PB: tilgjengeligheten for PB blir dårligere for elever på Byremo vgs., men det er allerede flere elever som reiser mellom de to stedene og reiseveien ansees som overkommelig.
Konsekvenser for de ansatte	• Dersom VG2 Tømrer flyttes til Setesdal vgs. kan det bli overtallige lærere. • Noen ansatte vil få nytt arbeidssted.
Bygg og kapasitet	• Med den nye anleggshallen på Byremo, vil det være kapasitet i TIF-verkstedene til en ekstra klasse på VG1 TIF. • Kapasiteten i BA-arealene blir bedre.
Økonomi	• Reduserte driftskostnader til halve klasser på HO, BA og TIF. • Reduserte investeringsbehov for BA på Byremo vgs. ved å flytte VG2 tømrer til Setesdal vgs.
Samlet vurdering	Det vurderes at det er gode faglige og økonomiske argumenter for å flytte TIF fra Setesdal vgs. til Byremo vgs., samt å flytte BA fra Byremo vgs. til Setesdal vgs. Dette vil styrke fagmiljøet på begge skoler.

	Det er gode økonomiske og faglige argumenter for å tilby ett VG2-tilbud på HO på hver av skolene, fremfor å tilby to halve grupper på begge skoler. Det vurderes også å være gode faglige argumenter for å samle PB på Setesdal vgs. Hornnes og med det også styrke og ST-tilbudet.

8 Oppsummering og anbefaling

Vurdering av endring i skole- og tilbudsstruktur er en komplisert øvelse med mange avhengigheter. Utredningen som foreligger belyser flere aspekter og sammenhenger, og en høring vil trolig få frem flere.

Formålet med utredningen er å lage et faktagrunnlag som politisk nivå kan støtte seg på i sine diskusjoner og prioriteringer, samt gi faglige råd til prioriteringer.

Tidligere har tilbudsstrukturen blitt vedtatt for ett år av gangen, og byggeprosjektene i stor grad som separate saker om enkeltskoler. Det er et mål for utredningen at den skal gi grunnlag for å kunne se behovene mer i sammenheng, slik at ressursene prioriteres der de gir mest og best effekt og at feilinvesteringer unngås.

Rapporten gir en oversikt over dagens skole- og tilbudsstruktur både med hensyn til størrelse på fagmiljø, fordeling i fylket, tilgang på læreplasser, overgang fra VG2 til lære eller påbygg, søkemønstre forrige skoleår, skyss, økonomi, samt kapasitet og arealbehov i skoleanleggene.

Elevtallsutviklingen i de ulike delene av fylket er et viktig premiss for fremtidig skole- og tilbudsstruktur – hva gjør man når elevtallet går ned? Skal man leve med et lavere elevtall på alle tilbud selv om de økonomiske rammene reduseres? I så fall vi trolig kvaliteten i tilbudene reduseres som følge av ressursmangel. For å opprettholde kvaliteten i tilbudene og legge til rette for robuste fagmiljø som tåler en nedskalering, er det behov for å gjøre endringer i skole- og tilbudsstrukturen.

8.1 Anbefalte strukturtiltak

Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlag i foreliggende rapport og vedlegg har Norconsult noen konkrete anbefalinger for tiltak i skole- og tilbudsstrukturen.

8.1.1 Utdanningsprogram og tilbud

Uavhengig av skolestrukturen for øvrig er det noen utdanningsprogram som anbefales å endre tilbudsstrukturen på:

NA: Samle hele tilbudet på en skole, i Tvedestrand eller Søgne. Vurdere om blått naturbruk skal videreføres i Flekkefjord.

MDD: Samle hele tilbudet på Vågsbygd vgs., alternativt samle dans og drama-tilbudet på Vågsbygd vgs., mens musikk fortsetter på både Dahlske vgs. og Vågsbygd vgs.

Yrkesfag med studiekompetanse: Det anbefales å avvikle tilbudet siden elevene ikke får noen formell yrkeskompetanse gjennom tilbudet, og heller tilby programfagtilbud med fokus på yrkesfaglig kompetanse på studiespesialiserende utdanningsprogram.

Reduksjon av antall halve grupper: Reduksjon av antall halve grupper er et tiltak som vil kunne ha potensiale både for styrking av fagmiljø og bedre utnyttelse fag- og økonomiressurser. VG2-tilbud i små/halve grupper, med lav andel som går ut i lære fremstår som en dårlig prioritering av ressursene.

8.1.2 Endringer i skole- og tilbudsstrukturen

Følgende tiltak anbefales med utgangspunkt i de vurderingene som er gjort i utredningen:

Øst:

- Samle hele utdanningstilbudet på Østre Agder vgs. i Tvedestrand. Flytte VG2 Anleggsgartner til Sam Eyde vgs. og VG2 Treteknikk til Tangen vgs.
- Fordeling av utdanningsprogram mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs. BA, SSR og HO på Lillesand vgs. ST og økt TIF på Dahlske vgs.
- Flytte hele MDD, evt. kun dans/drama-delen av MDD fra Dahlske vgs. til Vågsbygd vgs.

Kristiansandregionen:

- Gjennomføre vedtatte endringer i tilbudsstrukturen.
- Redusere omfang av ID på Kvadraturen vgs. .
- Ev. øke ST på Vågsbygd vgs.

Vest

- Samle tilbudet på Flekkefjord vgs. i Flekkefjord. Flytte BA til Eilert Sundt vgs. og RM til Mandal vgs. Vurdere om tilbudet innen blått naturbruk skal videreføres.
- Legge ned FBIE på Mandal vgs.

Indre Agder

- Fordele VG2-tilbudene på HO mellom Byremo vgs. og Setesdal vgs.
- Samle VG1 TIF-tilbudet på Byremo vgs.
- Flytte VG2 Transport og logistikk fra Setesdal vgs. til Vennesla vgs.
- Samle BA VG2 Tømrer på Setesdal vgs.

- Samle PB-tilbudet på Setesdal vgs.

8.2 Prioritering av investeringsbehov

Med tanke på investeringsbehov er det vesentlig at det ikke investeres i bygg og utstyr til tilbud som står i fare for å ikke bli opprettet når elevtallet reduseres. Gjennomgangen av skolene viser at det på flere av skolene er investert i læringsarealer og utstyr til tilbud som det ikke har vært grunnlag for å opprettholde over tid.

De investeringene som prioriteres, må vedtas med utgangspunkt i eiendomsstrategien og et langsiktig behov – på skoleanlegg hvor det er mulig å omdisponere arealene til andre utdanningsprogram/formål når behovene endrer seg. Investering for små utdanningsprogram på skoler med lave elevtall og en usikker fremtid er dermed ikke å anbefale.

Arealgjennomgangen og gjennomgangen av tilbudsstrukturen gir noen tydelige retninger med hensyn til investeringsbehov i skoleanleggene:

Investering som følge av skole- og tilbudsstrukturendring

- Vågsbygd vgs.: Utbygging for HO, ST og MDD, omkring 5000 m² BTA.
- Flekkefjord vgs.: Rehabilitering, ombygging og utvidelse av Flekkefjord vgs. Flekkefjord, rundt 2000 m² BTA. Kvinesdal: Finne ny bruk av skolearealene, evt. avhende bygningsmassen.
- Østre Agder vgs.: Utbygging i Tvedestrand for EL og TIF, rundt 1500 m². Risør: Finne ny bruk av skolearealene, evt. avhende bygningsmassen.

Nødvendige bygningsmessige tiltak for kapasitet og bygningstekniske behov:

- Lillesand vgs.: Rehabilitering/ombygging eksisterende bygg, evt. nybygg. Omfang avhenger av strukturtiltak mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs.
- Mandal vgs.: Erstatning for bygg H og brakke, ca. 1000 m² BTA.
- Søgne vgs.: Nye lokaler til HT-tilbudet som i dag er på Søgnetunet. Nye lokaler til VG2/VG3 Hudpleie. Omfang avhenger av dimensjonering av tilbudet.
- Sam Eyde vgs.: Økt kapasitet på idrettsflater og kroppsøvingsgarderober. Omfang ikke vurdert i denne utredningen.

Tiltak for å fase ut leide lokaler

- Lillesand vgs.: Nye arealer for BA. Omfang avhenger av strukturtiltak mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs.
- Kvadraturen vgs.: Erstatning for lokaler i Elvegata 4. Omfang avhenger av tilbud og omdisponeringer i hovedbygget.
- Tangen vgs.: Permanente lokaler for FBIE, teorirom/grupperom og personalfunksjoner. Lokaler til BA.
- Setesdal vgs. Hornnes: Nye arealer for VG1 BA og VG2 Tømrer. Tiltaket programmeres arealmessig p.t. i et eget prosjekt.
- Byremo vgs.: Oppgradere arealer for VG1 BA. Areal avhenger av sambruk om mulighet for ombygging i eksisterende bygg.

Tiltak for bedring av funksjonalitet

- Dahlske vgs.: Omdisponering/lett ombygging av teorirom uten tilstrekkelig dagslys.

- KKG: Ombygging for bedre funksjonalitet i læringsarealene. Større teorirom, mer støttefunksjoner og fellesarealer.
- Arendal vgs.: Samlokalisere skoletilbudet på ett sted.

Midlertidige kapasitetsbehov

- På skoler som de nærmeste årene har for liten kapasitet, men som det er ventet vil ha tilstrekkelig kapasitet om noen år, bør midlertidige løsninger som brakker/leide arealer benyttes, fremfor å investere i permanent kapasitet som det ikke vil være behov for i et langsiktig perspektiv. Det må også vurderes å utnytte kapasitet på naboskoler ved å samle VG2-tilbud dersom det er mulig.
- Behov for økt areal til lærerarbeidsplasser midlertidig er et slikt tema, hvor midlertidige løsninger eller deling av plasser bør vurderes før utbygging og ombygging dersom behovet ikke ansees å være langsiktig.

8.3 Prioritering av tiltak på kort og lang sikt

Noen tiltak har bør prioriteres på kort sikt, mens andre på litt lengre sikt.

På kort sikt bør tiltakene i Indre Agder og i Vest prioriteres relativt raskt for å unngå feilinvesteringer. Flytting av dans/drama fra Dahlske vgs. til Vågsbygd vgs. er også et tiltak som kan gjennomføres raskt, uten at det har bygningsmessige konsekvenser. Tiltakene i Kristiansandsregionen er allerede vedtatt i den fireårige tilbudsstrukturen og utbygging på Vågsbygd vgs. må snarlig i gang.

I øst bør HO flyttes tilbake til Tvedestrand vgs. for ikke å presse kapasiteten på HO på Sam Eyde vgs. På litt lengre sikt bør det bygges ut for EL og TIF i Tvedestrand.

På litt lengre sikt kan tiltakene mellom Dahlske vgs. og Lillesand vgs. gjennomføres. Dette avhenger også av prioriteringen av bygningsmessige tiltak på Lillesand vgs. Tilbudsstrukturen må avklares før man setter i gang tiltak på Lillesand vgs.

Samlokalisering av Arendal vgs. kan vurderes på lengre sikt, men bør ikke prioriteres i første omgang.